

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΔΕΚΑΕΤΕΡΟΜΗΜΕΡΟΝ ΓΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΙΑΡΥΘΕΝ ΤΟ 1900

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1911

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΩ. Α. ΓΚΙΚΑ

Τὰ στεφανώματα τῆς Πεθαμένης.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ, Καθηγητοῦ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου
Μαρίνος Κοργιγιένιος.

ΔΩΔΩΝΑΙΟΥ

Ἀρχαῖον Προικοσύμφωνον.

Δ. Π. ΒΑΣΙΛΕΙΔΗ

Τὸ Ράδιον.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΟΝΤΟΥ

Μαρή - Κλαίρ, μυθιστόρημα, τέλος.

— Ἡ συνέχεια τῶν Περιεχομένων εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα. —

ΕΓΓΡΑΦΑΙ: Δι' ἓν ἔτος Δρ.-Φρ. 25. — Δι' ἑξ μῆνας Δρ.-Φρ. 12.50.

ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.-Φρ. 2 κατὰ μῆνα. Ἡ πρώτη δόσις Δρ.-Φρ. 3.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΔΙΚΗ

διὰ τοὺς διδασκάλους | Δι' ἓν ἔτος Δρ.-Φρ. 10. — Δι' ἑξ μῆνας Δρ.-Φρ. 5.

καὶ τοὺς σπουδαστάς | ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ Δρ.-Φρ. 1 κατὰ μῆνα.

Αἱ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ 15 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΟΝΟΝΤΑΙ

ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» ἐκδίδονται τὴν 15 καὶ 30 ἐκάστου μηνός.

Ἡ ἑκάστην ἔτος ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 τόμων: ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου καὶ ἀπὸ 15 Ἀπριλίου. Τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομ. ἢ γραμμικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν κ. Κίμωνα Μιχαηλίδην, διευθυντὴν «Παναθηναίων» Ἀθῆνας.

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35

Ἑκαστον Τεύχος Δραχ. 1

ΔΟΗΝΑΙ
ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Λόγοι καὶ Ἀντίλογοι ὑπὸ Παύλου Νιρβάνα. — Τὰ Ὑπὲρ καὶ τὰ Κατὰ. — Ἡ διαθήκη τοῦ Μαρίνου Κορ-γιαλένιου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

Περὶ Μηνῆ Μακονκά. — Τὸ διαζύγιον ἐν Γαλλίᾳ. — Καθημερινὰ Νέα. — Νέαι ἐκδόσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Κυβέλη Ἀδριανοῦ ἐκτὸς τοῦ κειμένου. σκίτσο Θαλείας Φλωρᾶ Καραβία. — Μαρίνος Κοργιαλένιος. — Ἐρρίκος Becquerel. — Κατηχούμενος ὑπὸ Ε. Ἰωαννίδη. — Τὸ μνημεῖον Παύλου Μελά παρὰ τὸ πάρχον τοῦ Ζαπτείου, ὑπὸ Α. Σώχου.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Σμύρνην καὶ ὅλην τὴν Μικρασίαν ὁ κ. Νικόλαος Ρωσσίδης, ἐν Σμύρνῃ.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος, Rue Pouschkin, N° 66, Ὁδησός.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΜΑΚΡΗ Τ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΚΑΙ Δ. Φ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τὸ «Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον» εἶναι σχολεῖον μόνον ἐξωτε-
ρικῶν μαθητῶν παρέχον ἐκπαίδευσιν ἀριτίαν καὶ βάσιμον.

Τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον, τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Γυμνάσιον τοῦ
Ἐκπαιδευτηρίου εἶναι πάντα αὐτοτελῆ καὶ τελείως ἀνεπτυγμένα.

Τὸ Ἐκπαιδευτήριον λειτουργεῖ ἐντὸς δύο κτιρίων. Ἐκ τούτων τὸ
ἓν εἶναι τὸ κυρίως Διδακτήριον, νεόδμητον εἰδικοῦ σχεδίου κτίριον,
τὸ δὲ ἕτερον περιλαμβάνει τὴν Βιβλιοθήκην, τὸ Ἀναγνωστήριον καὶ
τὸ Ἐργαστήριον αὐτοῦ.

Τὸ «Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον» τιμᾶται ἰδιαζόντως ὑπὸ τῆς
κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν τὸ μὲν διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν συγκρότησιν
καὶ ὀρθὴν κατὰ πάντα διάταξιν τὸ δὲ διὰ τὴν ἀνυπερβλήτον καθα-
ριότητα καὶ παραδειγματικὴν τάξιν αὐτοῦ.

Ἐκτενέστεραι πληροφορίες ἐν ὁδῷ Ἱπποκράτους 5 παρὰ τὴν
ὁδὸν Πανεπιστημίου ἀπέναντι τῆς Βιβλιοθήκης.

“ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ,”

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΚΑΙ Β' ΒΑΘΜΙΣ

“ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ,”

ΥΠΟ Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθυντοῦ τῆς Ἀνωτέρας Πρακτ. Ἐμπορ. Σχολῆς Πειραιῶς

Συνδρομὴ ἑτήσια ἀμφοτέρων προπληρωτέα

Ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ Δραχ. 7

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. χρ. 8

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἴτε ἀπ' εὐθείας,
εἴτε εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα ἢ Πρακτορεῖα τῶν
Εφημερίδων Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ

ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἡ ἐν Ἀθήναις Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπο-
ρικὴ Ἀκαδημία. Εἰδικαὶ σχολαὶ ἀνωτέρων
τεχνικῶν σπουδῶν: Ἐμπορικὴ, Βιομηχανικὴ,
Γεωργικὴ, Μηχανουργικὴ, Ἀρχιτεκτονικὴ.
Φοίτησις διετής. Γίνονται δεκταὶ καὶ μαθηταὶ.
Ἐγγραφαὶ ἀπὸ 20 Αὐγούστου. Μαθήματα ἀπὸ
τῆς 15 Σεπτεμβρίου. Γραφεῖα Ἀκαδημίας καὶ
Δελτίου ἐπὶ τῆς πλατείας Κάνιγγος ἐν Ἀθήναις.
Τὰ δίδακτρα ἡλαττώθησαν εἰς τὸ 1/3 σχεδόν,
πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τεχνικῶν σπουδῶν.

ΘΕΟΦ. Μ. ΧΑΛΚΩΜΑΤΑΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HOUSTON.—ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧ. 10,000,000. ≡ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10,000,000

Κεντρικὸν Ἐργοστάσιον ἐν Νέῳ Φαλήρῳ.— Σταθμοὶ: Ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Νέῳ Φαλήρῳ
καὶ Κηφισσίᾳ.— Ἠλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν Τροχιο-
δρόμων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων.— Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἀερίου:
Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου, Χαλκίδος.— Ἠλεκτρικὸς Τροχιοδρόμος Πατρῶν.
Ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυνάμεως καὶ ἐν γένει πᾶσα ἐργασία σχετιζομένη με-
τὸν ἡλεκτρισμόν.— Ἡ Ἑταιρία προμηθεύει παντὸς εἶδους ὑλικά ἡλεκτρισμοῦ, ἰδίᾳ ὄργανα καὶ
μηχανὰς *Thomson Houston* τῶν ὁποίων εἶναι ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

ΤΑΝΤΑΛ

Ἠλεκτρικοὶ λαμπτήρες οἰκονομίας ἐν μετάλλῳ Tantal 70% οἰκονομία
ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & Σ^{ΑΣ}

27—ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—27

ΖΥΘΕΣΤΑΙΤΟΡΙΟΝ “Ο ΠΛΑΤΩΝ,”

— ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ —

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ

ΔΙΑ ΚΥΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΣ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΡΑΦΕΙΑ

ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΚΤΛ. ΚΤΛ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΗΤΟΙ

ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ ΕΔΩΔΙΜΑ ΠΟΤΑ ΚΛ.

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ—ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΑΣ—ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΦΑΝΕΛΛΕΣ ΣΩΒΡΑΚΑ

ΚΑΛΤΣΕΣ ΚΟΥΒΕΡΤΕΣ

ΜΑΛΛΙΝΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΠΡΩΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

ΠΡΩΗΝ ΚΑΡΤΟΦΥΛΛΗ

76—ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—76

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ “ΕΣΤΙΑΣ,”

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

44—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—44

“Ολα τὰ ἑλληνικὰ βιβλία

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

ΚΑΘΕ συνδρομητής των «Παναθηναίων» ὁ ὁποῖος ἐγγράφει ΕΝΑ νέον συνδρομητὴν ἐτήσιον καὶ συν-
αποστέλλει τὸ τίμημα τῆς ἐγγράφης, λαμβάνει ὡς
δῶρον ΟΚΤΩ δραχμῶν βιβλία ἐκ τοῦ κατωτέρω
καταλόγου.

Τὰ βιβλία ἀποστέλλονται *ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν*.
Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν βιβλίων τοῦ καταλόγου μας, ἀνα-
λαμβάνομεν ν' ἀποστείλωμεν ὅτι δῆποτε βιβλίον μᾶς
ζητηθῇ μὴ ὑπερβαῖνον τὰς Δρ.—Φρ. 8 διὰ κάθε νέαν
ἐτησίαν ἐγγράφην.

Κάθε συνδρομητὴς μας ἔχει βεβαίως ἓνα στενὸν
φίλον ἢ συγγενὴ φιλιανγνώστην, διατεθειμένον νὰ
ὑποστηρῇ τὸ ἔργον ἑνὸς περιοδικοῦ. Αὐτὸν τὸν
φίλον ἢ συγγενὴ ἂς θελήσῃ νὰ τὸν ἐγγράψῃ εἰς τὰ
«Παναθηναία». Ὅτι ζητοῦμεν ἀπὸ τοὺς συνδρο-
μητάς μας εἶναι ἐλάχιστον διὰ κάθε ἓναν χωριστά.
ΜΕΓΙΣΤΗ ὁμως θὰ ᾔῃαι ἡ ἐκ τοῦ συνόλου ἐνίσχυσις
τῶν «Παναθηναίων» καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πρὸδος καὶ
βελτίωσις τοῦ περιοδικοῦ.

Πρὸς δρ. 1 ἕκαστον

Ν. Ἐπισκοπόπουλος: Ἐρημὸς ψυχῆς, δράμα.
Κώστας Λαδόπουλος: Χαμένη εὐτυχία, δράμα.
Σπύρος Μελάς: Ὁ Γυιὸς τοῦ Ἰσκιου, δράμα.
Κίμων Μιχαηλίδης: Σὰν Ζωὴ καὶ σὰν Παραμῦθι.
Α. Μανρουδῆ: Τραγούδια.
Παντελὴ Χόρν: Μελάγρα, δράμα.
Παῦλος Νιρβάνας: Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.
Ἀρχιτέκτων Μάρθας, δράμα.
Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια.
Παγὰ Λαλέουσα, ποιήματα.
Τὸ Χελιδόνι, δράμα.
Μαρία Πενταγιώτισσα, δράμα.
Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ.

Γ. Στρατήγης: Λεύκωμα «Παναθηναίων» 20 καλλιτεχν. εἰκόνες.

* Ἁγίς Θέρους: Δημοτικὰ Τραγούδια, εἰκονο-
γραφημένα Δρ. 3.
Τόμοι τῶν «Παναθηναίων» χαρτόδετοι 1ος, 2ος, 4ος, 6ος,
7ος, 8ος, 9ος, 11ος, 13ος Δρ. 4.
Μυθιστορήματα καὶ Λιηγήματα—Ἐκδ. Παναθην. » 4.

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ
ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ (ΕΚΔΟΣΙΣ ΛΕΪΦΙΑΣ)

α') Ποίσεις Μαλακάση:
Στὴν ἀνέμη καρφωμένα . . . Δρ. 1.—
Τραγουδάκι . . . » 1.—
Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώρης . . » 1.—
β') Ποίσεις Ἀλεξ. Πάλλη:
Μολιβιάτισσα . . . Δρ. 1.—
Μισριώτισσα . . . » 1.—
Ρουμेलιώτισσα . . . » 1.50
Ἀφροδίτη . . . » 1.50
Χάιντε Χοῦρδε . . . » 1.—
Μικρούλα . . . » 1.50

* Ὅλα μαζί ἓνας τόμος δρ. 5

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ

Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ

Ὁδὸς Προαστείου 10

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΜΑΝΤΙΚΑ

Ν Α Μ Ι Σ Ω

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Κ. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ ΚΑΙ ΘΡ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, 15 ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Συλλογὴ τῶν μεγάλων κλασικῶν. — Μουσικὴ δι' ὅλα τὰ ὄργανα εἰς μεγίστην ποι-
λίαν. — Ὅλα τὰ νεώτερα ἔργα (Succès). — Ὅργανα μουσικά. — Πιάνα. — Χορδαὶ ἀρίστης
ποιότητος. — Ἐξαρτήματα ὀργάνων. — Χαρτὶ μουσικῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας ὅλων τῶν
πενταγράμμων. — Μελάνη καὶ πέννες μουσικῆς. — ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ.

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΙ' ὍΛΑ ΤΑ ὄργανα

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΡ. ΠΑΪΟΥ
ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΩΤΡΩΝΗ
ΑΡ 55 Α
ΑΘΗΝΑΙ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΝ ΤΗ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΩ 1907
ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ
ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Γ. Ν. ΠΑΠΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΡΑΠΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ὁδὸς Σταδίου 11 — Ἐν Ἀθήναις

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΕΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ — ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρὰ τῇ Πλατείᾳ Συντάγματος

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ — ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μόνον τὸ τσιγκογραφεῖον Ε. Καζάνη
ἐβραβεύθη ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Βορδῶ.

ΜΕΓΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ, ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΦΩΚΑ

Φαρμακοποιὸς Α' τάξεως τῆς ἀνωτάτης Φαρμακευτικῆς
Σχολῆς τῶν Παρισίων

Ἀκριβεστάτη ἐκτέλεσις ὅλων τῶν συνταγῶν
ὑπὸ προσωπικοῦ ἀπαρτιζομένου ὑπὸ ἐπι-
στημόνων φαρμακοποιῶν. — Γηλλικαὶ καὶ
Ἀγγλικάι εἰδικότητες (Spécialités). —
Πρόσφατα μεταλλικά ὕδατα. — Ἀπολυμάνσεις
καὶ ἀποστειρώσεις διὰ τελειοτάτων συσκευῶν
καὶ κλιβάνων. — Τεχνητὸς ὁρρός.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. —
Ἀναλύσεις ὑδάτων μετὰ μικροβιολογικῆς
ἐρευνῆς. — Μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον
τέλειον.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Ὅλα τὰ φαρμακευτικὰ εἶδη εἰς τιμὰς ἀκαταγωνίστους

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ
ΑΥΛΗΣ ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΙΝΟΙ ΚΑΙ ΚΟΝΙΑΚ ΚΛΑΟΥΣ

Παρακαταθήκη οἶνων παλαιῶν ἄνω
τῶν 5 ἐτῶν ἐπιδορπίων καὶ ἱματικῶν
Μαυροδάφνη, Μαλβασία, Ἀχαιοὺς
ὡς καὶ ἐπιτραπέζιων οἶνων

Δεμέστιχα λευκὸς καὶ μέλας Μορέα
καὶ Καλάβρυτα.

ΚΟΝΙΑΚ «Royal» τοῦ 1887.

» «Des Princes» τοῦ 1890.

» «Τῶν 2 Στεμμάτων» τοῦ 1895

» «Τοῦ Στέμματος» τοῦ 1900

Ζητήσατε Τιμολόγια

ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐν Πάτραις Οἰνοποιτικῆς Ἑταιρείας

«Η ΑΧΑΪΑ», — ΑΘΗΝΑΙ — Ὁδὸς Νίκης 1

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΙΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Α' Τόμος Φρ. 12

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῶν «Παναθηναίων» Φρ. 10
ἀποστέλλομενα μαζί με τὴν παραγγελίαν

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΣ

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4

La vraie ondulation Marcel.

ΔΩΡΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ: Όλη ή σειρά, τόμοι 20, ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν Δρ.—Φρ. 225

Ἡ ὅλη σειρά, τόμοι 20, πωλεῖται καὶ κατὰ δόσεις μηνιαίας ἐκ . . . Δρ.—Φρ. 25

Κατὰ τὴν πληρωμὴν ἐκάστης δόσεως ἀποστέλλονται δύο τόμοι. Οὕτω μὲ τὸν

20ον τόμον θὰ ἔχῃ ἀποπληρωθῇ ἡ ἀξία ὧν, ἥτοι . . . Δρ.—Φρ. 250

Οἱ τόμοι 5^{ος} καὶ 14^{ος}, τῶν ὁποίων ὀλίγιστα ἀπομένουν ἀντίτυπα, ἀποστέλλονται εἰς τὸν κατὰ δόσεις ἀγοραστὴν κατὰ τὴν πληρωμὴν τῆς τελευταίας δόσεως.

Παύλου Νιρβάνα:	Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . πρὸς Δρ.—Φρ. 0.50 ἀντὶ 1
	Παγὰ Λαλέουσα, ποιήματα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
	Ἀρχιτέκτων Μάρθας, δράμα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
	Τὸ Χελιδόνι, δράμα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
	Μαρία Πενταγιώτισσα, δράμα . . . » » 1 ἀντὶ 2
	Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια . . . » » 0.50 ἀντὶ 1
	Ὅταν σπάσῃ τὰ δεσμά του . . . » » 1.20 ἀντὶ 2
Κίμωνος Μιχαηλίδου:	Σὰν Ζωὴ καὶ Σὰν Παραμύθι, διηγήματα καὶ εἰκόνες.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
Σπύρου Μελά:	Ὁ Γυιὸς τοῦ Ἰσκιου, δράμα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
Ἀ. Θέρου:	«Δημοτικὰ Τραγούδια», εἰκονογραφημένα . . . » » 2.50 ἀντὶ 3
Γ. Στρατήγη:	Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ, ποιήματα.—Ἐκδ. «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 3
Ν. Ἐπισκοποπούλου:	Ἐρημὲς ψυχῆς, δράμα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
Λεύκωμα τῶν «Παναθηναίων»	. . . » » 1 ἀντὶ 2
Ἀλ. Φωτιάδου:	Ἀνοιχτὰ Μυστικά, ποιήματα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 1 ἀντὶ 2
Παντελῆ Χόρν:	Μελάχρα, δράμα.—Ἐκδόσεις «Παναθηναίων» . . . » » 0.50 ἀντὶ 1

Ὅλα τὰ τεύχη τῶν προηγουμένων ἐτῶν πωλοῦνται ὑπερτιμημένα.

ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Εἶνε τὰ ἄριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖτε ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ.—Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὧν ἡ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρὰ τῇ Κεντρικῇ Καταστάσει καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτοῖς καταθέσεις εἰς τραπεζ. γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὧν ἡ ἐν ὁρισμένην προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὧν ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ Δρ. 10,000, πέρα τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου δοιζομένου εἰς 1 τοῖς % κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν πέρα δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1 1/2 τοῖς %.

Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδόμενου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.— 2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 6 μηνῶν τοῦλάχιστον.— 2 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 1 ἐτος τοῦλάχιστον.

λίστιον.— 3 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 2 ἐτῶν τοῦλάχιστον.— 3 1/2 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 3 ἐτῶν τοῦλάχιστον.— 4 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 4 ἐτῶν τοῦλάχιστον.— 5 τοῖς % κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ 5 ἐτῶν τοῦλάχιστον.

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἐπὶ ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἥτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὁρισμένην προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2 τοῖς %	κατ' ἔτος διὰ καταθ. 6 μηνῶν τοῦλάχιστον
2 »	» » » 1 ἐτους »
2 1/2 »	» » » 2 ἐτῶν »
3 »	» » » 4 ἐτῶν »
4 »	» » » 5 ἐτῶν »

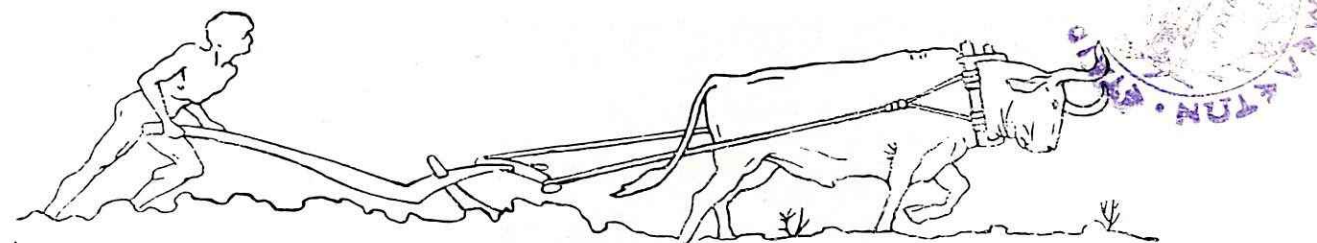
Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνώνυμοι. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῇ Κεντρικῇ Καταστάσει καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς δ' ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

ΣΚΙΤΣΟ ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΑ' 30 Α-
ΠΡΙΛΙΟΥ 1911

ΤΑ ΣΤΕΦΑΝΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ

Οἱ Κερκυραῖοι χωρικοὶ ποιεῖ νὰ μὴν ἦναι καὶ πολὺ-πολὺ ἄνθρωποι τῶν ἔργων, εἰς τὰ λόγια ὅμως κανεῖς δὲν τοὺς ποιεῖ εἶναι, χωρὶς ἀμφιβολίαν, οἱ πειρακτικώτεροι Ἕλληνες. Καὶ στοχασθῆτε, Κύριοί μου, ὅτι, ἐν ᾧ ἔχουν τόσῃν ἐξυπνάδα εἰς τὴν ὁμιλίαν των, θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἀμαθεστέρους χωρικοὺς τῆς πατρίδας μας· ἂν ἐγνώριζαν λοιπὸν καὶ γράμματα, θὰ ἦσαν βέβαια οἱ ἀστειότεροι ἢ καὶ οἱ σοφώτεροι — τὸ ἴδιο εἶναι — ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Γι' αὐτὸ κ' ἐγώ, ἐν ᾧ εἰς τὰς ἐξευρωπαϊσμένας πόλεις τῆς Ἑλλάδος μας γυρίζω μετὰ τὸ φανάρι τοῦ Διογένη, γιὰ νὰ εὕρω ἄνθρωπον νὰ φωτισθῶ, τὸ σβύνω πάντοτε, ὅταν πηγαίνω εἰς τὰς ἐσχάρας τοῦ τόπου μου, μετὰ τὴν ἀπόλυτην πεποίθησιν ὅτι ὁ πρῶτος χωρικός ποὺ θὰ συναντήσω δὲν θὰ με κάμῃ νὰ τὸ ξανανάψω. Καὶ αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ με ἀναγκάζει, ὅταν «ἄνθρωπον ζητῶ», νὰ τρέχω με κλειστὰ μάτια νὰ τὸν εὕρισκω εἰς τὰ χωριά τῆς πατρίδας μας, τὰ μακρυνώτερα, ἂν ἦναι δυνατόν... Πολλοὺς τέτοιους χαριτωμένους χωρικοὺς θὰ μοῦ ἦτον ἀρκετὰ εὐκόλο νὰ σᾶς ἀραδιάσω ἐδῶ. Περιορίζομαι ὅμως νὰ σᾶς συστήσω ὡς ἓνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους φίλους μου τὸν κύριον Σταμάτη τοῦ Θανάση, κουμπάρον μου (ἓνας δευτέρος ἐξάδελφός μου τοῦ εἶχε βαπτίσει κάποιον ἀνεψιόν), καλόκαρδον ἄνθρωπον καὶ ἀστειότατον, πρὸ πάντων ὅταν ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν ἀπένταρος. Καὶ ἐπειδὴ ὁ κύριος Σταμάτης τέτοιο πρᾶγμα ἐπάθαινε πολὺ συχνά, ἦτον ὁ εὐθυμότερος χωρικός ποὺ ἐγνώρισα εἰς τὴν ζωὴν μου καί, νὰ σᾶς πῶ, τὸ φιλοσοφικώτερο μυαλὸ ποὺ ἀνεκάλυψα εἰς τὸ ἐλεύθερον καὶ πρωτότυπον Ἑλληνικὸν βασίλειον παρ' ὅλην τὴν ἀγροματωσύνην του. «Κουμπάρε, μοῦ ἔλεγε πολλὰς φορὰς σοβαρὰ-σοβαρὰ ὁ παμπόνηρος, τόσοις παραδέξιν κερδίζεις, τόσα γράμματα ξέρεις, καὶ δὲν ξέρεις διόλου νὰ ζῇς χωρὶς

νὰ βασανίζεσαι καὶ χωρὶς νᾶσαι πάντα συλλογισμένος· ἐγὼ δὲν ξέρω νὰ χωρίσω δύο γαῖδουριῶν ἄχνη καὶ πολὺ σπάνια δουλεύω καὶ ποτὲ δὲν ἔχω πεντάρα στὴν τσέπη μου, καὶ μολαταῦτα καλοτρῶω, καλοπίνω, γελάω νύχτα-μέρα καὶ τὴν Ἄρτα φοβερίζω! Πόσο στενοχωροῦμαι ἀληθινὰ ποὺ δὲν σοῦ μοιάζω, ἀφέντη μου! Ἄχ! καὶ νὰ σοῦ μοιάζω! Δὲν με πειράζει, σὲ βεβαιῶνω, κουμπάρε μου, πῶς ὅλοι τότε οἱ συγχωριανοί μου θὰ μ' ἐπαινοῦν γιὰ θεότρελλον τὸ ἐλάχιστον θὰ ξεφορτωνόμουν ἀπὸ πᾶν μου αὐτὴν τὴν καλοκαρδοσύνην μου ποὺ δὲν μ' ἀφίνει ποτέ, ἢ καταραμένη, νὰ γίνω κατὰ παραπάνον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, σὰν τὴν ἀφεντεῖάν σου, νὰ ποῦμε, ποῦ, χωρὶς νὰ σὲ κολακεύσω, μετὰ τὰ γράμματα ποὺ ξέρεις θὰ νικᾷς βέβαια τὸ λεοντάρι στὴ δύναμι, τὸ φεῖδι στὴ φαρμακωσύνη, τὴν ἀλεπού στὴν πονηριά καὶ τὸ λύκο στὴν ἀχορτασιά!...» Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν του αὐτὴν θὰ ἐκαταλάβετε βέβαια τί πειρακτικὸν πρᾶγμα ἦτον — αἰωνία του ἡ μνήμη! — αὐτὸς ὁ κύριος Σταμάτης τοῦ Θανάση. Οἱ συγχωριανοί του ὅλοι τὸν ἐλάτρευαν γιὰ τὴν ἀκατανίκητην εὐθυμίαν του, καὶ εἰς τὴν συναναστροφὴν του εὕρισκαν παρηγοριά καὶ οἱ πιδὲ καταπικραμένοι ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ βίου. Καὶ ἐπειδὴ οἱ χωρικοὶ μας εἶναι ὅλοι ἐπάνω-κάτω οἱ περισσότεροι βασανιζόμενοι εἰλωτές τοῦ κόσμου καὶ τὰ αἰώνια δύματα τοῦ τοκογλύφου, τοῦ εἰσπρακτοῦ καὶ τοῦ χωροφυλάκα, οἱ δύστηνοι ἐδωροῦσαν τὸν χαριτωμένον κύριον Σταμάτη ὡς ἀνεξάντλητην πηγὴν λησιμονησιᾶς εἰς ὅλα τὰ φαρμάκια ποὺ ἐποτίζοντο καθημερινῶς εἰς τὸν πικρὸν ἀγῶνα περὶ ὑπάρξεως, καὶ τὸν ἐσυμβουλευόντο ἀκόμη καὶ γιὰ τὰς πιδὲ γελοίας οἰκογενειακὰς, κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς ὑποθέσεις των. Καὶ ἡ συμβουλὴ του, ποὺ ἦτο συνήθως τόσο ἐλαφρότερη ὅσο σοβαρώτερον τοῦ ἐφαίνετο ἓνα ζήτημα, παρηγοροῦσε πέρα

και πέρα τους συγχωριανούς του, ακριβώς διότι εκείνο που έθεωρούσαν ως πολύ δύσκολον ο κύρ Σταμάτης το ξηγοῦσε ως κοινότατο φαινόμενον. Και κατ'όρθωαν αληθινὰ θαύματα με τὴν φυσικότητα πού ἐβλεπε καὶ τὰ πιδ ἀφύσικα συμβάντα. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ πού τὸν ἐγνώριζα ἀπὸ μικρὸ παιδί, ὅταν ἔλεγε, με τὴν μεγαλύτην ἀφέλειαν καὶ πειστικότητα μαζί, τὰ πιδ ἀλλόκοτα πράγματα τοῦ κόσμου, ἔσκαζα στὰ γέλοια, ναι, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπαρξενεύομνα καθόλου, διότι ἀπὸ τὸ στόμα του ποτὲ δὲν ἔβγαине λόγος πού νὰ μὴν εἶχε καὶ τὸν λόγον του καὶ νὰ μὴν προήρχετο ἀπὸ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς καρδιάς του. Καὶ αὐτὸ ἦτο καὶ τὸ μυστήριον τῆς δημοτικότητός του μεταξὺ τῶν συγχωριανῶν του καὶ τοῦ θανμασμοῦ μου πρὸς τὸν ἀμόρφωτον αὐτὸν κουμπάρον μου, διὰ τὸν ὁποῖον ἀσφαλέστατα ἠμποροῦσα νὰ λέγω: «Ἴδε ἀληθὴς Ἕλλην, χωριάτης μάλιστα, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι!»

Παρ' ὅλα ταῦτα, Κύριοί μου, μιὰ φορὰ ἀπατήθηκα οἰκτρά, ἀκριβὼς ἐκεῖ πού ἐνόμιζα ὅτι ὁ κύρ Σταμάτης ἤθελε νάστειευθῇ με τὸν πιδ παράδοξον τρόπον εἰς βάρους ἐνὸς κάποιου Βασιλάκη. Ἐνθυμοῦμαι λοιπὸν ὅτι μίαν καλοκαιρινὴν ἡμέραν, κατὰ τὸ δειλινὸ, ἐκαθόμουννα ξαπλωμένος με τὸν φίλον μου χωρικὸν κάτω ἀπὸ ἓνα γιγαστικό πλατάνι τοῦ χωριοῦ του καὶ τὰ λέγαμε καὶ «χά! χά! χά!» ἐγὼ σκασμένος στὰ γέλοια ἀπὸ τὰ λόγια του, καὶ δὸς του αὐτὸς σοβαρὰ-σοβαρὰ ὅλο καὶ ἀστεία τὸ ἓνα νοστιμώτερον ἀπὸ τᾶλλο. Καὶ ἡ γύρω μας ἡμερώτατη φύσις ἐφάνταζε καὶ αὐτὴ πιδ φαιδρόγελι εἰς τὴν ἁρμονικὴν τῆς μεγαλοπρέπειαν καὶ ἀπολαυστικώτερη ἀπὸ κάθε χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ τῶν εὐτυχιστέρων ἀκόμη στιγμῶν τῆς ζωῆς μας. Ὁ ἥλιος — ὅτι καὶ ἐβασίλευε, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἐκαθόμαστε ἐβλέπαμε ὅλο τὸ χωριὸ νὰ κουλουριάζεται γύρω μας καὶ νὰ σχηματίζη πελώρια γλωρότατα στεφάνια τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τᾶλλο πλεγμένα ἀνάκατα με μύρτα καὶ ἀγριοδάφνες καὶ λιβανόχορτα, με ἀμπελοκλώναρα καὶ κυπαρισσόκλαδα καὶ πρασινάδες κατακεντημένες με πολυχρώματες διαμαντόπετρες ἀπὸ μαργαρίτες καὶ παπαροῦνες, ἀπὸ κρίνους καὶ τριαντάφυλλα. Καὶ ὅπως ὁ ἥλιος εἰς τὴν δύσιν του ἐφιλοῦσε τὸ πολυστέφανο τοῦτο διάδημα τῆς φύσεως με δλόθερμες καὶ κατοκόκκινες ἀκτίνες σὰν νὰ τὸ ἀποχαιρετοῦσε πολυπόθητα, ἔβγαίναν ἀπὸ τὰ λουλουδιασμένα λειβάδια τοῦ χωριοῦ εὐωδιασμένες ἀναθυμιάσεις καὶ ἀνέβαιναν ὡς ἔσπερινὸ θυμίαμα κατευοδώσεως πρὸς τὸ καταπύρρον ἀστέρι πού ἔχάνετο, καὶ τοῦ ἔδοξολογοῦσαν τὸ μεγαλοφάνταστο βασίλειον με πολυποικίλης μελωδίας κελυθώματα μυριάδες τὰ ἀμέριμνα πουλάκια τῶν ἀγρῶν. Καὶ ταιριαστὰ

με τὰς χαριτωμένες ψαλμωδίες τῶν ἐσουσούριζαν ἔδω ποταμάκια φειδωτά, κ' ἐκεῖ νεροκάλυμα πού ἀνεβοκατέβαζαν τὰς σιταράτες φουρνέτες τῶν εἰς τὸ ἐλαφρότατο χάιδμα τῆς πούπουλένιας αὔρας. Καὶ οἱ γρύλλοι καὶ τὰ ἀτελέστερα μαμούδια τῆς νυκτός, μαγεμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν εὐφροσύνην ἡμερότητα τῆς φύσεως τὸ καλοκαιρινὸ ἐκεῖνο δειλινὸ, κατευώδωναν πρόθυμα με τὰ ταπεινά των τρηδονίσματα τὸν φωτοδότην καὶ ζωοπάροχον πατέρα τῆς γῆς, ἁρμονικὴ καὶ αὐτὰ δυσαρμονία εἰς τὸ πολύκοσμον καὶ πολυδαίδαλον βασίλειον τῆς δημιουργίας. . . Καὶ τόση ἀνέκφραστη ἀπόλαυσις ἐπλημύριζε τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν μαγικὴν ἐκείνην ὡραιότητα τοῦ μεταμορφωμένου χωριοῦ κατὰ τὸ βασίλειον τοῦ ἡλίου, ὥστε σιγὰ-σιγὰ εἶχα ξεχάσει πᾶς ὅτι στὸ πλάϊ μου εὐρίσκετο ὁ κύρ Σταμάτης τοῦ Θανάση, κ' ἐν ᾧ αὐτὸς θὰ ἐξακολουθοῦσε βέβαια νὰ λέη, σοβαρὰ-σοβαρὰ πάντοτε, τὰ πνευματωδέστερα ἀστεία, ἐγὼ, ὅλος πνεῦμα τώρα, βουβὸς ἐκύταζα τὴν ἀφάνταστην μεγαλοπρέπειαν τῆς φύσεως σὰν μυστικοπαθὴς πού θέλει νὰ προσενηχθῇ εἰς τὴν θεότητά του, καὶ τόση εἶναι ἡ συγκίνησίς του, πού στέκεται ἐκθαμβὸς κ' ἐκστατικὸς με τὰ χέρια ἱκευτικά πρὸς τοὺς οὐρανούς ὑψωμένα καὶ ἡ βαθειὰ σιωπὴ του εἶναι ὁ εὐγλωττότερος καὶ εὐγενέστερος ὕμνος πρὸς τὸ εἶδωλον τῆς πίστεώς του. . . Καὶ ἡ παράδοξη αὐτὴ στάσις μου θὰ εἶχε, ὑποθέτω, στενοχωρήσει κάπως τὸν κύρ Σταμάτη μου, καὶ Κύριος οἶδε πόσα πειρακτικὰ λόγια θὰ μοῦ εἶχε ξεστομίσει κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἱερῆς προσευχῆς μου, πειραγμένος κομμάτι καὶ αὐτός, διότι ἄλλως, ἂν ἔλεῦθερη φύσις, εἶχε καταμαγεύσει τὴν καρδίαν μου. Ἐβαζε λοιπὸν ὅλα του τὰ δυνατά, φαίνεται, χωρὶς νὰ τὸ φανερώνη διόλου, γιὰ νὰ με κάμῃ νὰ ξαναρχίσω νὰ γελῶ. Καὶ πράγματι, ἐκεῖ πού τὸ σκοτάδι ἄρχιζε πᾶς νὰ σκεπάζῃ τὰ γυμνὰ κάλλη τοῦ χωριοῦ καὶ νὰ ξυπνᾷ τὴν ναρκωμένην μελαγχολίαν τῆς ψυχῆς μου, κ' ἐκεῖ πού ἀναστεναγμὸς βαθὺς ἔβγαине ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια μου σὰν θρήνος διὰ τὴν ἀπότομην καταστροφῆν τῆς ἀπολαύσεώς μου, ὁ κύρ Σταμάτης μ' ἔκαμε νὰ χαρῶ καὶ νὰ γελᾶσω, ὅσο ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου. Ἐκείνην τὴν ὥραν δηλαδὴ, ἐν ᾧ ἐσκοτεῖνασε πλέον, κάποιος χωρικὸς ἐδιάβαινε ἀπὸ σιμὰ μας, καὶ ὁ κύρ Σταμάτης τοῦ εἶπε, μὰ πολὺ φυσικά: «Καλημέρα, Βασιλάκη μου! Εἶναι καλὰ ἡ κυρὰ Πεθαμένη μας, κουμπάρε;» Καὶ δὲν ἐπρόφρασε ὁ διαβάτης ἐκεῖνος νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ πιδ φυσικὰ ἀκόμη: «Καλὴ σου μέρα, Σταμάτη μου! Καλὰ, εὐχαριστῶ!» πού ἐγὼ ἔσκασα στὰ γέλοια. Ὁ κύρ Σταμάτης ὅμως με τρόπον ἄγριον καὶ πρωτοφανῆ γιὰ μένα μοῦ ἄρπαξε τὸ χέρι καὶ τὸ

ἔσφιξε με τόσην ὀργὴν καὶ αὐστηρότητα, ὥστε ἀκουσίως μου ἐφώνησε: «Ἄ! Ἄ!», ἐν ᾧ αὐτὸς μοῦ ἐψιθύρισε ἐπιτακτικά: «Σώπα!»

Ἡ ἐκπληξίς μου ἀπὸ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν τοῦ φίλου μου ἦτο τόση, ὥστε εἰς ὅλο τὸ διάστημα τῆς ὁμιλίας του με τὸν Βασιλάκη καὶ ἀρκετὴν ὥραν κατόπιν εἶχα μείνῃ μάρμαρο, ἀφρονότερος καὶ ἀπὸ ὅταν ἐθαύμαζα, ὀλίγο προτοῦ νὰ σκοτεινιάσῃ, τὴν ἀλησμόνητην εἰκόνα τοῦ χωριοῦ του μέσα εἰς τὸ ἐνδοξο βασίλειον τοῦ ἡλίου. . .

Ἐπειτα ὁ κύρ Σταμάτης ἐξηκολούθησε τὴν ὁμιλίαν του με τὸν συγχωριανὸν του ἐκεῖνον: — Θὰ τᾶχῃ μαζί μου βέβαια ἡ κυρὰ Πεθαμένη μας, γιατί ἔχω ἓνα-δύο μέρες νὰ σᾶς κάμω ἐπίσκεψιν. . . Δὲν εἶν' ἔτσι, Βασιλάκη μου;

— Ἀλήθεια, κουμπάρε μου, ὅλο μοῦ παραπονιέται πὼς δὲν καταδέχεται πᾶς νὰ πατήσῃς στὸ φτωχικό μας. Ἐρχεσαι σήμερον τὸ μεσημέρι νὰ φᾶς μαζί μας; Αὐτὴ κ' ἐγὼ θάβιαστε, ὅπως πάντα! . . . Ἐλα καὶ θὰ χαρῇ πολὺ νὰ σε δῇ. . .

— Καλὰ, Βασιλάκη μου, ἔρχομαι! . . . Καὶ γιὰ πού εἶσαι τώρα;

— Πάω βιαστικὸς νὰ πωνίσω κάτι γιὰ τὸ σπίτι. . . Παρακοιμήθηκα, βλέπεις, καὶ ξημέρωσε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω. . . Τὸ παρακάμαμε χθὲς στὸς κουβέντες καὶ στὰ γέλοια με τὴν γυναῖκά μου καὶ πολὺ ἄργα μᾶς πῆρε ὁ ὕπνος. . . Γεῖά σου, κουμπάρε μου, καὶ σὲ περιμένουμε δίχως ἄλλο! . . . Θὰ σοῦ κοπανίσῃ καὶ σκορδαλειά, γιατί ἔξερε πὼς τρελλαίνεσαι γι' αὐτήν. . .

— Καλὰ! καλὰ! τοῦ εἶπε ὁ κύρ Σταμάτης γελαστά.

Καὶ ὁ Βασιλάκης ἔγινε ἄφαντος.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ὁ φίλος μου χωρικὸς ἐγύρισε καὶ μ' ἐκύταζε προσεκτικὰ-προσεκτικὰ καὶ ἀνήσυχ, σὰν νὰ τοῦ εἶχε περάσει ὑποψία ὅτι ἦμιον πολὺ δυσαρεστημένος ἀπὸ τὸν αὐστηρὸν τρόπον, με τὸν ὁποῖον μοῦ ἐπέβαλε σιωπὴν, ἀκριβὼς ὅταν, με τόσην κομικὴν σοβαρότητα, ἐρωτοῦσε περὶ τῆς υγείας μιᾶς πεθαμένης. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ, παρ' ὅλην τὴν ἀγανάκτησίν μου καὶ τὴν ἐκπληξίν μαζί διὰ τὸν πρωτοφανῆ διάλογόν του με τὸν Βασιλάκη ἐκεῖνον, εἶχα ταραχθῇ ὄχι ὀλιγώτερό του, διότι πρῶτην φορὰν ἐβλεπα τώρα τὸν εὐθυμώτατον Σταμάτη μου διὰ μιᾶς συλλογισμένον καὶ καταπικραμένον. Τέλος πάντων διέκοψε πρῶτος τὴν σιωπὴν μας καὶ μοῦ εἶπε με συγκίνησιν πού τοῦ κάκου ἐπάλασε νὰ τὴν δαμάσῃ με προσποιητὴν εἰρωνείαν:

— Ἐ! κουμπάρε μου, μυστήριον ἀλήθεια πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος! . . .

— Ἄν ἦναι κάθε ἄνθρωπος σὰν καὶ σένα, Σταμάτη, βέβαια πού εἶναι τῶν μυστηρίων μυστήριον ὁ κόσμος! . . . τοῦ ἀπήντησα κ' ἐγὼ νευρικά καὶ με κάποιαν εὐχαρίστησιν.

— Ἐλα, καὶ μένε καὶ σύ, μοῦ ἐφώνησε διὰ μιᾶς ὅλος εὐθυμία τώρα, καὶ δὲν εἶμαι διόλου κρυφὸς ἄνθρωπος! Ὅτι ἔχω στὴν καρδιά, τὸ ἔχω καὶ στὸ στόμα! — καὶ τὸ ἀπόδειξα μιὰ χαρὰ ἔδω καὶ λίγα λεφτὰ στὴν ὁμιλία μου με τὸν συγχωριανὸ μου ἐκεῖνον. . .

— Ὡστε λοιπὸν στὰ σοβαρὰ ρωτοῦσες ἂν εἶναι καλὰ στὴν υγεία της ἡ κυρὰ Πεθαμένη! . . .

— Κουμπάρε μου, ἀπήντησε τώρα με ἐπιτακτικὸν τόνον εἰλικρινείας ὁ κύρ Σταμάτης, μ' ὅλον τὸν κόσμον μπορεῖ νὰ χωρατεύω, μπορεῖ κανένα νὰ μὴν ἐχτιμῶ, ἀλλὰ μάθε πὼς τὸν Βασιλάκη αὐτὸν ποτέ μου — ναι, μὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ! — ποτέ μου δὲν πείραξα, καὶ πάντα τὸν σεβάστηκα περισσότερον ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου — κι ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου βέβαια, καὶ μὴ πρὸς κακοφρανισμό σου!

— Γελοῖος πού φαίνεσαι, καὶ μένε Σταμάτη, ὅταν σοβαρεύεις στὰ ληθινὰ!

— Ἀμαρτάνεις, κουμπάρε μου, νάστειεύεσαι με τὸν ἀληθινὸν ἔρωτα, καὶ με πληγώνεις κατάκαρδα με τὴν πρόστυχη γλώσσά σου, μοῦ εἶπε πικρὰ ὁ ἐντελὼς τώρα ἀγνώριστος γιὰ μένα κύρ Σταμάτης.

Ἡ διαγωγὴ του αὐτὴ μ' ἔκαμε νὰ μὴν ξέρω πᾶς τί νὰ ὑποθέσω, καὶ περιέργεια ἐξαιρετικὴ μ' ἐκυρίευσε νὰ μάθω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Τοῦ ἀπήντησα λοιπὸν:

— Κουμπάρε μου, ἂν καὶ φοβοῦμαι πὼς μοῦ παίζεις κανένα παιγνίδι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα σου. . .

— Ἀφῆσε τώρα αὐτὲς τὰς βλακείες! μοῦ ἐφώνησε διακόπτων με ἀποτομώτατα. Σοῦ ξαναλέω πὼς δὲν πρέπει νὰ γελᾷς με τὸν ἀληθινὸν ἔρωτα! . . .

— Ποῖον ἔρωτα, χριστιανέ μου; Παραλογίζεσαι καὶ με βρίζεις κι ὅλα, χωρὶς νὰ σε προσβάλω διόλου! Ἀλήθεια, δὲν εἶσαι στὰ καλά σου ἀπόψε καὶ λυποῦμαι πολὺ γιὰ τὴν ἐκτίμησιν πού ἔτρεφα γιὰ σένα. . .

— Ἀντᾶσαι κ' ἔχεις δίκιο, ἂν εἴξερες ὅμως τὴ ζωὴ τῆς Πεθαμένης καὶ τοῦ Βασιλάκη της, θάχυνες πικρὸ δάκρυ γιὰ τὴν κοροϊδία πού μοῦ πατεῖς τώρα. . .

— Νὰ μοῦ τὴν διηγηθῇς καλέ μου ἄνθρωπε, κι ἂν καταλάβω πὼς δὲν ἀστειεύεσαι — καὶ τί σοῦ φταίω γὰρ πού πάντοτε σὲ γνώρισα νὰ περογελᾷς καὶ ζωντανὰ καὶ πεθαμένα; — τότε, κύρ Σταμάτη μου, θὰ σὲ παρακαλέσω μ' ὅλην τὴν καρδίαν νὰ συγχωρέσῃς τὴν ἀδιαντροπιά μου!

— Καλύτερα νὰ μ' ἄρπινες ἤσυχο, λέω γὰρ! Θὰ μοῦ χαλάσῃ τὴν ὄρεξι αὐτὴ ἡ ἱστορία καὶ δὲν θάμην καλόκαρδος στὸ τραπέζι τῆς κυρὰ Πεθαμένης σήμερον τὸ μεσημέρι, ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ὥρες ἐπάνω-κάτω! . . .

— Βλέπετε; είσαι ή δέν είσαι νόστιμος; "Υστερα από τρεῖς ὥρες θάβουμε μεσάνυχτα κ' ή ἀφεντεία σου γιά μεσημέρι τὰ λογαριάζεις!...

— "Εγεις δίκιο, σου λέω! Δέν ξέρεις τί σου γίνεται ὅμως, καί γι' αὐτὸ μὲ πέρνεις καί γιά θεότρελλον αὐτὴν τὴ στιγμή! "Α! πρέπει νὰ σοῦ βγάλω μία καὶ καλὰ αὐτὴν τὴν ιδέα καί νὰ σοῦ δώσω κ' ἓνα καλὸ μάθημα νὰ μὴν ἀστειεύεσαι ποτὲ μὲ τὸν ἔρωτα ποὺ ὅλα τὰ στραβὰ μπορεῖ νὰ τὰ κάνη ἴσια! "Ακουε λοιπόν! "Ο Βασιλάκης αὐτὸς ποὺ εἶδες εἶναι ὁ πιδὺ δύστηχος ἀνθρώπος τοῦ κόσμου κι ὁ πιδὺ εὐτυχισμένος μαζί!... Μὴν παραξενεύεσαι, σου λέω, μὴ χαμογελάς!... Πρέπει νὰ ξέρης λοιπὸν πὼς στὰ νειῶτα του — θάνατι τώρα καμιά εἰκοσαριά χρόνια — ἀγάπησε κι ἀγαπήθηκε βαθειὰ ἀπὸ μιὰ χωριατοπούλα, τὴ Λώλα τὴ λωλή, ὅπως τὴν φωνάζαμε ὅλοι γιά τὲς παιδικαῖσες καὶ χαριτωμένες παραξενιές της. "Η Λώλα μας ή λωλή ἦτον ή εὐτυχία καὶ τὸ καμάρι τοῦ σπιτιοῦ της, ὡμορφὴ στὴν ἀνοιξιὰτικὴ παρθενία της σὰν μπουμποῦκι "Απριλιάτικης τριανταφυλλιάς καὶ λυγρὴ σὰν τρυφερὸ ροδοκάλαμο. "Όλο τὸ χωριό μου — καὶ πρῶτος ἐγὼ — τὴν λατρεύαμε γιά τὴν ἀφτασθὴ καλὴ σὺνη της καὶ τὴν θαρροῦσαμε οἱ στεφανωμένοι σὰν παιδί μας, οἱ ἐλεύθεροι σὰν ἀδελφοῦλά μας, σὰν νεράϊδα ποὺ μᾶς ἔδωχε τὲς στενοχώριες τῆς ζωῆς μὲ τὴν παρουσία της καὶ μᾶς χαροποιοῦσε μὲ τὴν ἀκατάπαυστὴ καλοκαρδοσύνη της. "Ομοῖος τῆς στὴ χάρη καὶ στὴν ἀγαθότητα ἓνας ἦτον: ὁ Βασιλάκης, τὸ κουμπάρό μου. Κανένα δέν πίκρανε στὸ χωριό μας, κανένας δέν τὸν μισοῦσε, ἀν καὶ ὅλοι μας τὸν ζηλεύαμε, γιὰτὶ γνωρίζαμε πὼς εἶναι ὁ συμπαθητικὸς κι ὁ ἀγαπημένος τῆς Λώλας τῆς λωλῆς. Σὰν διδυμὰ ἀδελφάκια μεγαλώσανε μαζί ὁ ἓνας μὲ τὸ σπῖτι τοῦ παρὰ πλευρὰ τῆς ἄλλης καὶ φουντώνανε στὴν ὡμορφιά καὶ στὴν ἡμερωσύνη σὰν δυὸ γαλάζιοι κρῖνοι φυτευμένοι στὴν ἴδια γλάστρα, καταποτισμένοι πάντα μὲ τῆς ἀγάπης τὸ ἀνθό-νερο κι ἀδιάκοπα καταδιψασμένοι ἀπὸ τὴ θερμότητα τῆς ἐρωτικῆς των φλόγας. Οἱ γονεῖοι καὶ τῶν δύο τοὺς κρυφοκαμαρώνανε καί, πολὺ προτοῦ νὰ τοὺς ζητήσουν τὴν ἄδεια νὰ στεφανωθοῦν, αὐτοὶ τὸ εἶχανε κι ἀποφασίσει κι ὅλα, καὶ μόλις ξεφτυρώνανε στὰ ῥοῦδινα μάγουλα τοῦ Βασιλάκη μας τὰ χνούδια τῆς νεότητος καὶ μόλις σὰν πρωτοφύτευτῆς μυητιάς μεστώνανε τὰ ροδοχρώματα μῆλα τοῦ κόρφου τοῦ μοσχοβολάτου τῆς Λώλας τῆς λωλῆς — γινήκανε κ' οἱ ἀρραβωνές των μὲ τὲς εὐχὲς καὶ τοῦ χωριοῦ ποὺ τοὺς γιόρτασε μὲ γλέντια καὶ τραγούδια καὶ χορούς. Σύντομα θὰ γινότανε καὶ τὰ στεφανώματα καὶ κάνανε χίλιες δυὸ προετοιμασίες οἱ γονεῖοί τους. "Αλλά — ἄχ! κουμπάρε μου, τί εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος! "Η χαρά μας μοιάζει μὲ

τὴ σαπουνόφουσκὰ ποὺ ὅσο πέρνουμε τὸν ἀνασασμό μας βαθύτερα γιά νὰ τὴν βγάλουμε πιδὺ μεγαλόπρεπη καὶ λαμπρότερη στὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τόσο πιδὺ εὐκόλα καὶ γληγορότερα θὰ σκάσει μονάχη της, θαρρεῖς, καὶ τὸ ἴδιο μας φύσημα ποὺ τὴν γέννησε, τὸ ἴδιο στὸ ξεθύμασμά του καὶ τὴν ἀποσβύνει!... "ΑΣ ἦναι!... Λίγες μέρες λοιπὸν προτοῦ νὰ γίνουν οἱ γάμοι, ή Λώλα ἔπεσε στὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου. Μιά φοβερὴ ἀρρώστια, ἀράπικη εὐλογία — ὅξω ἀπὸ δῶ! — ἄψε-σβύσε εἶχε μαράνει τὸ ἀνοιξιὰτικο αὐτὸ τριαντάφυλλο, κι ὁμοιάζε ή δύστηχη παρθένα σὰν τὴν ὥριμη καὶ φουντωμένη ἐλιά ποὺ ἐκεῖ ποὺ τὰ φύλλα της τὰ τραγανὰ μανιεδερὰ γυαλίζουν σὰν βερνικωμένα κ' οἱ καρποὶ της ἀνθίζουν ἀκόμη σὰν ἀσπροπράσινες μυριάδες ἀπὸ πολύτιμα πετραδάκια κατακεντισμένα στὸ λυγερῶτατο κορμί της κ' εἶναι χαρὰ ή θέα της καὶ παρηγοριὰ τοῦ φτωχοῦ χωρικοῦ ὁ πλοῦτος τοῦ καρποῦ της — διὰ μᾶς, ποὺ λές, τὸ καταραμένο σκοιλοῦκι ξεραίνει τὲς τρυφερὲς ρίζες της καὶ κιτρινίζουν μονγλιασμένα τὰ φύλλα της καὶ σταφιδιάζουν τὰ πολύτιμα πετραδάκια τῶν κλώνων της καὶ τὰραχνούφρατα ξόφλοια των κολλοῦν σὰν ζαρωμένο πετσί μὲ τὰ μαραγκιασμένα πιά κοινοῦτσια των καὶ ὅλο τὸ χαριτωμένο δεντράκι μοιάζει τώρα σὰν σκελεθρομένο κουφάρι ποὺ στέκονται κολημένες κατὰ πάνω του ἑκατομμύρια ψόφιες ἀλογόμυγες!... "Ο πατέρας κ' ή μάνα τῆς δύστηχης παρθένας ἦταν ἀπὸ τὴν πίκρα τους σὰν πεθαμένοι προτοῦ καὶ νὰ ξεψυχήσῃ τὸ παιδί τους, μὰ αὐτὸς ποὺ σοῦ ἐρχόντανε νὰ τὸν κλαῖς περισσότερο κι ἀπὸ τὴ Λώλα, ἦτον ὁ ἄμοιρος ὁ Βασιλάκης της! "Εβλεπες τὸ πρόσωπό του καὶ θαρροῦσες πὼς ὅλα τὰ θανατικά εἶχαν ζωγραφιστῇ στὰ μάγουλά του... Σοῦ ξεμυστηρεῖσαι, κουμπάρε μου, πὼς ἀπὸ τότες εἶμαι ὅπως μὲ γνώριες: ὅλο χωρατὰ καὶ γέλοια, καὶ δέν δίνω μιὰ πεντάρα γιά κάθε πίκρα τῆς ζωῆς! Προτοῦ ἦμουν ἄλλος ἀνθρώπος καὶ μὴ χάνεσαι! "Ημουν χίλιες φορὲς πιδὺ μελαγχολικὸς ἀπὸ σένα, πάντα ὅμως λιγώτερο σοφὸς ἀπὸ τὴν ἀφεντεία σου, ποὺ ξέρεις τόσο μεγάλα πράματα, φιλόσοφε!... Χαμογελάς, παιδί μου! Τί καλὰ ποὺ θάνατες νὰ γελάς πάντα, καὶ πρῶτα-πρῶτα γιά τὸν ἑαυτό σου! "Αλλά δέν ἔκλαψε βέβαια ή καρδιά σου ὅπως ή δική μου γιά νὰ μὴν τῆς μένη ἄλλη παρηγοριὰ ἀπὸ τὸ γέλοιο!... "ΑΣ ἦναι! "Ο Βασιλάκης λοιπὸν ποὺ θὰ προτιμοῦσε νὰ τυραννέται ή ἀγγελικὴ ψυχὴ του μὲ τὰ φριχτότερα βασανιστήρια στὴν κόλασι παντοτεινὰ, φτάνει νὰ ἔσφριε πρόσκαιρα τὴ Λώλα του, μπορεῖς πολὺ καλὰ νὰ καταλάβῃς, ή, καλύτερα, δέν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς διόλου πὼς κατάντησε μὲ μᾶς, ὅταν βεβαιώθηκε πὼς ή ἀγαπημένη του δέν

ἔχει καμμιὰ ἐλπίδα σωτηρίας. Στὴν ἀγωνία τῆς ἀπελπισίας του ἦτον ἄγγελος καὶ μάρτυρας ὑπομονῆς στὲς φοβερὲς στενοχώριες τῆς Λώλας του, κι ἀνθρώπινο θηρίο πότε ἀμίλητο, πότε ἀφρισμένο ἀπὸ λύσσα, γιά ὅλα καὶ ὅλους. "Όπως ή ἀρρώστια τῆς μαύρης ἀρραβωνιαστικῆς του ἦτον ή τρομερότερη κι ἀπὸ τὲς πιδὺ κολλητικὲς τοῦ κόσμου, δέν μπορούσεν εὐκόλα ὁ καθένας μας, ὅσο κι ἂν ἤθελε, νὰ πλησιάζῃ πολὺ-πολὺ τὴ Λώλα μας, καὶ μόνος αὐτὸς ἐννοοῦσε νὰ τῆς κἀνὴ τὸ νοσοκόμο, καί, σὰν καλομελετημένος θεατρῖνος, ἐκεῖ ποὺ ἔκλαιε πικρὰ ή ψυχὴ του, τῆς ἔκανε τὸν χαρούμενο, καί, ἀπαρηγόρητος αὐτὸς, τὴν παρηγοροῦσε εὐθυμὰ πὼς σύντομα θὰ γίνῃ καλὰ, πέρα καὶ πέρα καλὰ, καὶ τὰ μυρολόγια γιά τὴν ἀγάπη του ποὺ ξεχειλίζανε στὰ φυλλοκάρδια του ξεθυμαίνανε ἀπὸ τὰ χεῖλη του μεταμορφωμένα σὲ νόστιμα χωρατὰ ποὺ ἔκαναν τὴ μισοπεθαμένη Λώλα του νὰ χαμογελά, ἴσως γιά νὰ τὸν παρηγορῇ κι αὐτὴ καὶ νὰ μὴ δείχνῃ πὼς καταλαβαίνει τὴν ὑποκρισία τὴν τυραννικὴ τοῦ ἀγαπημένου της γιά τὰ μαρτύρια της... Τὰ μαρτύρια της αὐτά, κουμπάρε μου, δέν βαστάξανε οὔτε τρεῖς μέρες, μὰ στὸ Βασιλάκη φαινότανε πὼς κρατοῦσανε τρεῖς ὀλάκαιρους αἰῶνες. Κι ὅταν ἦλθε κ' ή στιγμή νὰ παραδώσῃ τὸ πνευμά της — πὼς νὰ σοῦ διηγηθῶ τὸ τί συνέβηκε τότε μεταξὺ τῶν δύο ἀγαπημένων; Καλύτερα νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅπως μοῦ τὰ ἱστόρισε ὁ ἄντρας της ὁ ἴδιος, γιὰτὶ, ξέρεις, εἶναι στεφανωμένος μαζί της κ' ἐγὼ εἶμαι ὁ κουμπάρος των... Μὴν ταράζεσαι, παιδί μου! τὴν ἀλήθεια σοῦ λέω! "Εγὼ μὲ τὰ ἴδια τὰ χέρια μου, σοῦ ξαναλέω, τοὺς στεφάνωσα κ' ἔψαλλα μάλιστα καὶ τὸ «Ἡσαΐα χόρευε!...» Λοιπόν, ποὺ λές, μόλις μαθητεύθηκε ὁ θάνατος τῆς Λώλας, ή συλλογὴ ὅλου τοῦ χωριοῦ πῆγε στὸ Βασιλάκη μας, γιὰτὶ μᾶς ἔτρωγε ή ὑποψία πὼς θὰ τοῦ ἦτανε τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰποῆσῃ καὶ δευτερόλεπτο χωρὶς τὴν ἀρραβωνιαστικιά του, ἃς ἀφήσουμε ποὺ πιστεύαμε πὼς καὶ νὰ μὴν αὐτοχτονοῦσε θὰ κολλοῦσε ἐξ ἄπαντος κι αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἴδια φοβερὴ ἀρρώστια. Καὶ μολαταῦτα οὔτε κόλλησε, οὔτε σκοτώθηκε, παρὰ εὐθύς, ἀφ' οὔ ἔκλεισε τὰ μάτια της ή Λώλα, ἄφηκε γλήγορα γλήγορα τὸ νεκρικὸ κρεβάτι κ' ἐμπῆκε γελαστός στὸ δωμάτιο τοῦ πεθεροῦ του. "Εκεῖ εὐρισκόμαστε κάμποσοι φίλοι του καὶ παρηγοροῦσαμε ὅπως-ὅπως τοὺς γονεῖους τῆς Λώλας, κι ὅπως εἶδαμε τὸ Βασιλάκη χαρούμενο, σαστίσαμε ὅλοι, σηκωθήκαμε στὸ πόδι, κυττάζαμε τὴ μάνα καὶ τὸν πατέρα τῆς πεθαμένης πιά, καὶ τοὺς λέγαμε ὀρμητικά: «"Ο Βασιλάκης γελάει, σώθηκε ή Λώλα σας! δόξα σοι, ὁ Θεός!...» Καὶ δέν προφτάσαμε νὰ δείξουμε τὸν ἐνθουσιασμό μας, κι ὁ Βασιλάκης μᾶς εἶπε μὲ τὸν ἐπισημό-

τερο τρόπο: «"Απόψε θὰ στεφανωθῶ τὴ Λώλα μου!» Κι ἀκόμη δέν εἶχαμε προλάβῃ νὰνοῖξουμε τὸ στόμα μα; ἀπὸ τὴν ἐκπληξί, κ' εἶπε πολὺ φυσικὰ σὲ μένα, τὸν πιστότερο φίλο του: «Σταμάτη, γίνεσαι κουμπάρος μου;» Κ' ἐκεῖ ποὺ τὰ πεθερικά του φρενιασμένα, σὰν νὰ μυρυστήκανε τὴ συμφορὰ ποὺ τοὺς μελλόντανε, τρέξανε στὸ κορίτσι τους, κ' ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄλλοι φίλοι τοῦ σπιτιοῦ ἀρχίσανε νὰ υποψιάζονται πὼς πάει — γυρίσανε τὰ μυαλὰ τοῦ Βασιλάκη, ἐγὼ γιά νὰ τὸν παρηγορήσω τοῦ εἶπα: «Μετὰ χαρᾶς, Βασιλάκη μου, σὲ στεφανώνω!» Καὶ δέν εἶχα καλοτελειώσῃ τὴν ὑπόσχεσί μου ποὺ μᾶς ξεσχίσανε ταῦτιά τὰ ξεφωνητὰ καὶ τὰ μυρολόγια τῆς μῆνας καὶ τοῦ πατέρα τῆς Λώλας. Μὰ ὁ Βασιλάκης τότε σὰν νὰ παραξενεύθηκε γιά τὸ κακὸ ποὺ γινότανε στὸ νεκρικὸ κρεβάτι γύρω, μᾶς εἶπε ἀγανακτημένος: «Θὰ στεφανώσουν τὸ κορίτσι τους καὶ κλαῖνε; Γιά γέλοια εἶναι μὰ τὸ ναί!» Κ' ἔτρεξε σὰν ἀστραπὴ στὴν ἀρραβωνιαστικιά του. Τότε, χωρὶς νὰ τὸ θέλουμε, τὸν ἀκολουθήσαμε ὅλοι — καὶ τί βλέπουμε; "Η Λώλα του σκεπασμένη μὲ τὰ κάτασπρα νυφιάτικὰ της φορέματα κι ὀλόμαυρη σὰν κάρβουνο στὸ πρόσωπο, εὐρισκόντανε ἄλλα κι ἀπὸ πάνου της ή μάνα κι ὁ πατέρας τῆς φωνάζανε: «Παιδί μου, Λώλα μου, δέν μᾶς μιλεῖς; "Εσὺ εἶσαι ή μαργαρίτα τοῦ χωριοῦ μας; Πὼς μᾶς ἀποσβολώθηκες ἔτσι;» "Αλλά μόλις ὁ Βασιλάκης τοὺς εἶδε νὰ μυρολογοῦν, ἔγειν' ἔξω φρενὼν καὶ τοὺς φώναξε: «Καλέ, τί πάθατε; ποῖον κλαῖτε; Δέν βλέπετε τὴ Λώλα μου, ποὺ φόρεσε καὶ τὰ νυφιάτικὰ της γιά νὰ στεφανωθῇ ἀπόψε;... "Ετσι δέν εἶναι, Λώλα μου;... Τὴν βλέπετε ποὺ χαμογελάει; "Ακοῦς ἐκεῖ νὰ κλαῖνε! Μωρὲ σὰς λέω πὼς τὸ κορίτσι σας εἶναι καλὰ καὶ περὶκαλὰ, καὶ νὰ μὴ μοῦ τὴν ταράξετε καὶ τῆς ἔλθῃ τίποτε τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου της! "Ελα! νὰ πᾶτε γλήγορα νὰ μᾶς ετοιμάσετε τὰ κουφέτα καὶ τὰ γλυκά! "Ακοῦτε;...» Εἰς τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Βασιλάκη ὅλοι, καὶ πρῶτοι τὰ πεθερικά του, τὰ χάσανε καὶ τὸν κυττάζανε μὲ τρόπον ἀπερίγραφο, κ' ή λύπη τοῦ πατέρα καὶ τῆς μῆνας ἦτον τώρα μεγαλύτερη, μπορεῖ νὰ σοῦ πῶ, γιά τὸ μαῦρο γαμπρὸ ποὺ τρελλάθηκε, παρὰ γιά τὸν ἄδικο θάνατο τῆς ἀκριβῆς των θυγατέρας, καὶ κανένας δέν εἶξερε τί νὰ μιλῇ καὶ τί νὰ κἀνῃ. "Εγὼ σκέφθηκα τότε πὼς ὁ καλύτερος τρόπος ἦτον ή διπλωματία κ' ή υποκρισία. Καὶ λοιπὸν ἀρχίνησα νὰ πέρνω τὸ μέρος τοῦ Βασιλάκη καὶ εἶπα σοβαρά-σοβαρά στὰ πεθερικά του, ἀφ' οὔ τοὺς ἔκλεισε τὸ μᾶτι πρῶτα: «"Εχει δίκιο ὁ γαμπρός σας! Τί κλαῖτε; "Η Λώλα μας εἶναι καλὰ καὶ περὶκαλὰ καὶ θὰ τοὺς στεφανώσω ἐγὼ ἀπόψε! "Ελα! πηγαίνετε γλήγορα νὰ ετοιμάσετε τὰ κουφέτα καὶ τὰ γλυκά! "Εγὼ σὰν κουμπάρος

θὰ κάμω συντροφιά τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ, ὅσο νὰ γίνουν τὰ στεφανώματα!» Ὅλοι τότε βγήκαν· ἔξω ἀμίλητοι σὰν ἀποπετρωμένοι, καὶ μονάχα ἡ μάνα κι ὁ πατέρας τῆς Λώλας μάλιστα εὐρέθηκαν στὸ κατῶφλι, ὅπως τοῦ κάκου παλεύανε νὰ κρατήσουν στὸ λαρύγγι τὸ φαρμακερὸ μυρολόγι τῆς καρδιάς των, ξεσπάσανε σὲ γέλοια νευρικά, ποὺ θὰ συγκινούσανε καὶ θὰ τρομάζανε καὶ τὸ σκληρότερο θηρίο... Ὅταν μείναμε μονάχοι, ὁ Βασιλάκης μοῦ εἶπε σοβαρά: «Μοῦ ἔδωκε τὸ λόγο σου, Σταμάτη, πὼς θὰ μὲ στεφανώσης μὲ τὴ Λώλα μου, καὶ δὲν θὰ τὸν πάρης πίσω!»

— Δὲν θὰ τὸν πάρω πίσω, ὄχι, τ' ὀρκίζομαι, Βασιλάκη μου, καὶ μὴν ἀνησυχεῖς ἔτσι! τὸν βεβαίωσα κάπως πιὸ ἀνίσχυος γιὰ τὴν φοιχτὴ κατάστασί του. Αὐτὸς ὅμως μοῦ πρόσθεσε ψυχρὰ-ψυχρὰ καὶ πολὺ φυσικά:

— Κουμπάρε, εἶμαι βέβαιος πὼς μὲ παίρνεις γιὰ δαίμονι μὲν αὐτὴν τὴν ὥρα καὶ μοῦ ὑπόχεσαι ὅτι σοῦ ζητῶ γιὰ νάποκοιμίξης τὸν πόνο μου! Ἐπατάσαι ὅμως! Σοῦ λέω λοιπὸν πὼς τάχω τετρακόσια καὶ δὲν εἶμαι διόλου θεότρελλος καὶ πρέπει νὰ κρατήσης τὸ λόγο σου!

— Θὰ τὸν κρατήσω, σὲ βεβαιώνω, Βασιλάκη μου, θὰ τὸν κρατήσω! ἔχεις τὸ λόγο μου!

— Τ' ὀρκίζεσαι κ' ἐδῶ μπροστὰ στὴν ἀρραβωνιαστικιά μου, Σταμάτη, πὼς δὲν θὰ μὲ γελάσης;

— Ὅχι, δὲν θὰ σὲ γελάσω, ὄχι! εἶπα καταστενοχωρημένος.

— Ἐ! καλὰ — βάλε τότε τὸ χέρι σου κατὰ πάνω στὴν καρδιά τῆς Λώλας μου!... Βάλ' το, σοῦ λέω! εἰ δὲ μὴ, δὲν σὲ πιστεύω!... Βάλ' το! τί φοβάσαι; Ἡ καρδιά τῆς ἀγάπης μου χτυπάει μέσα της δυνατώτερα, συγκινητικώτερα τώρα παρὰ ποτέ!... Βάλ' τὸ χέρι σου νὰ βεβαιωθῇς πὼς καίνε τὰ φυλλοκάρδια της!... Φωτιά ἐρωτικὴ ξεθυμαίνει ἀπὸ μέσα τους!... Βάλ' το, σοῦ λέω, βάλ' το!...

Καὶ ὁ Βασιλάκης ἀκράτητος μοῦ ἄρπαξε τὸ χέρι, ἐν ᾧ ἔτρεμα καταϊδρωμένος, καὶ μοῦ τὸ κόλλησε κατάκαρδα τῆς νεκρωμένης ἀρραβωνιαστικιάς του καὶ μοῦ φώναξε: «Ὀρκίσου καὶ τώρα πὼς θὰ μὲ στεφανώσης ἀπόψε!» Φοιχτότερη στιγμή, παιδί μου, ἀπὸ ἐκείνην δὲν ξαναγνώρισα στὴ ζωὴ μου. Τὸ κορμί μου ὅλο εἶχε πιὰ κερῶσει μαρμαρωμένο, καὶ μονάχα τὸ κολλημένο χέρι μου στὴν κατάφυχη καρδιά τῆς νέας ἔβραζε, καὶ θαρροῦσα πὼς ἀπὸ τὰφυχα στήθη της ἓνα ὀλοζώντανο τικ-τὰκ μὲ κατάκαιε, μὲ πύρωνε, μὲ δαιμόνιζε! Καὶ δὲν κρατήθηκα καὶ φώναξα: «Καίει! καίει ἡ καρδιά της!» Κι ὁ Βασιλάκης μοῦ εἶπε χαμογελαστὰ σὰν νὰ μὲ περίπαιζε: «Καὶ τί; θαρρεῖς, Σταμάτη, πὼς πεθαίνει ποτέ ἡ ἀγάπη; Πεθαμένη, κουτέ, ζῇ

φλογερώτερη παρὰ ζωντανή! Μὴ στενοχωριέσαι λοιπὸν, κουμπάρε μου, κι ὀρκίσου μου ἔτσι μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά τῆς Λώλας μου πὼς θὰ μὲ στεφανώσης ἀπόψε!...

— Πὼς καίει, θεέ μου! πὼς καίει! ψιθύρισα τώρα σὰν μαγευμένος καὶ κατακυριευμένος ἀπὸ μίαν ἀόριστη συγκίνησι ποὺ μονάχα ὁ ἄγνός ἔρωτας μπορεῖ νὰ τὴν γεννήσῃ καί, σὰν μαγνητισμένος ἀπὸ κάποια ξαφνικὴ καὶ παντοδύναμη ὀπτασία, εἶπα μὲ ὑπεράνθρωπην εὐλικρίνεια: «Σοῦ ὀρκίζομαι, Βασιλάκη μου, στὴν ὀλόθερμη καρδιά τῆς Λώλας σου ποὺ φλογίζει τώρα καὶ τὴν καρδιά μου, πὼς ἀπόψε θὰ σὰς στεφανώσω!... Ἄ! ξελαφρώθηκα, ἐπρόσθεσα μὲν εἶπα αὐτὰ τὰ λόγια, γιατί μοῦ φάνηκε πὼς τὸ χέρι μου ἔπαιψε νὰ μὲ κατακαίῃ καὶ ξαναῆλθα διὰ μιᾶς στὸν ἑαυτό μου.

Ὁ Βασιλάκης τότε, σὰν εὐχαριστημένος, μοῦ εἶπε:

— Τώρα εἶμαι βέβαιος πὼς δὲν θὰ παραβῇς τὸν ὅρκο σου κ' ἡ Λώλα μου θάναί ἤσυχη πὼς δὲν θὰ τὴν ἀπατήσω ποτέ!

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω, Βασιλάκη μου, τοῦ ἀπῆντησα τότε γεμάτος περιέργεια, μ' ὅλη τὴν φοβερὴ συγκίνησι ποὺ ἀκόμη κυρίει τὴν ψυχὴ μου.

— Θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα τώρα εὐθύς, κουμπάρε μου, ἀφ' οὗ ἐσὺ θὰ μᾶς γίνῃς ἡ κλωστή ποὺ θὰ μᾶς ἐνώσῃ ἀδιάκοπα κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ ψηλὰ στὰ οὐράνια. Ὁ Λώλα μου λοιπὸν, Σταμάτη, εἴξερε πολὺ καλὰ πὼς, ὅπως ἐγὼ δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ζῶ κι αὐτὴ νᾶναι πεθαμένη, ἔτσι κ' ἡ ἀρραβωνιαστικιά μου θὰ ἦτον τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ στὴν ἄλλη ζωὴ ἀθάνατη καὶ νὰ μὴ μ' ἔχη γιὰ πάντα κοντὰ της, ὥς βρῶμαι καὶ τόσο μακριὰ ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὰ παλάτια τοῦ παραδείσου. Ἐντρεπόντανε ὅμως νὰ μοῦ φανερώσῃ πὼς καὶ στὸν παράδεισο χωρὶς ἐμένα θὰ τῆς φαίνεται πὼς κατοικεῖ στὰ τάρταρα τοῦ Ἄδη καὶ θὰ κολάζεται καὶ θὰ τυραννιέται αὐτῇ, ἡ ἄδικη περιστερά, χειρότερα κι ἀπὸ τοὺς φριχτότερους ἀμαρτωλοὺς τῆς γῆς. Καὶ λοιπὸν, ἡ μαριόλα, ἐκεῖ ποὺ μ' ἔβλεπε στές ὑστερνὲς στιγμὲς τῆς ἀρρώστιας της νὰ πέρνω τὴν ἀπόφρασι νὰ μὴν τὴν ἀφήσω μοναχὴ, τὴν ἔρημη, νὰ ταξειδεύῃ καὶ μοῦ πάθῃ τίποτε στὰ σκοτεινὰ βασίλεια τοῦ Χάροντα—τί μοῦ λέει, ἡ κατεργάρα; «Βασιλάκη μου, μοῦ λέει, εἶμαι ζηλιάρα καὶ φοβοῦμαι στὸ μακρινὸ ταξιδί μου νὰ μὴ σοῦ κερδίσῃ ἄλλη τὴν καρδιά καὶ γι' αὐτὸ μιὰ χάρι θὰ σοῦ ζητήσω: Θὰ μοῦ τὴν κάμῃς, Βασιλάκη μου;» «Ἀγάπη μου, τῆς ἀπάντησα, Σταμάτη, θὰ σοῦ τὴν κάμω, ἀλλὰ πὲς μου τὴν γλῆγγρα, γιὰ νὰ σοῦ τὴν κάμω προτοῦ ὄχι νὰ ταξειδέψῃς, ἀλλὰ προτοῦ νὰ ταξειδέψουμε θέλεις νὰ πῇς βέβαια, γιατί δὲν θὰ σ' ἀφήσω ἐγὼ, καὶ μὴ

χάνεσαι, νὰ μοῦ γυρίζῃς μοναχὴ σὲ τόπους ἀγνωστούς, κοκκίνα μου! Ἄ! εἶμαι κ' ἐγὼ ζηλιάρης καὶ θὰ σ' ἀκολουθήσω μιὰ χαρὰ ὅπου κι ἂν πᾶς!— καὶ μὴ πρὸς κακοφάνισμό σου!...» Μόλις ἀποτελείωνα τὰ λόγια αὐτά, κουμπάρε μου, μετανόησα πικρά, γιατί ἔπιασαν τὴ Λώλα μου τὰ κλάματα καὶ μοῦ εἶπε ἀναστενάζοντας βαθεῖα: «Ἄν μ' ἀκολουθήσῃς, τότε θάναί ὁ θάνατός μου, Βασιλάκη μου, γιατί θὰ χωριστοῦμε μιὰ γιὰ πάντα, καὶ ποτέ ὁ Θεὸς δὲ θὰ μ' ἀφήσῃ νᾶλθω νὰ βρῶ τὴν — ποτέ, θεέ μου, ποτέ! — τὴν κολασμένη ψυχὴ σου!... Μὴ μοῦ ξαναπῇς λοιπὸν τέτοιο πρᾶμα, ἀγάπη μου, κι ὀρκίσου μου πὼς δὲ θὰ ταξειδέψῃς μαζί μου ἀχώριστος, γιὰ νὰ μὴ σὲ χάσω, φῶς μου, κι ἀθάνατη πεθαίνω χίλιες φορὲς κάθε στιγμὴ ἔξ' αἰτίας τοῦ χαμοῦ σου!...» «Ἀφοῦ τὸ θέλεις, τῆς ἀπάντησα, σοῦ ὀρκίζομαι πὼς δὲ θὰ σ' ἀκολουθήσω, μὰ πὼς νὰ κάμω τότε, ψυχὴ μου, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ κάμω δέφετερόλεφτο χωρὶς ἐσένα;» Ἐδῶ ἡ γυναικοῦλά μου χαμογέλασε, Σταμάτη μου, ἀπὸ εὐχαρίστησιν ἀπερίγραφη καὶ μοῦ εἶπε: «Ἐγὼ τὰ διώρθωσα ὅλα μιὰ χαρὰ, Βασιλάκη μου! Γιὰ νᾶμαι λοιπὸν ἡσυχὴ κ' εὐτυχισμένη στὸ μακρινὸ ταξιδί μου καὶ γιὰ νὰ σ' ἔχω πάντα σιμὰ μου, θέλω νὰ μὲ στεφανώσης ἐπὶ τὸ σπιτάκι μου ποὺ θὰ μοῦ κρύβῃ τὸ κορμί ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τῶν ματιῶν σου, ἀγάπη μου! Ἐτσι ἐκεῖ θὰ στήσουμε τὸ φτωχικὸ μας ἐκεῖ θάρχεσαι νὰ μοῦ ξεκουράζεσαι ὕστερα ἀπὸ τὰ βάσανα ποὺ κάθε μέρα θὰ τραβᾷς γιὰ νὰ κερδίσῃς τὸ ψωμί μας, ἄντρα μου! Ἐκεῖ θὰ τὰ λέμε μιὰ χαρὰ, καὶ θὰ μοῦ διηγᾷσαι τὰ νέα τοῦ χωριοῦ, γιατί ἐγὼ ποὺ σὲ ξέρω τί ζηλιάρης εἶσαι θὰ μένω πάντα κλεισμένη στὸ σπιτάκι μου γιὰ νὰ μὴ χολιάξῃς μαζί μου, καὶ θὰ μοῦ λὲς ἐκεῖνα τὰ περιεργὰ παραμύθια, ἄλλα τόσο νόστιμα ποὺ νὰ σκάζω στὰ γέλοια κι ἄλλα τόσο φοιχτὰ ποὺ νὰ μὲ κάνουν νὰ τρομάζω. Καὶ θὰ μοῦ διηγᾷσαι λοιπὸν γιὰ τὸ ἀράπικο ἄλλογο τοῦ Διγενῆ μὲ τὲς μαῦρες φτερούγιες, ποὺ ἔσερνε τὸς Τούρκους δεμένους στὴν οὐρὰ του ὅσες τρίχες εἶχε πᾶν της, καὶ γιὰ τὸν βρυνκολάκιμασε γιὰ τὸν δὲν ἤθελε, λέει, νὰ στεφανωθῇ τὴν ἐρωμένη του, ποὺ παραδόθηκε ἀνίσχυρη στὴν ἀγκαλιά του ἀπὸ τὸ μεγάλο της ἔρωτα καὶ πέθανε στὸ ὕστερο ἀπὸ καὶ μὴ χτικιασμένη αὐτὴ καὶ δαιμονισμένη καὶ μαῦρος σὰν κάρβουνο κ' ἐκεῖνος. Ὑστερὰ θὰ μοῦ διηγᾷσαι — θυμᾶσαι; — χὰ! χὰ! χὰ! — τὸ πάθημα τοῦ λεβέντη τοῦ Μᾶζη, ποὺ τὸν ἀγάπησε τρελλὰ ἡ γριὰ Σταμάτα, κ' ἔβαζε φτιασίδι γιὰ νὰ τὴν ἐρωτευθῇ κι αὐτὸς, καὶ θύμωνε ἂν δὲν τὴν ἔλεγες: «Σταματοῦλά μου», κι ὁ ὁμορφονεὶος ὁ Μᾶζης γιὰ νὰ τὴν πειράξῃ καὶ διασκεδάσῃ μαζί της τῆς ὠρκίστηκε στὸ τέλος

πὼς θὰ τὴν στεφανωθῇ, ἂν τὸν περάσῃ στὸ τρέξιμο ποὺ κανεὶς δὲν τοῦ μποροῦσε κ' ἔτρεξαν, μωρὲ μάτια μου, κ' ἡ Σταμάτα ἡ Σταματοῦλα τὸν πέρασε μὲ τὴ δύναμι τοῦ ἔρωτα μονάχα, κι ὁ Μᾶζης ποὺ τὴν ἔπαθε χιώτικα εἶχε — δὲν εἶχε τὴν στεφανώθηκε, καὶ γίνηκε τοῦ Κουτρούλη ὁ γάμος, καὶ τοὺς βγάλανε καὶ τὸ τραγοῦδι ποὺ ἀρχινάει:

Σταμάτα, Σταματοῦλα,
Πενητάρα μου νυφοῦλα!

Ἐπειτα, Βασιλάκη μου, ἐκεῖ στὸ φτωχικὸ μας θὰ κυττάζουμε σὰν καλοὶ νοικοκυραῖοι καὶ τὲς δουλειές μας, καὶ δὲν θὰ βλέπουμε τὴν ὥρα πότε νὰ μᾶς γεννήσῃ ἡ ἀγελάδα μας, ἡ Στραβοκέρατι, ποὺ σοῦ τὴν δίνει προῖκα ὁ ἀφέντης μου, γιὰ νὰ πουλήσουμε τὸ μοσχάρι καὶ νὰ μοῦ ἀγοράσῃς, ὅπως μοῦ τὸ ὑποσχέθηκες, — ἂ! μὴν τὸ ξεχνᾷς! — ἓνα βραχιόλι ἀσημοχορυσωμένο νὰ τὸ φορῶ τὲς γιορτάδες, ἔτσι γιὰ νὰ φαίνομαι πιὸ ὁμορφὴ στὰ ματάκια σου, Βασιλάκη μου! Ἐπειτα τί ὥραϊα ποὺ θὰ περνᾷ ἐκεῖ τὴν ἀνοιξὶ μὲ τὸ σπιτάκι μας στεφανωμένο ἀπὸ νεκρολούλουδα καὶ πλημμυρισμένο ἀπὸ τὲς ὀλόζωες εὐωδιὲς τῆς ἀγριοβιολέττας κι ἀπὸ τῶν μαύρων ἀηδονιῶν τὰ εὐθύμα τραγοῦδια! Κι ὅταν θάρχεται τὸ ἡμερο καλοκαίρι, θὰ κονβεντιάζουμε, Βασιλάκη μου, ὥς τὰ μεσάνυχτα καὶ θὰ μᾶς φέγγῃ ἀσημοπρόσωπο τὸ φεγγαράκι μας, καὶ θὰ μᾶς χαϊδεύουν οἱ ἴσκιοι τῶν κυπαρισσιῶν, καὶ καλοκαρδισμένος θὰ μοῦ τραγουδᾷς γλυκὰ τό:

Σπιτάκια νὰ βουλιάξετε,
Γιατροὶ νὰ τρελλαθῇτε,
Ποῦ ἔχετε τὴν ἀγάπη μου
Καὶ μοῦ τὴν τυραννεῖτε!

Καὶ θὰ σοῦ κρατοῦν τὸ ἴσο τὰ σοῦσουρα ἀπὸ τὰ ποταμάκια τοῦ χωριοῦ μας καὶ τὰ «φοῦ! φοῦ! φοῦ!» ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν πεύκων ποὺ θὰ τὰ χαϊδεύῃ τὸ ξεφυσμένο ἀεράκι τῆς βραδυᾶς... Νὰ δῇς ὅμως, Βασιλάκη μου, τὸ χειμῶνα τί ὁμορφα ποὺ θὰ περνᾷμε στὸ φτωχικὸ μας ἐκεῖ κάτω, ἐγὼ κοινοκλιωμένη στὲ χωματένια μου παπλώματα καὶ σὺ στὸ πλάϊ μου νὰ ξεσταίνεσαι σ' ἀναμμένα κάρβουνα, νὰ πίνῃς καὶ τὸ κρασάκι σου καὶ νὰ μοῦ λὲς ἱστορίες, κ' ἔξω νὰ βογγᾷ ὁ βορροῖς καὶ νὰ τσακίζονται τὰ πλατάνια στὴ μανία του καὶ νὰ μπουμπουνίζουν τὰ μολυβένια οὐράνια κι ἀστροπελέκια νὰ ξεσχίζουν τὰ σύννεφα καὶ ποτάμια νὰ τρέχουν τὰ νερά, κ' ἐμεῖς ὅλο νὰ μαζευώμαστε περσότερο ἀγαπημένοι πάντα καὶ δυνατότεροι στὸν ἔρωτά μας ἀπ' ὅλα τὰ στοιχεῖα, ἀπ' ὅλους τοὺς κατακλιτισμοὺς καὶ τὰ θανατικά... Βλέπεις τί εὐτυχισμένοι ποὺ θὰ ζοῦμε, ἀγάπη μου; Θὰ μὲ στεφανωθῇ; λοιπὸν, Βασιλάκη μου;...» «Ναί, ψυχὴ μου, ναί, ζωὴ μου, τῆς εἶπα, Στα-

μάτη μου, κι όλο έκλαια από χαρά κι από αἰ-
ποια — ἄχ! — τιποτένια λύπη μὴν ἀνησυχεῖς,
ἀναπαύσου, παῦσε, νὰ μὴ μοῦ κουράζεσαι τόσο! »
Κ' ἔπαινε ἀλήθεια πιά τὸ στόμα της, κουμπάρε
μου, κ' ἔκλεισαν τὰ χεῖλάκια της μὲ τὸ χαμόγελο
τῆς εὐτυχίας πὼς ἀπόψε θὰ κάμουμε τοὺς γά-
μους μας — καὶ θὰ μᾶς στεφανώσης λοιπόν,
Σταμάτη μου, δὲν εἶν' ἔτσι; ὅπως μοῦ τὸ ὑπο-
σχέθηκες μὲ τὸ χέρι σου κολλημένο στὴν καρ-
διά της! ...

Ἐδῶ δ' ἔγερω - Σταμάτης, ὁ ἀστείτερος ἄν-
θρωπος τοῦ κόσμου, διέκοψε τὴν διήγησίν του,
ἀνεστένανε βαθειά, μ' ἐπλησίασε πρόσωπο πρὸς
πρόσωπο, καὶ μοῦ εἶπε ψυχρά, ἂν καὶ ἡ φωνή
του ἔβγαине σὰν ἡχος ραϊσμένης καμπάνας τὰ
μεσάνυχτα: «Εὐὲ, κύρ Γιάννη μου, ἂν ἦσουνε
στὴ θέσι μου, θὰ στεφάνωνες τὸ Βασιλάκη; »
Ἐγὼ βέβαια τοῦ ἐκούνησα γλῆγωρα - γλῆγωρα
καὶ πολλὰς φορὲς καταφατικά τὸ κεφάλι, γιατί
τοῦ κάκου ἐπροσπαθοῦσε μπερδεμένη ἡ γλώσσά
μου νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὰ δολότρεμα χεῖλη μου τὸ
«ναί» ποὺ χίλιες φορὲς τὸ εἶχε πιά προφέρει
ἡ καρδιά μου μὲ χτύπους δυνατοὺς κατενθου-
σιασμένη.

— Τὸ ἴδιο ἔκαμα κ' ἐγὼ, μοῦ ἐπρόσθεσε
σοβαρά καὶ γλυκὰ ὁ Σταμάτης. Μολονότι εἶμαι
ἀγοράμματος, εἶχα σκεφθῇ πὼς θὰ ἔσφαξα ὄχι
μονάχα τὴ ζωὴ τοῦ Βασιλάκη μου, τοῦ ἀδελφι-
κοῦ μου φίλου, στὸν πρόσκαιρον τοῦτον κόσμον,
μὰ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Σατανᾶ
καὶ — νὰ σοῦ πῶ κ' ἔνα πράμα; ζήλεψα καὶ τὴ
θέσι του! «Ἀχ! νᾶχα κ' ἐγὼ μιὰ γυναῖκα νὰ
μ' ἀγαπᾷ ἔτσι! ἄχ! πὼς θὰ τὴν ἀγαποῦσα
περισσότερο! Τίποτε ἄλλο δὲν σοῦ λέω!

Καὶ εἰς τὰ λόγια αὐτὰ πάλαι ὁ ἔγερω - Στα-
μάτης, ὁ εὐθυμότερος χωρικός τῆς πατρίδας
μου, ἐβουβάθηκε ὀλίγα λεπτά κ' ἔχαμῆλωσε
τὸ κεφάλι σὰν νὰ ἤθελε νὰ μοῦ κρύψῃ τὰ
μάτια του. Ἐπειτα ἐτινάχθηκε σὰν νὰ ἔδιωξε
ἀπότομα περασμένες ἀναμνήσεις, καὶ κοιμάτι
μπερδεμένα εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐξηκολούθησε τὴν
ὁμιλίαν του:

— Λοιπὸν... ναί!... ποῦ εἴμαστε; Τᾶχα
βλέπεις κ' ἐγὼ, παιδί μου... Στάσου μιὰ στιγμή
νὰ θυμηθῶ!... Ἄ! ναί! Σοῦ ἔλεγα λοιπὸν
πὼς ζήλεψα τὴ θέσι τοῦ Βασιλάκη μου καὶ θαρ-
ροῦσα πὼς κ' ἐγὼ σὰν κουμπάρος θὰ αἰσθανθῶ
στοὺς γάμους του κάποιαν ἀντιφεγγιά στὴν
καρδιά μου ἀπὸ τὸν ἀγγελικὸν ἔρωτα τοῦ ζων-
τανοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς πεθαμένης νύφης καὶ
δὲν ἤθελα διόλου μὲ τὴν ἄρνησί μου νὰ τοῦ
καταστρέψω τέτοιο ἀφάνταστον ὄνειρο ποὺ νὰ
τοῦ φαίνεται πὼς ζῇ πραγματικά στεφανωμένος
μὲ τὴ Λώρα του καὶ πὼς περνᾶνε μιὰ χαρὰ
μαζὶ τὰ βάρσανα τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ τόσο
μάλιστα, παιδί μου, κυριεύθηκε ἀπὸ τὴν ἀπάτη

τῆς χειροπιαστῆς πραγματικότητος αὐτοῦ τοῦ
θεοῦ ὀνείρου ποὺ ὅσο γεράζω καὶ μαραίνομαι,
τόσο ξανανιώνει στὴν καρδιά μου ἀνθηρότερο,
καὶ τόσο ἡ χάρις του μὲ μάγειρε ποὺ εἶμαι πιά,
χρόνια τώρα, παραβέβαιος πὼς ἡ ἀπάτη μου
δὲν εἶναι διόλου ἀπατημένη καὶ πιστεύω πέρα
καὶ πέρα πὼς δὲν ἀπέθανε ἡ Λώρα, ὄχι, πὼς
ζῇ, πὼς τὴν βλέπω κ' ἐγὼ, πὼς τὴν χαιρετῶ καὶ
τῆς κουβεντιάζω, καὶ γελάμε κ' οἱ τρεῖς μαζί,
καὶ μοῦ λέει «κουμπάρε μου» αὐτὴ, καὶ τῆς λέω
«κουμπανοῦλά μου» ἐγὼ...

— Λοιπὸν, κύρ Σταμάτη, ἔλα στὴν ἱστορία
σου, τὸν διέκοψα μὲ στόμα ἀπότομο — καὶ ἡ
καρδιά μου ἐπλημμύριζε ἀπὸ συμπάθειαν.

— Καλὰ ἐγὼ ἤθελα νὰ μὴ σοῦ διηγηθῶ
τίποτε! ἐμουρμούρισε ἀγανακτημένος ὁ φίλος
μου χωρικός, Κύριος οἶδε ἐὰν διότι τὸν διέκοψα
ἢ ἐὰν διότι ἐφανερώθηκε πέρα καὶ πέρα ἄλλος
ἄνθρωπος ἀπ' ὅτι ἐξητοῦσε νὰ μοῦ φαίνεται.
Λοιπὸν ἔνα κ' ἔνα κάνουν δύο, παιδί μου! Μό-
λις μείναμε σύμφωνοι μὲ τὸ Βασιλάκη πὼς θὰ
τὸν στεφανώσω, τὸν ἄφησα μὲ τὴ Λώρα του
κ' ἔτρεξα, πάλαι σύμφωνος μαζί του, νὰ βρῶ
τὸν πάτερ - Θεοδόσιο, τὸν παπᾶ τοῦ χωριοῦ
μας, στενὸ φίλο καὶ δικό του καὶ δικό μου.
Σκέφθηκαν ὁμῶς πὼς χρειαζόντανε μεγάλη ὑπο-
κρισία ἀκόμη καὶ μὲ τὸν ἄδολο πάτερ - Θεοδό-
σιο, καὶ μόλις λοιπὸν τὸν εὑρήκα τοῦ φώναξα:

-- Παπᾶ μου, σῶσε τὸ Βασιλάκη μας!

— Τοῦ πέθανε ἡ Λώρα; ρώτησε λαχανια-
σμένα, ἀλλὰ καὶ σεμνὰ ὁ ἅγιος ἄνθρωπος.

— Τώρα! ζωὴ σὲ λόγου σου!

— Ἀσχημο πράμα! μουρμούρισε ὁ παπᾶς.
Φοβοῦμαι πολὺ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Βασιλάκη μας!
— Στὰ χέρια σου εἶναι, πάτερ - Θεοδόσιε!

Ἐοῦ μονάχα μπορεῖς νὰ τὸν σῶσης!
— Ἄν μποροῦσα, Σταμάτη μου, καὶ τὴν
ψυχὴν μου ἀκόμη θὰ κόλαζα πέρα καὶ πέρα, γιὰ
νὰ σῶσω τέτοιο λεβεντόπαιδο!

— Ὅμνυεις στὴν ἱερωσύνην σου, πάτερ - Θεο-
δόσιε, πὼς γιὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσης ἀπὸ τὴν
κόλασι θὰ κάμεις ὅ,τι μπορεῖς κι ὅ,τι δὲν μπορεῖς;

— Αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκόν μου, τέκνον μου,
καὶ τὸ ὁμνῶ, ναί, στὴν ἱερωσύνην μου! εἶπε
συγκινητικὰ ὁ πάτερ - Θεοδόσιος, ὁ ἀγαθὸς παπ-
πᾶς μας, ἐν ᾧ ἐγὼ χαμογελοῦσα μ' ὄλη μου
τὴν πίστη.

— Λοιπὸν σήμερα, πρῶτα θὰ κάμεις τὴν
κηδεῖα τῆς Λώρας καὶ θὰ φᾶς καὶ τὰ κόλλυβα,
κ' ἔπειτα θὰ τὴν στεφανώσης στὸ μνημῖά της
ἐπάνω μὲ τὸ Βασιλάκη της καὶ θὰ φᾶς καὶ τὰ
κουφέτα!...

— Σταμάτη, παιδί μου, φίλε μου, ἀδελφέ
μου, τί ἔπαθες; εἶπε τρομασμένος ὁ πάτερ - Θεο-
δόσιος. Ἄν ἔλεγε τέτοια λόγια ὁ Βασιλάκης μας,
θᾶτανε συχωρεμένος, ἀλλὰ σὺ!...

— Αὐτὸς τὰ λέει μὲ τὸ στόμα μου, πάτερ
Θεοδόσιε μου! κ' ἐγὼ τοῦ ὄωκα τὸ λόγου μου
πὼς θὰ γίνω ὁ κουμπάρος, εἰ δὲ μὴ ὁ Βασιλά-
κης μας, ἔξερεις, πάει... κατὰλαβες!...

Ὁ πάτερ - Θεοδόσιος στὰ λόγια μου αὐτὰ
ἄρχισε νὰ χαϊδεύῃ ἄγρια τὰ γένηα του καὶ νὰ
κατεβάζῃ τὰ φρύδια του, κ' ἔπειτα μονολόγησε:

— Τὸ φτωχὸ παιδί! τὸ φτωχὸ παιδί! ὦ
συμφορὰ του! ὦ συμφορὰ μου! Τὸ γινώριζα
καλύτερ' ἀπ' ὅλους πὼς οὔτε μιὰ μέρα δὲν
θὰποζήσῃ ἀπὸ τὴ Λώρα του κι ἀπὸ τώρα ἀρχί-
νησε νὰ δείχνῃ τί ποθεῖ! — Ποθεῖ νὰ τὴν στε-
φανωθῇ, λές, Σταμάτη; Ἔ! καὶ δὲν καταλα-
βαίνει λοιπὸν, χριστιανέ μου, τί θὰ πῇ αὐτό;

— Θὰ πῇ, πάτερ - Θεοδόσιε, πὼς, ἂν δὲν τὸν
στεφανώσης στάληθινὰ ἀπόψε, θὰ τὸν πάσης
στὸ λαιμό σου, καὶ τὸ κρῖμα πάνω στὴν ἱερω-
σύνην σου, καὶ μοῦ ὠρκίστηκες πὼς καὶ νὰ κολα-
σθῇς εἶσαι ἔτοιμος γιὰ νὰ σώσης τὴ ζωὴ του!

— Ναί! τὸ ὁμνῶ καὶ πάλαι στὴν ἱερωσύνη
μου! κ' ἂν ἦμιον βέβαιος πὼς δὲν εἶναι ση-
μεῖα τρέλλας αὐτὰ ποὺ λές, ὦ! ὁ καλὸς ποιμὴν
θυσιάζεται ὑπὲρ τῶν προβάτων του, Σταμάτη!
Ἄλλὰ πολὺ φοβοῦμαι, τέκνον μου, πὼς ὁ θάνα-
τος τῆς Λώρας καταστρεψῇ τὸ Βασιλάκη μας
καὶ λώλανε καὶ σένα, καὶ λές τρελλὰ πράματα,
καὶ θὰ γίνης καὶ σὺ ἀπολωλὸς πρόβατο, καὶ θὰ
θυσιάζα — ναί! ναί! — δυὸ φορὲς τώρα τὴ
ζωὴν μου, γιὰ νὰ σῶσω καὶ σένα, ἀγαπητόν μου
τέκνον, ἀπὸ τὸν δαίμονα τῆς ἁμαρτίας!...

— Πάτερ - Θεοδόσιε μου, τοῦ ἀπάντησα κατα-
συγκινημένος, μὰ σοβαρά, σοῦ ὀρκίζομαι στὸ
ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος πὼς καμμίαν ἀνά-
ποδην ὁμιλίαν δὲν σοῦ ἔκαμα, καὶ μὲ ἔξερεις πὼς
λατρεύω τὸ Βασιλάκη καὶ θέλω νὰ μὴ μᾶς
χαθῇ ἔτσι ὁμορφονιὸς ἄδικα καὶ παράλογα,
καὶ στὰ χέρια σου βρίσκεται, σοῦ τὸ ξαναλέω,
ἡ σωτηρία ὄχι μονάχα τῆς τωρινῆς ζωῆς του,
μὰ καὶ τῆς ψυχῆς του στὴ δευτέρα παρουσία!

Μετὰ τὰ λόγια μου αὐτὰ ὁ πάτερ - Θεοδόσιος
καταταράχθηκε, ψιθύρισε: «Μέγας εἶσαι Κύριε!»
ξαναψιθύρισε ὕστερ' ἀπὸ λίγο: «Ὑπαγε ὀπίσω
μου, Σατανᾶ!» ἔβγαλ' ἔπειτα τὸ καλυμμαῦγί του,
καθάρισε τὸ καταϊδρωμένο του μέτωπο, ἔχωσε
τὰ δάχτυλα στὰ κάτασπρα μαλλιά του, ἀναστέ-
ναξε, σηκώθηκε στὸ ὕστερο αὐστηρὸς καὶ λέγον-
τας ἦσυχ - ἦσυχ: «Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ δοτὴρ
τῶν πάντων!», μοῦ εἶπε ἀποφασιστικά: «Πᾶμε
νὰ βροῦμε τὸ Βασιλάκη μας!»

Καὶ πήγαμε, κατασυλλογισμένος ὁ παπᾶς,
γεμᾶτος ἀνησυχία ἐγὼ. Ἀπὸ πολὺ μακρὰ ἀκόμη
προτοῦ φτάσουμε στὸ φτωχικὸ τῆς ἀτυχῆς Λώ-
ρας, ἀκούαμε βοηθὰ ἀπὸ φωνὲς λυπητερὲς καὶ
μυρολόγια μαῦρα ποὺ μᾶς ξεσχίζανε τὰ φυλλο-
κάρδια, κι ὅσο τᾶκούαμε καθαρώτερα τόσο πη-
γαίναμε γληγορότερα κι ἀμίλητοι κι ὅταν φτά-

ναμε στὸ χωράφι τοῦ σπιτιοῦ, εἶδαμε ὅλο τὸ
χωριό, πορεῖ νὰ σοῦ πῶ, μαζεμένο στὸν αὐλό-
γυρο νᾶχῃ στὴ μέση τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα
τῆς Πειθαμένης καὶ νὰ κλαίῃ μαζί καὶ νὰ μυρο-
λογᾷ τὲς προκοπὲς τῆς ἀμοιρης νυφούλας μὲ
τὰ μάτια καρφωμένα κατὰ τὴν πόρτα τοῦ σπι-
τιοῦ ποὺ ἦτον θεοκατάκλειστη κ' ἐμπρὸς ἔστε-
καν δυὸ χωροφύλακες μ' ἓνα ἐνωματάρχη ἐπὶ
κεφαλῆς καὶ δὲν ἄφιναν κανένα οὔτε τοὺς γο-
νειοὺς νὰ μποῦν μέσα, γιὰ νὰ μὴ κολλήσουν,
λέει — χά! χά! χά! — ἀπὸ τὴν φοβερὴ ἀρρώστια
τῆς μαύρης παρθένας. Καὶ τόσες μέρες ποὺ ὁ
Βασιλάκης δὲν ἔκανε βῆμα ἀπὸ τὸ προσκέφαλό
της κ' οἱ γονεῖοί της κ' ἐγὼ καὶ τόσοι ἄλλοι
μπαίναμε καὶ βγαίναμε, οὔτε μυρωδιὰ εἶχε πάρη
ἡ προκομμένη Ἀστυνομία μας! Ἦταν, βλέπεις,
καὶ νὰ σκάζης στὰ γέλοια, παιδί μου, γιὰ τὴν
ὀψιμην αὐτὴν αὐστηρότητα τῆς ρωμεῖκης ἔξου-
σίας μέσα στὰ τόσα κλάματα καὶ τὰ ξεφωνητὰ
ποὺ ἄκουες γύρω στὸ φτωχικὸ τῆς Πειθαμένης.

Ὅταν λοιπὸν εἶδαν τὸν πάτερ - Θεοδόσιο, ὅλοι,
ὡς ἐκ θαύματος, βουβαθήκανε, καὶ τοῦ ἀνοῖξαν
διάβα νὰ περάσῃ, καὶ μονάχα ἡ μάνα κι ὁ πα-
τέρας τοῦ φώναζαν: «Τόλπιζες, παπᾶ μου,
πὼς θὰ μᾶς στεφάνωνες ἀστεφάνωτη τὴ Λώρα
μὲ τὸν Χάροντα;» Κι ὁ πάτερ - Θεοδόσιος τοὺς
εὐλόγησ' ἐπίσημα μὲ τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔλεγε
γλυκὰ - γλυκὰ: «Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος ἔλθοι
ἐπὶ τὸν οἶκόν σας, τέκνα μου!» — καὶ πάτησε
τὸ πρῶτο σκαλοπάτι τῆς πόρτας, μὰ ὁ ἐνωμα-
τάρχης τοῦ εἶπε αὐστηρά: «Πάτερ - Θεοδόσιε,
εἶναι ὁ γιατρὸς τῆς Ἀστυνομίας μέσα, κι ἀπα-
γορεύεται ἡ εἴσοδος!» «Ἐγὼ εἶμαι ὁ γιατρὸς
τῶν ψυχῶν, τοῦ ἀπάντησε σεμνὰ ὁ παπᾶς μας,
κ' ἡ θέσι μου εἶναι τώρα στὸ προσκέφαλο τῆς
ἀναπαυμένης παρθένας! Εἰρήνη ὑμῖν!» Κι ὁ
ἐνωματάρχης ἀποσβολωμένος τοῦ ἔφερε σέβας
εἰς προσοχὴν, κι ὁ πάτερ - Θεοδόσιος ἐμπήκε
μέσα μεγαλόπρεπος, καὶ δὲν πέρασε λεπτὸ καὶ
βγῆκε ὁ γιατρὸς τῆς Ἀστυνομίας κάπως ταραγ-
μένος, κ' ἡ μάνα τῆς Λώρας τοῦ φώναζε:
«Γιατί δὲν μ' ἀφίνεις, κύρ γιατρέ μου, νὰ φι-
λήσω τὸ παιδί μου; ἀπὸ τὸ φιλί της ποθῶ
κ' ἐγὼ νὰ πεθάνω!» Κι ὁ πατέρας στὴν τρέλλα
τῆς ἀγάπης του τὸν ἔβριζε καὶ τοῦ ἔλεγε: «Εἰ-
σαι καὶ σὺ πατέρας, κύρ γιατρέ, κ' ἔτσι νὰ δῆς
καὶ σὺ τὰ παιδιά σου σὰν τὴ Λώρα μου καὶ
νὰ μὴ μπορῇς νὰ τὰ φιλήσῃς!» Κι ὁ κύρ για-
τρὸς ἀδιάφορος δὲν ἀπαντοῦσε τίποτε παρὰ
ἔπλενε προσεχτικὰ τὰ χέρια του καλὰ - καλὰ μὲ
κατὶ γιατρικὰ ποὺ βοοιούσανε, κ' ἔπειτα εἶπε
κατὶ σταυτὶ τοῦ ἐνωματάρχου, κ' ἔφηνε γλῆγω-
ρος - γλῆγωρος, γεμᾶτος συλλογὴ καὶ ἔγνοιες.
Τότες οἱ φωνὲς καὶ τὰ μυρολόγια ξαναρχίσανε
δυνατώτερα, καὶ γέμιζε ὁ ἀγέρας ἀπὸ θρήνους,
καὶ θαρροῦσε πὼς θρηνοῦσε κι αὐτὸς τὸ θά-

νατο τῆς μαύρης κόρης, κ' ἔπερνε διαβατάρης τοὺς ἀναστεναγμοὺς τῶν γονεῶν καὶ τῶν φίλων καὶ τοὺς σκόρπιζε σ' ὄλο τὸ χωριὸ γιὰ νὰ κλαῖνε τὴν ἀδικοσκοτωμένη παρθένα καὶ τὰ λειβάδια μας καὶ γιὰ νὰ ναντιλαοῦν καὶ τὰ βουνὰ τοῦ τόπου μας ἀπὸ τὰ μυρολόγια... Ἔτσι εἶχε περάσει κ' ἡμποση ὥρα, καὶ ξαναφάνηκε σὰν φάντασμα συμφορᾶς ὁ γιατρός, κὶ ἀπὸ τὸν τρόμο μας βουβαθήκαμε διὰ μιᾶς, μὰ μόλις πέρασε γιὰ νὰ ξαναμπῇ μέσα κ' εἶδαμε ἀπὸ πίσω του ν' ἀρχαῖνται πέντ' ἔξι ἄνθρωποι τῆς Ἀστυνομίας καὶ νὰ κρατοῦν ἓνα παλιοξυλοκρέββατο, ὅλους μᾶς ἔπιασε λύσσα ὀργῆς, καὶ φώναζε ὁ πατέρας τῆς Λώλας: «Δὲν εἶναι κακοῦργα ἡ κόρη μου νὰ μοῦ τὴν πάρετε μετ' ἑξυλοκρέββατο», κὶ ὥρμησε κὶ ἄρπαξε τὸ ξυλοκρέββατο νὰ τὸ τσακίσῃ, καὶ παραφώναζε κ' ἡ μάνα: «Ὁμορφο κρεββατάκι γιὰ τοὺς γάμους σου, παιδάκι μου, ποὺ σοῦ φέρανε, οἱ κακοῦργοι!» Καὶ σίμωσε κὶ αὐτὴ, κ' ἔσκουζε μαζὶ καὶ φτυοῦσε τὴν ἀναθεματισμένη κάσσα, κ' ἔπεφταν μέσα της κροῦσταλλοὶ τὰ δάκρυα τῶν θαμπῶν ματιῶν της. Κὶ ὅλοι μας τότε ἀπειλητικοὶ σηκώσαμε τὰ χέρια νὰ πετάξοιμε μακριὰ τὸ καταραμένο κρεββάτι τοῦ θανάτου, ὅταν ξάφνου φανερώθηκε στὸ κατώφλι κάτωχρος ὁ πάτερ - Θεοδόσιος, καὶ σταθήκαμε βουβοὶ μικροὶ - μεγάλοι μετὰ τὰ χέρια σηκωμένα καὶ ξερά καὶ μᾶς εἶπε αὐστηρά: «Πατέρα δύστυχε καὶ ἄμοιρη μητέρα καὶ σεῖς τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τί κάμνετε; Ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ! Τὸ σῶμα τῆς Λώλας μας δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ εἰς τὴν Πολιτείαν, ἡ ψυχὴ της ὅμως, ὅπως καὶ ἂν τὴν κηδεύσοιμε, θὰ περιβάλλεται ἀπὸ σήμερον ἀνέσπερον τὸ φῶς τῆς δόξης ὡσπερ ἱμάτιον! Ἦσυχάσατε λοιπὸν καὶ ἀφήσατε τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν νὰ κάμῃ τὸ καθήκον της καὶ μὴ λυπεῖσθε, ἀλλὰ χαίρετε, τέκνα μου, διότι θὰ στεφανωθῇ σήμερον, σὰς τὸ ὀμνίει ὁ ἱερεὺς σας, ἡ πεθαμένη μας παρθένα τὸν νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας!» Ὅλοι τότε κυττάζανε σαστισμένοι τὸν πάτερ - Θεοδόσιο γιὰ τὰ κάπως δυσκολονόητα λόγια του, μὰ ἴσα - ἴσα τὸ σκοτεινὸ τους μυστήριον, ποὺ στὰ βᾶθη του μέσα ἐγὼ μονάχος μποροῦσα νὰ πλανεθῶ καὶ ναῦρω τὸν κόμπο τῆς ἀλήθειας, ἔκαμε ὅλους, καὶ πρώτους τοὺς γονεῖς τῆς Λώλας, νὰ παρηγορηθοῦν κοιμάτι καὶ νὰ γύρουν τὸ κεφάλι καὶ ν' ἀφήσουν τὴν ἐξουσίαν νὰ πάρῃ ἄλουστη κὶ ἀμύρῳτῃ τὴν ἄμοιρη παρθένα. Κ' ἔτσι ἄψε - σβύσε κὶ ὅπως - ὅπως γινόντανε οἱ προετοιμασίαι, ὅς ποῦμε, γιὰ τὴν κηδεῖα τῆς Λώλας. Κ' ἐν ᾧ ἔμπαινε τὸ ξυλοκρέββατο στὸ φτωχικὸ της, ὁ πάτερ - Θεοδόσιος μετράβηξε κατὰ μέρος καὶ μοῦ εἶπε μετ' ἐκείνησιν ἀπερίγραφτῃ αὐτὸς ποῦ, τώρα νά, εἰδειχνε πῶς εἶχε τὴν καρδιά του φλέβες πέτρινας: «Στα-

μάτη, δίκιο ἔχεις! Θὰ τοὺς στεφανώσω ἀπόψε, καὶ γένοιτό μοι ἕλεως ὁ πολυνέσπλαγχνος Θεός! Τὴν ψυχὴν μου τίθιμι ὑπὲρ τῶν προβάτων!... Τὸ φτωχὸ παιδί, ὁ Βασιλάκης μας! Ἡ Λώλα του τοῦ φαίνεται περισσότερο τώρα ζωντανὴ καὶ — ἡμαρτον, Θεέ μου! — φαίνεται καὶ σὲ μένα, Σταμάτη μου, τέτοια, κὶ ὅλο θαρρῶ πῶς τὴν ἔχω μπροστά μου! — Νά τὴν! τὴν βλέπεις ποῦ μᾶς ἀκούει;... Τὴν ἀκοῦς; Καλὰ, παιδάκι μου, καλὰ! Θὰ σὲ στεφανώσω, εἶπα! μὴν ἀνησυχεῖς καὶ δὲν θὰ πάρῃ ἄλλη γυναῖκα ὁ Βασιλάκης σου!... Ἔλα, Σταμάτη μου, πάρε τὰ κλειδιά καὶ τρέξε ἀμέσως στὴν ἐκκλησίαν μου νὰ φέρῃς τὸν Σταυρὸ τῶν Θεοφανεῶν, τὸ θυμιατῆρι καὶ τὸ πετραχειλὶ μου τὸ μαῦρο μετὰ τοὺς ἄσπρους σταυροὺς καὶ τὰς κόκκινες φροντες γιὰ τὴν κηδεῖα, καὶ τὸν μαγδύαν τῆς ἀναστάσεως τὸν ἀσημένιον μετὰ τοὺς χρυσοὺς σταυροὺς νὰ μοῦ τὸν φέρῃς ὅπως τὸν ἔχω καλοδιπλωμένον σὲ καθαρὰν σινδόνα καὶ νὰ τὸν κρατῇς γιὰ τὰ στεφανώματα — καὶ ἕλεως, ἕλεως γενοῦ ἑμοί, Δέσποτα, τῷ ἡμαρτωλῷ καὶ ἀναξίῳ δούλῳ σου!» Εὐθὺς τότες ἔτρεξα στὴν ἐκκλησίαν, καὶ στὸ δρόμο ἤμουν, δὲν θὰ τὸ πιστεύσῃς, ὅλος χαρὰ καὶ γέλοια καὶ τραγοῦδι, καὶ θαρροῦσα στὸ πάει κ' ἔλα πῶς δὲν περπατοῦσα, ἀλλὰ πῶς χόρευα! Τέλος, ὅταν ξαναγύρισα, εἶδα τὸν πάτερ - Θεοδόσιο νὰ παρηγορῇ τοὺς ἄμοιρους γονεῖς τῆς Λώλας στὴ μέση ἀπὸ ὄλο τὸ χωριὸ ποὺ τὸν ἄκουε μετ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ἀλλὰ μόλις μετὰ μᾶτιασε, ἤλθε κατὰ πάνου μου, πῆρε τὸ θυμιατὸ καὶ τὸ πετραχειλὶ, κ' ἐκεῖ ποῦ μοῦ ἔλεγε: «Ἐσύ, Σταμάτη, θὰ κρατῇς τὸ Σταυρὸ μπροστά ὡς τὸ κοιμητῆρι» καὶ φοροῦσε τὸ πετραχειλὶ, ὅπως ἡ μυρωδιὰ τοῦ θυμιατοῦ γίνηκε ὁ μαῦρος ἄγγελος στοὺς γονεῖς πῶς ἔφτασε κ' ἡ ὥρα τῆς κηδεῖας, διὰ μιᾶς ξαναρχίσανε ὅλοι καινούρια κλάματα καὶ μυρολόγια, ἐν ᾧ ὁ πάτερ Θεοδόσιος ἤρεμα - ἤρεμα ἔμπαινε στὸ φτωχικὸ τῆς Πευθαμένης καὶ σὲ κάθε σεμνὸ βῆμά του ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε κανονικὰ καὶ τὸ θυμιατῆρι του. Καὶ δὲν πέρασαν πολλὰ λεπτὰ καὶ ξαναφάνηκε μπροστά αὐτὸς καὶ νὰ ψάλλῃ τὰ νεκρώσιμα, καὶ πίσω του οἱ χωροφύλακες καὶ νᾶχοινη στὴ μέση καὶ νὰ φυλάγουν νὰ μὴ πλησιάσῃ κανένας τὸ ξυλοκρέββατο μετὰ τὸ λείψανον ποῦ τὸ κρατοῦσαν οἱ νεκροφόροι σκεπασμένο μετὰ μαῦρο πάπλωμα χοντρὸ καὶ καταρραγισμένο μετὰ ἄγριες μυρωδιὰς ποῦ παραμορφώνανε τὸν καθαρὸν ἀγέρα τοῦ χωριοῦ μας. Πίσω ἀπὸ τὸ ξυλοκρέββατο μετὰ τὸ δεξιὸν ἀλύγιστον στερεωμένο κατὰ πάνω του ἐρχότανε ὁ Βασιλάκης μας στὴ μέση κὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς χωροφύλακους σὰν νᾶχε κἀνὴ ἀδικο φρονικὸ καὶ νὰ τὸν ὠδηγοῦσαν στὴ φυλακή. Αὐτὸς ὅμως σὰν γαμπρὸς ποῦ τὸν πηγαίνουνε στὸ φτωχικὸ τῆς νύφης περπατοῦσε

λεβέντικα, ἴσιος - ἴσιος σὰν φουντωμένο κυπαρίσσι, γελαστός καὶ γιορτιάτικα ντυμένος, καὶ μονάχα ἀπὸ συγκίνησιν ἀπόκρυφην ἦτον τὸ χρώμα τοῦ προσώπου του σὰν ἄσπροκίτρινο τριαντάφυλλο πρὸ κίτρινου καὶ ἀπὸ τὸν κρῖνο, πρὸ ἄσπρο καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοιξιάτικη μαργαρίτα. Καὶ μόλις ματιάσανε νὰ φέρουν ἔξω τὸ ξυλοκρέββατο ἡ μάνα κὶ ὁ πατέρας τῆς ἄμοιρης παρθένας, χουμίζανε σὰν σκύλλες λυσσιασμένες κατὰ πάνω του καὶ σπρώχνανε τοὺς χωροφύλακους καὶ τοὺς ἀναθεματίζαν μαζὶ, ἐν ᾧ αὐτοὶ τοὺς διώχνανε ἄγρια μετὰ σπρωξίματα καὶ τοὺς κυττάζανε μετὰ μάτια συμπαθητικά! Ἀλλὰ μόλις εἶδαμε τὸ χέρι τοῦ Βασιλάκη κολλημένο στὸ ξυλοκρέββατο σὰν νᾶδινε ὄρκον ἐπάνω σὲ ἱερὸν Εὐαγγελίον παντοτεινῆς λατρείας γιὰ τὴν Λώλα του καὶ νὰ συνοδεύῃ τὸ λείψανον περήφανος καὶ χαρούμενος σὰν νὰ τὸ ὠδηγοῦσε στὸ νυφιατικὸ κρεββάτι, ἓνα σέβας ἀνακατωμένο μετὰ τὸν πόνο καὶ συμπάθεια βαθύτατη ζωγραφίστηκε στὰ πρόσωπα ὅλων μας, ἀκόμη καὶ στοὺς γονεῖς τῆς ἀναπαυμένης παρθένας καί, σὰν νὰ λογαριάζανε πῶς ἡ ἀληθινὴ λύπη καταντάει νὰ ξεθυμαίνῃ σὲ νευρικὰ χαμόγελα καὶ σὲ τρελλὰς χαρὰς, ἀρχίσανε κὶ αὐτοὶ νὰ μιμοῦνται τὸν ἄτυχο γαμπρὸ καὶ γιὰ νὰ τὸν παρηγοροῦν καὶ νὰ παρηγοριοῦνται τοῦ λέγανε γλυκὰ γλυκὰ, κ' ἦταν φαρμάκι τριδίπλο τὰ λόγια τους, καὶ πότε ἡ μάνα τῆς Λώλας τοῦ φώναζε: «Γέλα, ντέ, παιδί μου, Βασιλάκη μου, ἔτσι, μπράβο σου!» κ' ἔκρυβε ἡ ἄμοιρη γλήγωρα - γλήγωρα τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της καὶ πότε ὁ πατέρας τοῦ ἔλεγε μετὰ μασσημένα ἀναφωρητὰ καὶ χτυποῦσε καὶ τὰ χέρια του μαζὶ: «ᾠ! ᾠ! γειά σου, γαμπρέ μου, καὶ χαρὰ σου! ἐνίκησε τὸν Χάροντα ἡ λεβεντιά σου!» καὶ μουρμούριζε ἔπειτα διὰ μιᾶς ἀγριεμένα στὸν ἑαυτὸ του: «ᾠ συμφορὰ του! ᾠ συμφορὰ σου!» καὶ κατέβαζε συννεφιασμένο τὸ κεφάλι. Κὶ ὁ Βασιλάκης, ἀδιάφορος πέρα καὶ πέρα γιὰ ὅλους κὶ ὅλα, ἀκολουθοῦσε τὸ ξυλοκρέββατο μετὰ τὰ μάτια καρφωμένα κατὰ πάνω του σὰν νὰ μὴ χόρταινε κυττάζοντάς το καὶ σὰν νὰ τὸν κύτταζε μαγνητισμένα κάποια ψυχὴ καθήμενη ἀπέναντί του ποῦ δὲν τὸν ἄφινε οὔτε νὰ καταλάβῃ τί πικρὸ χαροκόπι γινόντανε γύρω του ἀπὸ τοὺς γονεῖς

τῆς Λώλας του, οὔτε νὰ βλέπῃ μετὰ τί μαύρη λύπη συνώδευε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του στὴν ὑστερή της κατοικία ὄλο τὸ χωριό! Ἐγώ, ὅταν ξεκίνησε ἡ κηδεῖα, κρατοῦσα πρώτος - πρώτος μετὰ τὸ ἓνα χέρι τὸ σταυρὸ καὶ μετὰ τὸ ἄλλο τὸ σιντόνι μετὰ τὸν μανδύαν τοῦ παπᾶ, μὰ ὄλο καὶ γύριζα ἀπὸ ἀνησυχία πίσω μου νὰ βλέπω καὶ τὸ γαμπρό. Πίσω μου ἐρχόντανε ὁ πάτερ - Θεοδόσιος, καί, μόλις μ' ἔβλεπε ὁ ἅγιος ἄνθρωπος νὰ γυρίζω τὸ κεφάλι μου, ἂν καὶ ἤθελε νὰ με νοθετῇ νὰ κυττάζω ἐμπρός μου, γύριζε ἄδεια κὶ αὐτὸς τὰ μάτια του πρὸς τὸ Βασιλάκη καὶ μισότρωγε τότε τὰ λόγια τῆς νεκρώσιμης ἀκολουθίας καὶ κρατοῦσε ἀκίνητο τὸ θυμιατὸ σὰν γιὰ νὰ μὴ βγαίνουν οἱ μυρωδιὰς ἀπὸ τὸ νεκρολίβανο, ἔτσι, γιὰ νὰ πλανιέται περισσότερο ὁ Βασιλάκης μας καὶ νὰ μὴν πιστεύῃ πῶς γίνεται τοῦ Χάρου τὸ πανηγύρι. Καὶ τοῦ Βασιλάκη μας μία - δύο φορὲς ἔπεσε τὸ μάτι σὰν ἀστραπὴ κατὰ πάνω μας καὶ μᾶς χαμογέλασε ἄοριστα σὰν νὰ μᾶς ἔλεγε: «Σ' εὐχαριστῶ, παπᾶ μου, σ' εὐχαριστῶ Σταμάτη μου!» Κ' ἔπειτα ἀπὸ τὸ Βασιλάκη ἐρχόντανε, σὲ ἀρκετὸ διάστημα πίσω ἀπὸ τὸ ξυλοκρέββατο, οἱ γονεῖς τῆς Λώλας καὶ κρατοῦσαν, ὅπως διατάζει ἡ Ἐκκλησίαν μας, ὁ πατέρας τὸ κρασί καὶ τὸ ψωμί ποῦ θὰ τρώγαμε καὶ θὰ πίνουμε γιὰ μνημόσυνο τῆς Πευθαμένης μας κ' ἡ μάνα τὰ γλυκὰ καὶ τὰ κουφέτα, ποῦ θὰ μᾶς κερνοῦσε, ὅπως εἶναι συνήθεια, στὸν τάφον ἐπάνω τῆς ἀρραβωνιασμένης θυγατέρας της γιὰ σημάδι πῶς στεφανώθηκε, τὸ ἐλάχιστο, ἡ κόρη της μετὰ τὸν νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας. Κ' οἱ ἄμοιροι γονεῖς συνοδεύοντας τὸ ξυλοκρέββατο ἀλλάζανε χίλιων εἰδῶν χρώματα καὶ τρόπους κατὰ τὴν κηδεῖα, καὶ τώρα τοὺς ἔβλεπε βουβοὺς καὶ μετὰ γυρμένο τὸ κεφάλι σὰν ἀπὸ μεθύσι δυνατὸ καὶ φοβόσουνε νὰ μὴν τοὺς πέσῃ ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος καὶ τὰ γλυκὰ ἀπὸ τὰ βαρεμένα χέρια, καὶ ξάφνου τοὺς ἄκουε νὰ ναναστενάζουν, νὰ χαχανίζουν σὰν νὰ γελοῦσε ὁ Χάροντας καὶ νὰ κυττάζουν ἄγρια τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ τοῦ δείχνουν ἀπειλητικὰ τὸ κρασί καὶ τὸ δεμάτι τοῦ ψωμοῦ καὶ τῶν γλυκῶν σὰν νὰ τὰ εἶχαν μετὰ τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ νὰ θέλανε νὰ τοῦ τὰ πετάξουν στὰ πόδια του γιὰ τὴν ἀδικία ποῦ τοὺς ἔκαμε.

[Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές]

3. 1. 911 Ἀλεξάνδρεια

ΙΩ. Α. ΓΚΙΚΑΣ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΙΟΣ

Ο Μαρίνος Κοργιαλένιος ἦτο πιθανῶς ὁ γνωστότερος τῶν ὁμογενῶν. Ἐφ' ὅσον τοῦ τῷ ἐπέτρεπον αἱ δυνάμεις του ἤρχετο ἀνὰ πᾶν τρίτον ἔτος εἰς Ἑλλάδα. Ἡ οἰκία του ἐν Λονδίῳ ἦτο τὸ ἐντευκτήριον τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ οἱ ἐκ τοῦ βασιλείου ἐγνωρίζοντο μετὰ τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ ἀλλαχοῦ ἀποκαταστημένους ὁμογενεῖς. Ἀκόμη καὶ τὰ συχνὰ ἐν τῇ Κεντρῷᾳ Εὐρώπῃ ταξείδιά του ἦσαν δι' αὐτὸν ἀφορμὴ νὰ εὐρύνη τὸν κύκλον τῶν μετ' ἡμετέρων γνωριμιῶν, οὕτως ὥστε ὀλίγοι εἶναι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἐντὸς καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ βασιλείου, οἵτινες δὲν τὸν ἐγνώριζον προσωπικῶς. Τοῦτο μὲ ἀπαλλάσσει τοῦ κόπου νὰ περιγράψω τὴν εὐγενή, ζωηρὰν καὶ συμπαθεῖ φησιγνωμίαν του καὶ μοὶ ἐπιτρέπει νὰ περιορισθῶ εἰς τὸν βίον του, ὅστις εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διδακτικὸς καὶ ἐνδιαφέρων.

Ὁ Μαρίνος Κοργιαλένιος ἀνῆκεν εἰς οἰκογενεῖαν Κεφαλληνιακὴν ἀρχαίαν, περὶ ἧς πολλὰ γράφει ὁ σεβαστὸς φίλος Τσιτσέλης εἰς τὰ *Κεφαλληνιακά* του *Σύμμικτα*. Εἰς τῶν θείων του ἐχρημάτισε τραπεζίτης τοῦ Βύρωνος ἐξαργυρώσας τὴν ἐκ 4,000 στεργλινῶν ἐπιταγήν, ἣν μετέπειτα ὁ Μ. Κ. ἐδώρησεν εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον. Πρώτη ἐξαδέλφη αὐτοῦ ἦτο ἡ κυρία Ἀνδρέου Λασκαράτου ἡ ἐμπνεύσασα εἰς τὸν σύζυγόν της τὸ ἀθάνατον σοννέτον τὸ ἀρχίζον μετὰ τὸν στίχον:

Εἰκόνα ἀγαπητῇ τῆς γυναικὸς μου.

Τὸν πλοῦτον καὶ τὴν περιωπὴν τῆς οἰκογενείας δεικνύει καὶ ὁ ἐν Ἀργοστολίῳ οἶκός της, τὸ ὠραιότερον σπίτι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅστις χάρις εἰς εἰδικὸν κληροδότημα θὰ διασωθῇ μετατρεπόμενος εἰς Κοργιαλένειον σχολήν.

Ἐν τῷ ἀνεπτυγμένῳ ἐκείνῳ περιβάλλοντι ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν ἐθνικὸς εὐεργέτης ἔλαβε λίαν ἐπιμελελημένην ἀνατροφὴν γενόμενος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐγκρατέστατος καὶ τῆς Ἱταλικῆς ποιήσεως, ἧς τ' ἀριστουργήματα ἠδύνετο ν' ἀποστηθίσῃ καὶ μέχρι βαθέος γήρατος. Δυστυχῶς αἱ συνήθεις εἰς τοὺς ἐμπόρους μεταστροφαι τῆς τύχης δὲν ἔλειψαν μήτε ἀπὸ τὸν οἶκόν του καὶ ὅταν ἀνεχώρησε πρὸς ἐξεύρεσιν βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος δὲν ἔφερε μετ' ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν ἰδίαν του φράσιν, «παρὰ τὴν εὐχὴν τῆς μάννας του».

Μετὰ διετὴ παραμονὴν ἐν Σμύρνῃ, ὅπου ἐτελειοποιήθη εἰς τὰ ἀγγλικά καὶ τὰ γαλλικά, ὁ εἰκοσαετής τότε Μαρίνος μετέβη εἰς Ὀδησόν.

Ὁ ἐκεῖ κορυφαῖος τῶν Κεφαλλήνων Βουτσινᾶς τὸν ἐδέχθη λίαν φιλοφρόνως, ἀλλὰ βλέπων τὴν κομψότητα τῆς περιβολῆς του καὶ τὴν λεπτότητα τῶν τρόπων του τοῦ λέγει: «ἡ δουλειὰ δὲν πάει πολὺ στὰ ἀρχοντόπουλα».

«Ἀρχοντόπουλο θὰ μείνω, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ ζωηρὸς νέος, ἀλλ' ὅσο διὰ τὴ δουλειὰ θὰ δουλέψω περισσότερο ἀπὸ χαμᾶλης». — «Πολὺ καλὰ ἀνταπαντᾷ ὁ Βουτσινᾶς, ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω συστατικά, ἀλλὰ πῶς θὰ κάμῃς τὸν μεσίτην, ἀφ' οὗ δὲν ξεύρεις ῥωσικά; — «Αὐτὸ εἶναι δουλειὰ δική μου».

Πράγματι ἀπὸ τῆς ἐπαύριον οἱ ἔμποροι τῆς Ὀδησοῦ εἶδον μετ' ἀπορίας ἓνα κομψὸν νέον περιφερόμενον ἐν συνοδείᾳ διερμηνέως καὶ προσφέροντα τὰς ὑπηρεσίας του. Ἡ πρωτότυπος αὕτη ἐμφάνισις, συνδυαζομένη μετ' ἄλλα χαρίσματα τοῦ νεαροῦ μεσίτου, κατέκτησε τοὺς πολλοὺς καὶ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἐμορφώθη περίεξ αὐτοῦ πελατεία ὅχι εὐκαταφρόνητος. Ἀλλὰ ὁ Μαρίνος μόλις ἀποκτήσας τὰς πρώτας δεκάδας χιλιάδων ῥουβλίων ἐπόθησε εὐρύτερον στάδιον δράσεως. Σκηνὴ μᾶλλον κατάλληλος διὰ μεγάλας ἐπιχειρήσεις τῷ ἐφάνη τὸ Λονδίνον, διὰ τὸ ὅποιον, μετὰ τῆς ἔκτοτε χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἀποφασιστικότητος, ἀνεχώρησε περὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκρήξεως τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Τὸ ὄνομά του ἦτο ἤδη εὐφήμως γνωστὸν, συστάσεις εἶχε λαμπράς, καλὴ ὑποδοχὴ τῷ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη. Ἐν Λονδίῳ τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον εὐρίσκετο τότε εἰς τὸ ζενίθ του, οἱ δ' Ἕλληνες ἔμποροι διηροῦντο εἰς Χίους καὶ μὴ Χίους: εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κατηγορίαν, ἧς προεξήρχον οἱ Ἰονῖδοι (τῆς πρώτης προεξήρχον ἀνέκαθεν οἱ ἀδελφοὶ Ράλλη), περιλαμβάνοντο ἰδίως Ἕλληνες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Ἡπείρου καὶ Σμύρνης: μετὰ τῶν τελευταίων διέπρεπεν ἐπὶ συνέσει, τιμότητι καὶ εὐπρεπείᾳ ὁ οἶκος Γεραλοπούλου, οὗ ὁ διευθυντὴς δικαίως ἐθεωρεῖτο εἰς τῶν Νεστόρων τῆς παροικίας. Ὁ Γεραλόπουλος ἐνεκολῶν ἡμέσως τὸν Κοργιαλένιον καί, ὅτε οὗτος, ῥωμαντικὸς ὥς καλὸς ἐπανήσιος, ἐρωτεύθη ἐμμανῶς μίαν τῶν θυγατέρων του, δὲν ἐδυσκολεύθη ποσῶς νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν του. Ὁ γάμος οὗτος συνέτεινε βραδύτερον εἰς τὸ νὰ συνδεθῇ στενότερον ὁ Κοργιαλένιος μετὰ τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου, διότι δύο τῶν ἀδελφῶν τῆς γυναικὸς του ἐνυμφεύθησαν τὸν Βασίλειον Μετᾶν καὶ τὸν Δημήτριον Βικέλαν: οἱ δὲ δύο οὗτοι διαπρεπεῖς σύγγαμβροὶ του εἴλκυσαν συχνάκις τὸν Μαρίνον εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ ταῦτα μετὰ τὸ 1875. Ὅτε ὅμως ἐτελέσθη ὁ γά-

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΙΟΣ

μος¹, ἔσχεν ὥς συνέπειαν τὴν ἐκ Λονδίνου ἀπομάκρυνσιν. Ὁ πενθερός του καὶ ὁ ἐξάδελφος τοῦτου μεγαλέμπορος Μπαλῆς (ὁ πενθερός τοῦ διασήμεου ὀφθαλμολόγου Πανᾶ) τῷ εὗρε πράγματι λαμπρὰν θέσιν εἰς Μασσαλίαν καὶ τὸ νεαρόν ζεῦγος ἔπηξε τὴν φωλεάν του εἰς τὴν ἀποικίαν τῆς ἀρχαίας Φωκαίας. Περί τῆς δράσεως τοῦ Κοργιαλένιου ἐν Μασσαλίᾳ ἔγραψεν ὡραιότατον ἄρθρον ἐν τῇ «Ἑστία» τῆς 21 Ἀπριλίου ὁ τότε ζῶν ἐν Μασσαλίᾳ διαπρεπὴς καὶ ἐπιχαρὶς λόγιος κ. Φωκίων Βουτσινᾶς, ὑπενθυμίσας πόσον ταχέως κατέλαβεν ὁ Μ. Κ. τὰ σκῆπτρα τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν ἐν τῇ ἐξόχῳ τότε² ἀνθούσῃ μεγαλουπόλει καὶ πῶς μετέπειτα κατεστράφη ὑπὸ τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ ἀποκαταστημένου συντρόφου του Ἀβασιώτου.

Ἡ καρτερία, ἣν ἔδειξεν ὁ Κοργιαλένιος ἐν τῇ τρομερᾷ καὶ ὅλως ἀπροόπτῳ δοκιμασίᾳ ὑπῆρξεν ἀξιωματικόν. Ἰδοὺ πῶς τὸν περιγράφει ὁ κ. Βουτσινᾶς.

«Ὅτε ἐκπληκτος μαθὼν τὴν δυσάρεστον εἰδησιν ἐκ φίλικου καθήκοντος — διότι ἡμεῖς οὐ μόνον διὰ φιλίας συνδεδεμένοι στενῶς, ἀλλὰ καὶ συμπατριῶται, ὡς Κεφαλλῆνες — μετέβην παρ' αὐτῷ, ὅπως τὸν συλλυπηθῶ:

— Δὲν μὲ μέλει πολὺ δι' ἐμέ, μοῦ ἀπήντησεν ἀπαθῶς σχεδόν, εἰς ἐμείνα πτωχός· εἶμαι νέος καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν νὰ τ' ἀποκτήσω. Δυστύχημα ὅμως καὶ πολὺ μάλιστα διὰ τὸ ἔθνος, διότι πρέπει νὰ ἡξεύρῃς ὅτι ὁ Ἀβασιώτης, ἄγαμος καὶ ἡλικιωμένος ἤδη, προσορίζεν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν του, ὡς τοῦτο θετικῶς γνωρίζω. Κρίμα, κρίμα διὰ τὴν Ἑλλάδα μας! προσέθηκε περιλυπὸς καὶ ἀναστενάζας.

Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις καὶ τὴν ἐκφράσιν τῆς μορφῆς αὐτοῦ δυσχερὲς δὲν ἦτο νὰ ἐκτιμήσῃ τις τὸ φιλόπατρι τοῦ ἀνδρός καὶ ὅποια ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του αἰσθήματα ἐνεφώλευον ἐκτοτε».

Οὐχ ἦν τὸν θαυμαστός τῆς καρτερίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τοῦ ὑπῆρξεν ὁ τρόπος, μεθ' οὗ ἐπανέκτησεν ἐπὶ εὐρύτερων βάσεων τὸ καταρρεῦσαν οἰκοδόμημα.

Ἐκ τῆς θυέλλης δὲν εἶχε περισώσῃ εἰμὴ 20,000 φράγκων. Ταχέως ὅμως εὗρεν ἐν Λονδίῳ θέσιν ὑποδιευθυντοῦ τῆς ἐν μέρει Ἑλληνικῆς Anglo- Foreign Bank. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἄφ' ἑνὸς ὁ μισθός, ὃν ἐλάμβανε (50,000 φρ.), ἦτο δι' ἑνα ἄνθρωπον καθὼς αὐτὸν μηδὲν, ἐγνωρίζεν ἄφ' ἑτέρου ὅτι τίμιος καὶ δραστήριος μεσίτης δύναται πολλὰ νὰ κερδήσῃ ἐν τῷ ἀγγλικῷ χρηματιστηρίῳ. Πλὴν διὰ ν' ἀρχίσῃ μεσιτικὰς ἐργασίας ἔπρεπε τις τότε νὰ ἔχῃ τοὐλάχιστον 100,000 φρ. Πρὸς ἀπόκτησιν τούτων ὁ Μ. Κ. δὲν εἶχεν εἰμὴ

¹ Τῷ 1861 βλ. καὶ τὸ ποίημα τοῦ Δ. Βικέλα (Στίχοι σ. 55-56).

² Λόγῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Γ' ἐγκαθιδρυθέντος συστήματος τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς, ὅπερ ἔκτοτε κατηργήθη καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀπὸ τοῦ 1890 ἰδίως ἀναφανέντος τρομεροῦ συναγωνιστοῦ, τῆς ἰταλικῆς Γένοβας.

ἐν ἀσφαλὲς μέσον, τὴν οἰκονομίαν. Τὸ ἔθηκεν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν ζῶν μόνον μὲ τὸ τέταρτον τοῦ μισθοῦ μὲ 500 δηλαδὴ στερλίνας κατ' ἔτος, καὶ οὕτω κατώρθωσεν ἐντὸς τριετίας νὰ συλλέξῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν. Ἐννοεῖται ὅτι τοιαύτην δίαιταν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκολουθήσῃ εἰμὴ τῇ συνδρομῇ τῆς τέως πάντοτε ἐν χλιδῇ ζήσας συζύγου του, ἥτις κατὰ τὰς δυσκόλους ἐκείνας στιγμὰς ἔδειξε τὰ σπάνια προσόντα θάρρους καὶ αὐταπαρνήσεως, ἅτινα εἶναι τὰ πραγματικά δείγματα οἰκογενειακῆς ἀγωγῆς.

Τὰς μεσιτικὰς του ἐργασίας ἤρchiεν ὁ Μ. Κ. περὶ τὸ 1875. Μετὰ 12 ἔτη εἶχεν ἤδη ἀποκτήσῃ περὶ τὰ 5 ἑκατομμύρια. «Ἐπλούτιστα, μοῦ ἔλεγε, διότι εἰργάσθην πάντοτε λυσσαλέως καὶ τιμίως καὶ διότι συγχρόνως ἐκύτταζα πάντοτε τὰ συμφέροντα τῶν πελατῶν μου καλλύτερα ἴσως ἀπὸ τὰ δικά μου». Καὶ τοῦτο ἦτο ἡ ἀλήθεια. Ἡ δραστηριότης καὶ ἡ τιμιότης του ἦσαν παροιμιώδεις. Εἰς αὐτὰς ὤφειλε τὰς συμπαθείας ἐκείνας, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς μέγαν μεσίτην χρηματιστηρίου. Θὰ ἐνθυμούμαι πάντοτε μεθ' ὁπόσου σεβασμοῦ μοῦ ὠμίλουν περὶ τοῦ Κ. εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας. Ἀξίον δὲ ἀναγραφῆς εἶναι ὅτι ὁ γέρον Ρότσιλδ τὸσον ἐξετίμα αὐτόν, ὥστε κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ 1878 τῷ ἐχορήγει πίστωσιν 1/4 % εὐθιγότερον ἢ εἰς τοὺς ἄλλους τοῦ πελάτας· ἐννοεῖται δὲ τί ἐσημαίνει τοιαύτη συγκατάβασις εἰς παρομοίας στιγμὰς. Παρελθούσης τῆς κρίσεως ὁ γέρον Ἰουδαῖος εἰς τὸν ἐκφράζοντα τὴν εὐγνωμοσύνην του Ἕλληνα περιορίσθη νὰ εἴπῃ: «Πολλὰ εὐχαριστία εἶναι περιτταί· ἄς μοῦ εἴπῃτε ὅμως πόσοι χριστιανοὶ θὰ ἔκαμνον χάριν στενοῦ των φίλου ὅτι ἐγὼ ὁ παλιοεβραῖος ἔκαμα δι' ἑνα ἄνθρωπον σχεδὸν ἄγνωστον, πρὸς ὃν μὲ συνέδεε ἀπλὴ συμπάθεια».

Ἐλεγον πρὸ στιγμῆς ὅτι θαυμαστότερος τῆς ἐν τῇ καρτερίᾳ δυστυχίας ὑπῆρξεν ὁ τρόπος (δηλαδὴ ἡ ταχύτης καὶ ἡ τιμιότης) μεθ' οὗ ὁ Μ. Κ. ἀνέκτησε καὶ ἐπολλαπλασίασε τὴν περιουσίαν του. Δύναται τις χωρὶς ὑπερβολὴν νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ τούτου θαυμαστοτέρα ὑπῆρξεν ἡ χρῆσις, ἣν ἔκαμε τῆς περιουσίας ταύτης.

Καὶ λέγων ταῦτα δὲν αἰνίσσομαι μόνον τὰ λαμπρὰ κληροδοτήματα, ὃν ἀλλαχοῦ δίδεται ὁ κατάλογος καὶ ἅτινα ἐμφαίνουσι τὸσον τὸν πατριωτισμόν του ὅσον καὶ τὸ πρακτικόν του πνεῦμα, δὲν αἰνίσσομαι ὅσα δημοσίᾳ ἢ συχνότατα κρυφίως δὲν ἔπαυε ζῶν ἀφειδέστατα νὰ συνεισφέρῃ ὑπὲρ παντὸς πατριωτικοῦ ἢ φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ, ἀποβλέπων ἐπίσης καὶ εἰς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἔζη.

Τὸ μέγαρόν του τῆς Mount Street ἦτο ἡ ἡμεπίσημος ἐν Λονδίῳ Ἑλληνικὴ πρεσβεῖα. Ἐκεῖ

συνηγνῶντο Ἕλληνες ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου μὲ τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποκαταστημένους συμπατριώτας των. Ἐκεῖ ὁ διαπρεπὴς Ἕλληνας ἦτο βέβαιος νὰ εὖρη θερμὴν δεξίωσιν, ὁ φοιτητὴς πατρικὴν ὑποδοχὴν καὶ ὁ ταλαιπωρούμενος ἀδελφικὴν βοήθειαν. Ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι ἦσαν βέβαιοι νὰ εὗρωσιν ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον καὶ οἱ φίλοι τοῦ οἰκοδεσπότου Ἀγγλοὶ (ἀνῆκον δ' οὗτοι εἰς τὰς ἐκλεκτοτέρας κοινωνικὰς τάξεις) ἤκουον πάντοτε ὅτι καλὸν ἡδύνατο νὰ λεχθῇ περὶ τοῦ τόπου μας καὶ ἐλάμβανον παροτρύνσεις, ὅπως τὸν ἐπισκεφθῶσιν.

Αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς ἐν τοιοῦτον κέντρον, ὅπου τὰ πάντα ἀπὸ τῶν κοσμοποσίων τοὺς τοίχους εἰκόνων μέχρι τῶν παρατιθεμένων ἐπὶ τῆς τραπέζης φαγητῶν ὑπενθύνιζον τὴν Ἑλλάδα, ἦτο πρᾶγμα τοσοῦτον μᾶλλον ἀνεκτίμητον καθ' ὅσον πολλοὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἑλλήνων, ἀπὸ γενεῶν ἀποκαταστημένοι ἐκεῖ, ἔχουσιν ἐν μέτρῳ τινὶ ἀποξενωθῇ καὶ διότι ὁ ἐξ Ἑλλάδος ἐρχόμενος μέχρις οὗ ἐγκλιματισθῇ εἰς τὸ κατὰ πρῶτον ψυχρὸν ἀγγλικὸν περιβάλλον ἔχει μεγίστην ἀνάγκην θερμῆς ἑλληνικῆς ἀκτίνας. Ἀφῆνω δὲ τί σημαίνει ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ παρουσία ἐν ξένη χώρᾳ ἰδιώτου πλουσίου καὶ εὐφροῦς, διατηροῦντος διάπυρον τὸ πρὸς τὴν πατρίδα φίλτρον. Ἐνθυμούμαι τὸ ἔξης ἀνέκδοτον: Ὁ Κοργιαλένιος διηγεῖτο εἰς Ἀγγλον τραπεζίτην, μεθ' οὗ συνεπρογευματίζαμεν εἰς τὸ City, ὅτι δὲν ἐπῆγε εἰς τὴν μεγάλην ναυτικὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ Spithead καίτοι εἶχε λάβῃ εὐκαιρίαν νὰ τὸ πράξῃ. Βέβαια, τοῦ λέγει ὁ Ἀγγλος κύππος εἰρωνικῶς, σεῖς ποὺ εἶδατε τὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου τί ἀνάγκην ἔχετε νὰ

ἴδτε τὰς ἀγγλικὰς. — Δὲν ἄγνοῶ, ἀπαντᾷ ὁ γέρον Κεφαλλῆν, ποῖα εἶναι νῦν ἡ σχετικὴ θέσις τῶν δυνάμεών μας, ὥστε ἀδίκως μὲ εἰρωνεύεσθε. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε ν' ἄγνοῇτε ὅτι νικήσαντες μὲν ἐν Τραπαλάγῳ σεῖς ἐσώσατε μόνον τὴν Ἀγγλίαν, ἐν ᾧ ἡμεῖς νικήσαντες ἐν Σαλαμῖνι ἐσώσαμεν τὸν πολιτισμόν. Ἡ ὑπερήφανος αὕτη ἀπάντησις ἀφώπλισε τὸν Ἀγγλον, ὅστις τοῦ ἔσφιγγε θερμῶς τὴν χεῖρα λέγων: you are quite right. Ὀλίγον ἀργότερον ὁ αὐτὸς τραπεζίτης μοῦ ἔλεγεν, ὁ λόγος, δι' ὃν ἀγαπᾷ τὸν Κοργιαλένιον, εἶναι ὅτι εἶναι γνήσιος Ἕλληνας (thorough Greek). Ὑποθέτω ὅτι ἐνδομύχως θὰ τὸν παρέβαλλε πρὸς μερικοὺς «καταγομένους ἐξ Ἑλλάδος». Διδακτικὴ δ' εἶναι ἡ παραβολὴ τοῦ σεβασμοῦ, οὗ ἀπῆλθον πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ εὐτυχῶς ὑπάρχουσι τοιοῦτοι πολλοί, οἵτινες δὲν κρύπτουσι τὴν σημαίαν των (ἵνα μεταχειρισθῶ τὴν γαλλικὴν ἔκφρασιν) πρὸς τοὺς σατυρισμοὺς καὶ τὰς γελοιοποιήσεις, ὧν καθίστανται στόχοι οἱ προσποιοῦμενοι τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ τοὺς Γάλλους ἡμέτεροι, (βλ. καὶ τὰ περιφρονητικὰ ἐπίθετα levantine, metèques, κτλ. τὰ ἀφειδῶς εἰς αὐτοὺς διδόμενα ὑπὸ τῶν ἐντοπίων).

Ὅτι δ' ἦτο ἰδιαίτερος συγκινητικὸν εἰς τὸν ἀπαράμυλλον πατριωτισμόν τοῦ Κοργιαλένου, ἦτο ὅτι οὗτος εἶχεν ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἑλλάδος ἀπὸ 63 ἐτῶν. Ἡ ἐμμονὴ αὕτη εἰς τὰ πατρία ὡς καὶ ἡ ἐπιβολή, ἣν εἶχον προσδώσῃ εἰς αὐτὸν αἱ διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἐπιτυχίαι, καθίστων αὐτὸν παρὰ τὸ βαθὺ γῆρας ἀνεκτίμητον παράγοντα διὰ τὸν ἔξω ἑλληνισμόν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ θάνατός του δέον νὰ θρηνηθῇ ὡς ἐθνικὴ ἀπώλεια.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ
Καθηγητὴς Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου

ΑΡΧΑΙΟΝ ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ

Ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων νεωστὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνικῶν παπύρων, ὁμωνύμως δὲ ἐπιγραφέντων τῷ τόπῳ τῆς ἀνευρέσεως αὐτῶν, *Tebtu-nis Papyri*¹, ὁ ὑπ' ἀριθ. 104 καὶ σελ. 446 τυγχάνει ὁ μᾶλλον προσοχῆς ἄξιος, ὡς ἀναγράφων καθέκαστα τὰ καθήκοντα πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν εἰς γάμον κοινωνίαν ἐρχομένων. Ἀπὸ φιλολογικῆς ἀπόψεως ὁ πάπυρος οὗτος ἐλαχίστην ἔχει σημασίαν, ἀλλ' ἀπὸ ἱστορικῆς μεγίστην, διότι εἶνε τὸ μόνον ἴσως διασωθὲν πλήρες κείμενον, γνωρίζον ἡμῖν τὰ κρατοῦντα ἐν Αἰγύπτῳ,

¹ Σήμερον τὸ παρὰ τὸ Φαγιούμ χωρίον τοῦτο ὀνομάζεται Οὐμ - ἐλ - Βαγατά.

Συρία καὶ Παλαιστίνη ἔθιμα κατὰ τὸν Α' αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰς τὸν πάπυρον τοῦτον ἀναγεγραμμένων θὰ ἡδυνάτο τις οὐχὶ ἀπιδάνας νὰ γνωματεύσῃ ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς μονογαμίας, τὴν ὁποίαν ἐξαιρεῖ τὸ εὐαγγέλιον, ὑπῆρχεν ἐν ἰσχύϊ ἐν ταῖς ἀνωτέρω χώραις πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτι δὲ αἱ πρὸς τὰς γυναῖκας συμβουλαὶ καὶ παραίνεσις τοῦ Παύλου ἀπὸ τῶν συμβολαίων τούτων, ὡς ἀπὸ ἡθικοῦ τινος κώδικος, ἀπορρέουσιν. Ὅτι τοιαῦτα συμβόλαια συνετάσσοντο Ἕλληνας καὶ ἐν τῇ ἐξελληνισθείσῃ Ἰουδαίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σωτῆρος, ἀλλὰ μετὰ τινῶν διαφορῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ κρατοῦντα τῶν Ἰουδαίων

ἔθιμα, εἶναι πιθανώτατον, ὅπως βέβαιον ὑπάρχει ὅτι καὶ τὰ διεξευκτήρια γράμματα, ἢ ὡς ἀποκαλεῖ ταῦτα τὸ εὐαγγέλιον *γραφὴν ἀποστασίον*, συνετάττοντο ἐπ' ἴσης ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῶν ἐν τέλει Ἰουδαίων ἀρχιερέων.

Ἰσως ἀπορήσῃ τις, διότι ἐν τῷ συμβολαίῳ τούτῳ διαγράφονται μὲν τὰ καθήκοντα τῆς συζύγου πρὸς τὸν σύζυγον, ἀλλ' οὐδαμοῦ μνημονεύονται ποινὰ οὐδὲ κἀν λόγος γίνεται περὶ δικαιώματος τοῦ ἐξαπατηθέντος συζύγου τοῦ διεκδικεῖν τὴν ἐξυβρισθεῖσαν αὐτοῦ τιμὴν. Τὴν παράλειψιν ταύτην ἀποδοτέον εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἡθῶν ἢ εἰς διάφορον ἀντίληψιν τῆς τιμῆς; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην θὰ ἐδυσκολευετοῖ τις νάποκριθῇ, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ὑπῆρχεν οὐσιώδης τῆς πολιτείας θεσμός, ἐὰν μὴ ἀποκλείων πᾶσαν περὶ μοιχείας ὑπόνοιαν ἀναχαιτίζων ὁμως αὐτήν, καὶ καθ' ὃν οἱ μελλόγαμοι ἔπρεπε νὰ ὦσι νέοι, πλήρεις σθένους καὶ σφρίγγους καὶ οὐχὶ φιλάσθενοι, καχεκτικοί, ἢ ἄλλως πως ἐν παρακμῇ τῶν σωματικῶν αὐτῶν δυνάμεων διατελοῦντες.

ΤΟ ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ

«Βασιλεύοντος Πτολεμαίου, τοῦ καὶ Ἀλεξάνδρου Θεοῦ Φιλομήτορος, ἔτους δευτέρου καὶ εἰκοστοῦ ¹, ἐφ' ἱερέως Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ἄλλων τῶν γραφομένων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μηνὸς Ξανδικοῦ ἐνδεκάτῃ, Μεσείῳ ἐνδεκάτῃ, ἐν Κερκοσίρῃ τῆς Πολέμωνος μερίδος τοῦ Ἀρσινόιδου νομοῦ.

«Ὁμολογεῖ Φίλισκος Ἀπολλωνίου, Πέρσης τῆς ἐπιγονῆς, Ἀπολλωνία τῇ καὶ Κελαύθει, Ἡρακλείδου Περσίνα, μετὰ κυρίου τοῦ ἐαυτοῦ ἀδελφοῦ Ἀπολλωνίου ἔχειν παρ' αὐτῆς εἰς χαλκοῦ νομίσματος λόγον τάλαντα δύο καὶ τετρακισχίλιας δραχμὰς τὴν διωμολογημένην αὐτῷ φερνὴν ὑπὲρ αὐτῆς Ἀπολλωνίας. Ἔστι δὲ Ἀπολλωνία παρὰ Φίλισκῳ πειθαρχοῦσα αὐτοῦ, ὡς προσήκον ἐστὶ γυναικᾶ ἀνδρός, κυριεύουσα Ν μετ' αὐτοῦ κοινῇ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς. Τὰ δὲ δέοντα πάντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τᾶλλα ὅσα προσήκει γυναικὶ γαμετῇ παρεχέσθαι Φίλισκος Ἀπολλωνία ἐνδημῶν καὶ ἀποδημῶν κατὰ δύναντα τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, καὶ μὴ ἐξέστω Φίλισκῳ γυναικᾶ ἄλλην ἀπαγαγέσθαι ἀλλ' Ἀπολλωνίαν μηδὲ παλλακὴν μηδὲ παιδικὸν ἔχειν μηδὲ τεκνοποιεῖσθαι ἐξ ἄλλης γυναικός, ζώσης Ἀπολλωνίας, μηδ' ἄλλην οἰκίαν οἰκεῖν, ἣς οὐ κυριεύσει Ἀπολλωνία, μηδ' ἐγβάλλειν

Κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνους ἔνεκα τοῦ προσηλυτισμοῦ πρὸς τὸ νέον θρησκείμα οἱ γάμοι ἐτελοῦντο ἐξ ἀνάγκης καὶ μεταξὺ παρηλίκων, ὁ δὲ ἀνώτερος πολιτικός θεσμὸς περιέστη μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς ἀχρησίαν, τούτου δ' ἔνεκα καὶ ὁ Παῦλος, ὅπως συγκρατήσῃ τὴν κατ' οἶκον ἀγαθὴν συμβίωσιν τῶν νεοφωτίστων, δὲν παρέλειπε νὰ συνιστᾷ πρὸς αὐτοὺς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συζυγικῶν καθηκόντων, λησμονῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, φαίνεται, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὅτι ἀνυπερβλητὸν κώλυμα τῆς προθυμίας τοῦ πνεύματος ὑπάρχει τὸ ἀνίσχυρον τῆς σαρκός.

Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία, ἣτις πλεῖστα ὅσα τοῦ ἐλληνικοῦ θρησκείματος παραλαβοῦσα περιέβαλε διὰ χριστιανικῆς ἀμφιέσεως, καὶ τὸν οὐσιώδη τοῦτον τοῦ γάμου θεσμὸν διέσωζεν ὑπὸ τύπον κανόνος, μὴ ἐπιτρέποντος ἀδιακρίτως τὴν ἐκδοσιν ἀδείας γάμου εἰς νέους καὶ παρήλικας, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ τὰ ἀπὸ τῆς κλίνης ὀλισθήματα θὰ ἡλαττοῦντο σφόδρα καὶ αἱ συχναὶ πυκναὶ τοῦ συζυγικοῦ βίου διαπομπεύσεις, καὶ τὰ ἐξεντερίσματα.

¹ Ἐν Κατῷ, 14 Ἀπριλίου 1911

ΔΩΔΩΝΑΙΟΣ

μηδὲ ὑβρίζειν μηδὲ κακουχεῖν αὐτὴν μηδὲ τῶν ὑπαρχόντων μηθὲν ἐξαλλοτριεῖν ἐπ' ἀδικίᾳ τῇ Ἀπολλωνία. Ἐὰν δέ τι τούτων ἐπιδειχθῇ ποιῶν ἢ τὰ δέοντα ἢ τὸν ἱματισμὸν ἢ τᾶλλα μὴ παρέχειν αὐτῇ, καθὰ γέγραπται ἀποτείστατω Φίλισκος Ἀπολλωνία παραχρῆμα τὴν φερνὴν, τὰ δύο τάλαντα καὶ τὰς τετρακισχίλιας δραχμὰς τοῦ χαλκοῦ. Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ μηδὲ Ἀπολλωνία ἐξέστω ἀπόκοιτον μηδὲ ἀφήμερον ¹ γίνεσθαι ἀπὸ τῆς Φίλισκου οἰκίας, ἄνευ τῆς Φίλισκου γνώμης, μηδ' ἄλλῳ ἀνδρὶ συνεῖναι μηδὲ φθεῖρειν τὸν κοινὸν οἶκον μηδὲ αἰσχύνεσθαι Φίλισκον ὅσα φέρει ἀνδρὶ αἰσχύνῃ. Ἐὰν δὲ Ἀπολλωνία ἐκοῦσα βούληται ἀπαλλάσσεσθαι ἀπὸ Φίλισκου, ἀποδότω αὐτῇ Φίλισκος τὴν φερνὴν ἁπλῆν ἐν ἡμέραις δέκα, ἀφ' ἧς ἐὰν ἀπαιτηθῇ. Ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῷ, καθὰ γέγραπται, ἀποτείστατω αὐτῇ παραχρῆμα ἡμιόλιον τὴν φερνὴν».

Οἱ Μάρτυρες
[ἐπονται αἱ ὑπογραφαί]

Ὁ Συγγραφοφύλαξ
[ἡ ὑπογραφή]

¹ Κατὰ τὸν Συνέσιον (περὶ Προνοίας) «μίαν ἀρετὴν Ὅσις ὦρετο γυναικὸς εἶναι τὸ μήτε τὸ σῶμα αὐτῆς μήτε τοῦνομα διαβῆναι τὴν αὐλείον». Ἡ πυθαγορικὴ μάλιστα φιλόσοφος Θεανὼ ἀπεφάνθη κατὰ τῆς προσηλεύσεως εἰς τὸ θεομορφεῖον τῶν ἀφημέρων καὶ ἀποκοιτῶν γυναικῶν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΣ—ΤΟ ΡΑΔΙΟΝ*

Μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐγγωρίζομεν ὅτι τὸ σύμπαν ἀποτελεῖται ἐκ δύο μεγάλων μερῶν: τοῦ βαρέος, ἥτοι τῆς ἐχούσης βάρος ὕλης, καὶ τοῦ ἀβαροῦς, τοῦτέστι τοῦ αἰθέρος καὶ ὄλων τῶν ἐν αὐτῷ φαινομένων ἐνεργείας, ὅποια εἶναι τὸ φῶς, ἡ θερμότης, ὁ ἠλεκτρισμὸς κλ. Εἵχομεν δὲ μάθει, ὅτι ἡ ὑποπίπτουσα εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ὕλη ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων μίξεων καὶ ἐνέσεων δεκάδων τινῶν σωμάτων, τὰ ὅποια ἡ χημεία ἀπέδειξεν, ὡς στοιχεῖα, δηλαδή ὡς σώματα ἁπλᾶ, ἀποτελούμενα ἀπὸ ἐν εἶδος ἀτόμων καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἐνώσεως ἀτόμων διαφόρων εἰδῶν. Ἐμάθομεν ἐπὶ παραδείγματι ὅτι τὸ Ὄξυγόνον μιννύομενον μετὰ τοῦ Ἀζώτου σχηματίζει τὸν ἀέρα, ὅτι ἐνούμενον μετὰ τοῦ Ὑδρογόνου παράγει τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς: ἀλλ' ὅτι τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὕδρογόνον, τὸ ἄζωτον, ὁ χαλκός, τὸ λίθιον, ὁ σίδηρος καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα ἐξ οὐδενὸς ἄλλου ἀποτελοῦνται ἑκαστον καὶ οὐδόλως ἀλλοιοῦνται ἢ μετατρέπονται: ὅτι ὁ σίδηρος, ὁ χαλκός, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, ὁ ἀνθραξ καὶ ὅλα τᾶλλα στοιχεῖα ἦσαν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε τὰ αὐτά, μὲ τὸ αὐτὸ ἀτομικὸν βάρος καὶ μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας.

Ἐὰν μετὰ τὰ τοιαῦτα διδάγματα τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας, ἀνεγίνωσκέ τις τὰς περὶ κοσμογονίας θεωρίας τοῦ Ἀναξιμανδρου, τοῦ Ἀναξίμενου, τοῦ Ἡρακλείτου καὶ τοῦ Ἀναξαγόρου, εἰρωνικὸν μειδίαμα θὰ ἀνέβαινεν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ θὰ ὠκτεῖρε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες ἐφραντάσθησαν τότε, ὅτι εἶναι δυνατόν ὁ κόσμος ὁλόκληρος ἀπὸ τοῦ αἰθέρος μέχρι τῆς λάβας νὰ λαμβάνῃ ὑπόστασιν καὶ ζῶην ἀπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πηγῆς καὶ δυνάμεως.

Καὶ ὁμως σήμερον εἰς τοῦτο τείνομεν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πειραμάτων τοῦ Herz καὶ τοῦ Crookes ἤρchiσεν ὑπείσερχομένη εἰς τὰς σκέψεις πολλῶν ἐπιστημόνων ἡ ὑπόνοια ὅτι ὁ αἰθὴρ καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ φῶς, ὁ ἠλεκτρισμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι τι ἄυλον. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γείνη ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀκτινεργῶν σωμάτων καὶ κυρίως ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Ραδίου, ἵνα ἀποδειχθῇ πλέον σαφῶς καὶ πειραματικῶς, ὅτι τὸ σύμπαν δὲν εἶναι ὅποιον τὸ ἐνομιζομεν, ὅτι ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἐνέργεια δὲν εἶναι ὅπως ἐφραντάζομεθα αὐτήν, ὅτι ὁ αἰθὴρ δὲν εἶναι ἄυλος καὶ ἀβαρής, ὅτι τὰ σώματα δὲν μένουσιν ἀαλλοίωτα, ὅτι τέλος δὲν εἶναι ποσῶς ἀπίθανος ἡ προειρημένη γνώμη τῶν ἀνωτέρω προγόνων μας.

* Διᾶλειξις γενομένη εἰς τὸν «Παρνασσόν» τὴν 2 Μαρτίου 1911.

Φαντάζομαι εἰς πόσους τὰ πράγματα ταῦτα καὶ ἐκεῖνα περὶ τῶν ὁποίων κατωτέρω πραγματεύομαι θὰ φανῶσι *παραμύθια*, ὁπότεν αὐτὸς ὁ Poinearé πλέκων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸ ἐγκώμιον τοῦ Curie λέγει: «Εὐδοκίμεθα λοιπὸν πρὸ τῆς μετατροπῆς τῶν στοιχείων; Πραγματοποιοῦνται ἄραγε τὰ ὄνειρα τῶν ἀλχημιστῶν; ... Ὅσονδήποτε καὶ ἂν πραγματοποιηθῇ ἐκ τῶν ὀνειροπολήσεων τοῦ Curie καὶ τῶν περὶ αὐτὸν θὰ ἀρκέσῃ νὰ φέρῃ σύγχυσιν εἰς ἅπασαν τὴν Φυσικὴν». Εἶναι δ' ὁ Poinearé οὗτος, ὁ δώσας τὴν πρώτην ὠδήν πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀκτινεργῶν σωμάτων διὰ τὸν ἀκόλουθον λόγον:

Γνωρίζετε πάντες ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς δυσκόλως διέρχεται διὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ ὅτι ἀραιούμενον τούτου παράγεται φῶς ἰσῶδες ἢ κιτρινοπράσινον ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀραιώσεως. Ἐπίσης γνωρίζετε πῶς τυχαίως περὶ τοῦ Röntgen παρετήρησεν, ὅτι αἱ ἀκτίνες ἐνὸς εἶδους ἐκ τῶν ἐν τῷ κενῷ παραγομένων διεπέρων τὸ σκοτεινὸν κάλυμμα τῆς σφαίρας καὶ διήγειρον τὸν φθορισμὸν τοῦ βαρυοκυανούχου λευκοχρύσου καὶ πῶς ἐκ τούτου ὠρμήθη εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς διαδυτικότητος τῶν ἀκτίνων X διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν σωμάτων.

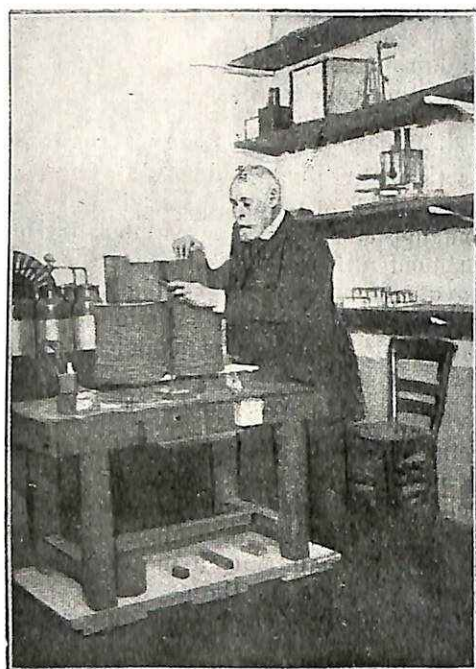
Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Röntgen κατὰ τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1895, ὁ Poinearé μελετήσας τὰ κατὰ τὴν παραγωγὴν τῶν ἀκτίνων τούτων ἐδημοσίευσε τὴν 30 Ἰανουαρίου 1896 ἐν τῇ *Revue Générale des Sciences* ἐν ἄορθον περιέχον τὸ ἑξῆς χωρίον:

«Τοιοῦτοτρόπως ἡ ὕαλος καθισταμένη φωσφορίζον σῶμα ἐκπέμπει τὰς ἀκτίνας Ραίντγκεν. Ἄραγε δὲν εἶναι δυνατόν τὰ ἐντόνως φωσφορίζοντα σώματα, οἳδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ φωσφορισμοῦ τῶν, ἐκτὸς τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων νὰ ἐκπέμπωσι καὶ ἀκτίνες X; ... Τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ πιθανόν, ὁμως εἶναι δυνατόν εὐκόλως νὰ πιστοποιηθῇ».

Η ΑΚΤΙΝΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

Ἡ σκέψις αὕτη τοῦ Poinearé, ὅτι εἶναι πιθανὸν τὰ φωσφορίζοντα σώματα νὰ περιέχουν ἀκτίνες X, ἤνοιξε νέον στάδιον πειραματισμοῦ εἰς πολλοὺς φυσικούς. Ἐκ τούτων τὰ πειράματα τοῦ Charles Henry, τοῦ Niewenglowski, τοῦ Troost ἐβεβαίωσαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Poinearé καθότι κατορθοῦτο νὰ ἐπιτυγχάνωνται ἀκτινογραφίαι διὰ διαφόρων φωσφορίζουσιν οὐσιῶν ἐκτιθεμένων εἰς τὸν ἥλιον. Ἀλλ' ἡ Τύχη ἐπεφύ-

¹ Ἦτοι 92 π. Χριστοῦ.

ΕΡΡΙΚΟΣ BECQUEREL

λαττε την δόξαν εις τον Έρρίκον Becquerel¹.

Ο Έρρίκος Becquerel ήθέλησεν επίσης να πιστοποιήσῃ την σκέψιν του Poinscaré και προσέβη εις τὰ κατωτέρω πειράματα βασιζών αυτά ἐπὶ τῶν μελετῶν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ πατρός του ὡς πρὸς τὸν φωσφορισμὸν καὶ φθορισμὸν τῶν σωμάτων. Καὶ λέγεται μὲν φωσφορισμὸς ἡ ιδιότης σωμάτων τινῶν νὰ ἐκπέμπωσι φωτεινὰς ἀκτῖνας χωρὶς νὰ φαίνωνται δεχόμενα ἀκτινοβολίαν τινὰ εἴτε καὶ τὸ νὰ ἐκπέμπωσι φωτεινὰς ἀκτῖνας μακρὸν χρόνον μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀκτινοβολίας ἡ ὁποία τὰ προσέβαλεν. Ἐνῶ φθορισμὸς λέγεται ἡ ιδιότης τῶν σωμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποία ἐκπέμπουσιν φωτεινὰς ἀκτῖνας μόνον ἐφ' ὅσον δέχονται ἀκτινοβολίαν τινὰ καὶ ἐκείνων τὰ ὁποία προσβαλλόμενα ὑπ' ἀκτινοβολίας παρουσιάζονται ὑπὸ χρῶμα διάφορον τοῦ συνήθους. Λόγου χάριν φωσφορίζοντα σώματα εἶναι διάφοροι ἀλκαλικά γαῖαι καὶ ἐνώσεις τοῦ βαρύου, τοῦ οὐρανίου, τοῦ ραδίου κλ., ἐν ᾧ φθορίζοντα εἶναι ὁ βαρυοκρυσταλλῶντος λευκό-

¹ Ο Έρρίκος Becquerel καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ Σχολῇ καὶ τῷ Μουσείῳ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας τῶν Παρισίων ἐγεννήθη τῷ 1852 καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 56 ἐτῶν τὸν Αὐγούστου τοῦ 1908. Ὁ πατὴρ του Ἐδμόνδος ἐκλείπει τὸ ὄνομά του διὰ τῶν μελετῶν του «ἐπὶ τῆς φωτογραφίας τῶν χρωμάτων», «ἐπὶ τοῦ φωσφορισμοῦ τῶν σωμάτων» καὶ «ἐπὶ τῶν ὑπεριωδῶν ἀκτινοβολιῶν». Εἰς δὲ τὸν πάππον του Ἀντώνιον-Καίσαρα ὀφείλομεν τὴν ἀπαρχὴν τῆς ηλεκτροχημείας, τὰς θερμοηλεκτρικὰς λαβίδας, τὴν ηλεκτρομαγνητικὴν πλάστιγγα κ.ά.

χρυσος, ἡ ὕαλος τοῦ οὐρανίου ὑπὸ ἰσθὺς φῶς κλ.

Ὁ Becquerel λοιπὸν ἔλαβε φωτογραφικὴν πλάκα, τὴν περιετύλιξεν ἐντὸς μέλανος χάρτου καὶ τὴν ἐνέκλεισεν ἐντὸς κυτίου ἐκ λεπτοτάτου ἀργιλίου εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἁλλοιωθῇ ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὅσονδ' ἴσως καὶ ἂν ἤθελε μείνῃ ὑπ' αὐτάς· ἀφ' οὗ δὲ τέλος ἔβηκεν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ κυτίου πλάκα διπλοῦ θειικοῦ ἄλατος οὐρανίου καὶ καλίου ἐξέθηκε πάντα ταῦτα οὕτω παρεσκευασμένα εἰς τὸν ἥλιον νομίζων, ὅτι ἦτο ἀναγκαία ἡ διέγερσις φθορισμοῦ ἐπὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος. Πράγματι μετὰ 5 ὥρας ἡ φωτογραφικὴ πλάξ ἀποσυρθεῖσα καὶ ἐμφανισθεῖσα ἐδείχθη ἐπιηρεασμένη. Τοῦτο ἔδωκεν εἰς τὸν Becquerel νὰ πιστεύσῃ, ὅτι τὸ ἄλας τοῦ οὐρανίου προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκπέμπει ἀκτῖνας Ραϊν-τγκεν. Τὸ πείραμα ἐπανελήφθη πολλάκις καὶ ἔδωκε πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· ἕως οὗτου ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὥραν ὁ Becquerel ἐξέθετε τὸ παρασκευάσμα του, ὁ ἥλιος ἐκρύβη καὶ ὁ μέγας φυσικὸς νομίσας, ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἀτυχὴς διὰ τὰ πειράματά του, τὸ ἀπέσυρε καὶ τὸ ἐτοποθέτησεν, ὡς εἶχεν, εἰς τὸ ἐρμάριον του, περιμένων ἡμέραν ἄλλην εὐτυχεστέραν.

Καὶ ποῦ νὰ ὑποθέτῃ ὅτι ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκρύβη ἀκριβῶς διὰ νὰ λάμψῃ ὁ ἰδικὸς του ἥλιος!

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας τὰ νέφη ἐκάλυπτον τὸν οὐρανόν. Τὴν πέμπτην ἡμέραν θέλων νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ πειράματά του ἐσκέφθη — πρὸς μεγίστην εὐτυχίαν — νὰ ἀλλάξῃ τὴν φωτογραφικὴν πλάκα δι' ἀσφαλεστέραν ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος. Ἐκ τύχης δὲ μᾶλλον ἢ ἐξ ἐμπνεύσεως ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν τῆς παλαιᾶς πλακός.

Τοῦτο ἀπεκάλυψε τὰ πάντα! Ἡ φωτογραφικὴ πλάξ εἶχεν ἐπιηρεασθῇ ὑπὸ τοῦ ἄλατος τοῦ οὐρανίου καὶ ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἐκτοτε σειρά μακρὰ πειραμάτων ἀπέδειξεν εἰς τὸν μέγαν φυσικὸν ὅτι πάντα τὰ ἄλατα τοῦ οὐρανίου, εἴτε φωσφορίζοντα εἴτε μὴ, καὶ αὐτὸ τὸ μεταλλικὸν οὐράνιον, ἐκπέμπουσιν αὐτομάτως ἀκτῖνας ἐντελῶς ἀναλόγους πρὸς τὰς ἀκτῖνας τοῦ Röntgen. Φαντάσθητε ὁποία εὐχαρίστησις διὰ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον καὶ ὁποία ἐκπληξις διὰ πάντα ἀνεπτυγμένον ἄνθρωπον νὰ ἴδῃ σώματα σκοτεινὰ ἐκπέμποντα ἀκτῖνας χ αὐτομάτως, ἄνευ ἡλεκτρισμοῦ καὶ σωλήνων κενοῦ καὶ ἄνευ τῆς πολυσυνθέτου συσκευῆς τῶν ἀκτίνων Röntgen.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ἡ πρώτη φωτογραφικὴ ἐντύπωσις, ἣτις ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Becquerel τὴν αὐτόματον ἀκτινοβολίαν τοῦ οὐρανίου¹.

¹ Ἐπίδειξις πρώτης ἀκτινογραφίας δι' οὐράνιον.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἀνεκαλύφθη ἡ ἀκτινέργεια, δηλαδὴ ἡ ιδιότης τοῦ οὐρανίου καὶ τῶν ἄλλων σωμάτων, τὰ ὁποία κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, νὰ ἐκπέμπωσιν αὐτομάτως ἀκτῖνας. Καὶ ὠνόμασαν τὸ εἶδος μὲν τῶν ἀκτίνων αὐτῶν ἀκτῖνας Becquerel, τὰ δὲ σώματα τὰ ὁποία ἐκπέμπουσιν αὐτάς ἀκτινεργὰ σώματα.

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Becquerel περὶ τῶν ἀνωτέρω πλείστοι φυσικοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Paul Curie καὶ ἡ σύζυγός του Sklodowska Curie, ἀπασχολήθησαν εἰς τὴν ἐξέτασιν ὅλων κατὰ σειρὰν τῶν γνωστῶν στοιχείων καὶ πολλῶν φυσικῶν μεταλλευμάτων. Κατὰ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν εὐρέθη ἀπὸ τῆς κυρίας Curie ὅτι τὸ θόριον εἶναι ἐξ ἴσου ἀκτινεργὸν πρὸς τὸ οὐράνιον. Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προσεείκυσεν τὴν προσοχὴν τῶν δύο συζύγων ἦτο, ὅτι ἐν θεματικῶν πισσοουρανίων εὐρίσκοντο εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας τῶν Παρισίων ἐξέπεμπεν ἀκτῖνας Becquerel ἐπτάκις ἐντονωτέρας τοῦ μεταλλικοῦ οὐρανίου καὶ ἀσυγκρίτως περισσότερας τῶν ὑπὸ ἄλλων μεταλλευμάτων τοῦ οὐρανίου ἐκπεμπομένων. Ἐσκέφθησαν λοιπὸν, ὅτι ἐντὸς τοῦ μεταλλεύματος αὐτοῦ τοῦ πισσοουρανίου περιέχεται νέον τι σῶμα ζωηρῶς ἀκτινεργόν. Ἀνέλυσαν τότε ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Bemont τὸν πισσοουρανίτην καὶ κατόπιν μακρᾶς ἐργασίας ἀνεκάλυψεν ἡ Curie σῶμα ἑκατομμυριακῆς ἀκτινεργότητος τοῦ οὐρανίου, τὸ ὁποῖον ὠνόμασε Πολώνιον χαρίζομένη εἰς τὴν πατρίδα της Πολωνίαν. Βραδύτερον δέ, τῷ 1900, οἱ δύο σύζυγοι ὁμοῦ ἀνεκάλυψαν τὸ Ράδιον, σῶμα δύο ἑκατομμύρια φορὰς ἀκτινεργότερον τοῦ οὐρανίου. Καὶ ἔτι βραδύτερον ὁ Debierne κατόρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ καὶ χαρακτηρίσῃ τὸ ἀκτινιον, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζουσιν, ὅτι χωρίζομενον τῶν ξένων σωμάτων, μεθ' ὧν εὐρίσκεται ἡνωμένον, θὰ εἶναι 10 φορὰς ἀκτινεργότερον τοῦ Ραδίου καὶ 20 ἑκατομμύρια φορὰς ἀκτινεργότερον τοῦ οὐρανίου.

Θὰ κάμω ἐδῶ μικρὰν παρέκβασιν διὰ νὰ σὰς λύσω τὴν ἀπορίαν πῶς χαρακτηρίζεται σῶμα τι χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀποχωρισθῇ τελείως τῶν ἄλλων στοιχείων, μεθ' ὧν εἶναι ἡνωμένον.

Γνωρίζετε ὅτι ἡ ἡλιακὴ ἀκτὶς διερχομένη διὰ πρίσματος χωρίζεται καὶ δίδει τὸ ἡλιακὸν φάσμα μετὰ 7 χρώματα τῆς ἱριδος. Ἄν ἀντὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός μεταχειρισθῶμεν φλόγα· προσερχομένην ἐκ διαφόρων ἀπλῶν σωμάτων καὶ μάλιστα μετάλλων θὰ ἀποδοθῶσιν ἄλλα φάσματα, ἔχοντα διαφόρους χαρακτῆρας δι' ἕκαστον σῶμα, χαρακτῆρας ἀποτελουμένους ἐκ γραμμῶν ἢ ταινιῶν ἐγγράφων¹.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ θέμα. Τὰ μέχρι σήμερον λοιπὸν ἀνακαλυφθέντα ἀκτινεργὰ σώματα εἶναι: τὸ οὐράνιον, τὸ θόριον, τὸ πολώνιον, τὸ ράδιον, τὸ ἀκτινιον, τὸ βικτώριον ἀνακαλυφθέν

¹ Ἐπίδειξις φασμάτων, χαλκοῦ, κασιτέρου κλπ.

ὑπὸ τοῦ Crookes, τὸ ραδιοτελλούριον ἀνακαλυφθέν ὑπὸ τοῦ Markwald καὶ τὸ ραδιοθόριον ἀνακαλυφθέν τῷ 1904 ὑπὸ τοῦ Ramsay καὶ τοῦ Hahn. Ἀλλὰ τὰ σῆπτρα κρατεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ράδιον.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΥ

Ἡ παραγωγή τοῦ ραδίου εἶναι δυσκολωτάτη. Ἀφοῦ κατατηγῇ τὸ μέταλλον τοῦ πισσοουρανίου εἰς ὁλοὲν μικρότερα τεμάχια καὶ λειοτριβηθῇ, ἀποπλύνεται καὶ καθαρίζεται πλειστάκις, οὕτως ὥστε ἀπὸ ἀκαθάρτου μεταλλεύματος 5,000,000 ὀκάδων ἀπολαμβάνεται καθαρὸν μόνον 360,000 ὀκάδων. Κατόπιν αἱ τριακόσαι ἐξήκοντα αὐταὶ χιλιάδες ὀκάδων καθαρῶν πισσοουρανίου κατεργάζονται διὰ διαφόρων χημικῶν οὐσιῶν 180,000 ὀκάδων περίπου. Καὶ εἰς τὸ τέλος μετὰ πολλοὺς κόπους κατορθοῦται νὰ ἐξαχθῇ βρωμιούχον ράδιον ἐνὸς δραμίου. Τώρα ἂν ἀνακεφαλαιώσῃτε ἐν τῇ σκέψει σας, ὅτι ὑπὲρ τὰ δέκα ἑκατομμύρια ὀκάδων μεταλλεύματος, ὕδατος, χημικῶν προϊόντων καὶ μέγιστος κόπος καὶ πλείστος χρόνος δαπανῶνται διὰ τὴν παραγωγὴν τόσο μικρᾶς ποσότητος, θὰ δικαιώσῃτε διατὶ ἐν δραμίων ραδίου, μόνον ἐν δραμίων στοιχίζει 1,500,000 φράγκων χρυσῶν περίπου.

Ἡδὴ ὑποθέτω ὅτι τὰ πράγματα ἀρχίζουν νὰ σὰς φαίνωνται μυθώδη· ἀλλ' ἴσως δὲν σὰς φανῶνται τόσο δυσπίστευτα, ὅσον θὰ σὰς φανῶσιν αἱ διάφοροι φυσικαί, χημικαὶ καὶ βιολογικαὶ ιδιότητες τοῦ μετάλλου αὐτοῦ.

ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΥ

Ὅταν τὸ ἴδητε ἡμέραν ἢ ἐν γένει ὑπὸ φῶς ἰσχυρὸν δὲν θὰ πιστεύσῃτε ποσὸς ὅτι τὸ σῶμα αὐτὸ ἔχει ἔστω καὶ ἐλαχίστην τινὰ δύναμιν. Ὁμοιάζει ἀπλούστατα πρὸς κόνιν μαγειρικοῦ ἄλατος. Ἀλλ' ὅταν τὸ παρακολουθήσῃτε δι' ἀνακαλύψῃτε ἐκπληκτικὰς, μυθώδεις ιδιότητας: ἀκτινοβολεῖ διαρκῇ θερμότητα, ἐκπέμπει φωτεινὰς καὶ φθορισμοδιεγερτικὰς ἀκτῖνας, ἀλλάσσει τὴν χημικὴν σύστασιν πολλῶν οὐσιῶν, μετατρέπει τὸ χρῶμα πολλῶν σωμάτων, καθιστᾷ τὸν ἀέρα εὐηλεκτραγωγόν, ἀποδίδει μαγικὴν τινὰ ἀναθυμίασιν.

Α'. **Ακτινοβολία θερμότητος.**—Ὁ Curie καὶ ὁ Laborde παρετήρησαν κατὰ τὸ 1903 ὅτι τὸ ράδιον ἐκπέμπει αὐτόματον καὶ συνεχῇ θερμότητα. Εἰς οἰονδήποτε μέρος καὶ ἂν τὸ θέσῃτε, παρουσιάζει περὶ αὐτὸ ἡῤῥξημένην τὴν θερμοκρασίαν κατὰ 1,5 τοῦλάχιστον βαθμόν. Ἐάν θέσωμεν δύο θερμοκυστῆρας τοῦ D'Arsonval ὑπὸ τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν, ἐντὸς δὲ τοῦ ἐξέρου αὐτῶν τοποθετήσωμεν ἐλαχίστην ποσότητα ραδίου, μετὰ τινὰ χρόνον τὸ θερμόμετρον τοῦ περιέχοντος τὸ ράδιον μονωτήρος

θὰ δεῖξη θερμοκρασίαν ἀνωτέραν τῆς τοῦ ἄλλου κατὰ 3 βαθμοὺς¹.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν Curie καὶ Laborde ἡ ἀπὸ 1 γραμμαρίου ραδίου ἀκτινοβολουμένη θερμότης εἶναι 22.500 μικρομονάδων καθ' ὥραν καὶ διὰ τὰ ἐκφρασθῶ παραστατικώτερον σὰς λέγω ἄλλον ὑπολογισμόν κατὰ τὸν ὁποῖον ἐν δράμιον ραδίου ἔως ὅτου νὰ χάσῃ τὸ ἐν χιλιοστὸν τοῦ βάρους του ἐκπέμπει τόσην θερμότητα ὅση χρειάζεται διὰ νὰ βράσουν 750,000 ὀκάδων ὕδατος.

Β'. *Ἐκπομπὴ ἀκτίνων*.—Τὸ ράδιον ἐκπέμπει ἀκτίνας φωτεινάς καὶ ἀκτίνας φθοριστικές. Καὶ αἱ μὲν πρῶται εἶναι ὀλίγαι, ἀσθενεῖς, ἀρκοῦσαι μόνον νὰ καταστήσωσι δυνατὴν τὴν ἀνάγνωσιν ἐντύπων, ὡσάντις ἄλλο φῶς δὲν ὑπάρχει καὶ ὡσάντις τὸ ἐκπορεύον αὐτὰς ἄλλας τετρὴ πλησιέστατα παρατηροῦνται δὲ κατὰ τὸν Bary μόνον ὡσάντις περιέχεται βάρυνον εἰς τὰ ἄλλα τοῦ ραδίου καὶ προέρχονται ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀκτίνων Becquerel ἐπὶ τοῦ μετάλλου τούτου. Αἱ δὲ δευτέραι ἔχουσι τεραστίαν δύναμιν. Δύνανται νὰ διαπεράσωσι τὰ σκοτεινὰ σώματα ἅπαντα, μηδὲ τῶν μετάλλων ἐξαιρουμένων. Ὁ Morton διὰ μεγάλης ποσότητος ραδίου κατώρθωσε νὰ διεγείρῃ τὸν φθορισμὸν ἄλλων σωμάτων διὰ μέσου τοῖχου μικροῦ πάχους. Τὸ διάφραγμα τοῦ βαρυοκυανουχοῦ λευκοχρύσου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσηγυμένως ἐρρίψαμεν τὰς ἀκτίνας Ραϊντγκεν φθορίζει ἀρκούντως ἐντόνως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀκτίνων τοῦ ραδίου. Ἐπίσης φθορίζουσιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ραδίου τὸ λίθιον, τὸ νάτριον, τὸ κάλιον, τὸ ρουβίδιον, τὸ καΐσιον, τὸ μαγνήσιον, τὸ ἀσβέστιον, τὸ στρόντιον καὶ τὸ βάρυνον. Ὁ Becquerel ἔδειξεν ἐπίσης ὅτι φθορίζει καὶ ὁ ἀδάμας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀκτίνων του καὶ τοιοῦτοτρόπως δύναται νὰ διακριθῇ ἀπὸ τῶν ἀπομιμήσεων, αἵτινες δὲν φθορίζουσιν.

Γ'. *Μεταβολαὶ χρώματος ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ραδίου*.—Αἱ ἀκτίνες τοῦ ραδίου ἐκτὸς τοῦ φθορισμοῦ τῶν σωμάτων δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι καὶ

¹ Ὁ Curie καὶ ὁ Dewar διὰ τὰ δεῖξωσιν ἐμφαντικώτερον τὴν ἀκτινοβολίαν θερμότητος τοῦ ραδίου εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἐταιρείαν καὶ τὸ Βασιλικὸν Ἰνστιτοῦτον τοῦ Λονδίνου κατέφυγον εἰς τὸ ἐξῆς λαμπρὸν πείραμα:

(Βασμὸς ὑγροῦ ὕδρογόνου τῇ ἐπιδράσει τοῦ ραδίου)

Ἐντὸς ὑελίνου σωλήνος Α περιβεβλημένου διὰ μονωτήρος θερμοῦ ἔθεσαν ὑδροποιημένον ὕδρογόνον. Κατόπιν ἀφοῦ ἐτοποθέτησαν ταῦτα ἐντὸς ἄλλου μονωτήρος περιέχοντος ἐπίσης ὑδροποιημένον ἀέριον ἐρρίψαν ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ τοῦ σωλήνος Α ἓνα κόκκον ραδίου κλεισμένον εἰς σωληνίσκον ὑελίνου καὶ τὸν ἐπωμάτισαν διὰ πάματος φέροντος σωλήνα ἀγωγόν τ, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀτμοὶ τοῦ ἐξατμιζομένου τῇ ἐπιδράσει τοῦ ραδίου ὑγροῦ ὕδρογόνου ἤρχοντο ἀθροῖοι εἰς τὸν σωλήνα Ζ, ὡς ἐν βρασμῷ.

μετατροπὴν τοῦ χρώματός τινων ἐξ αὐτῶν. Ἐπὶ παραδείγματι: ὁ βαρυοκυανουχος λευκοχρύσος, ὅστις εἶναι ὑποπράσινος, ἐκτιθέμενος ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὰς ἀκτίνες τοῦ ραδίου γίνεται ὑποκίτρινος καὶ βραδύτερον βαθύως πορτοκαλόχρους. Ὁ λευκὸς φωσφόρος μεταβάλλεται εἰς ἐρυθρόν. Ἡ ἄχρους ὑελος χρωματίζεται ἰόχρους ἢ μέλαινα ἢ φαιά, ἀναλόγως τῆς βάσεως αὐτῆς. Τὸ ἄχρουν τοπάξιον λαμβάνει χρῶμα πορτοκαλόχρου ὑποκίτρινον. Οἱ ἀδάμαντες μετατρέπονται εἰς ροδοχρόους ἢ κυανοῦς ἢ πρασίνους ἢ κιτρίνους. Καὶ πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ ραδίου παρεχομένων χρωμάτων ἐξαφανίζονται διὰ τῆς θερμότητος ἢ διὰ τοῦ χρόνου ἢ διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἄλλα ὅμως παραμένουσι πλέον ἀνεξίτηλα.

Δ'. *Χημικαὶ μεταβολαὶ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ραδίου*.—Αἱ ἀκτίνες τοῦ Becquerel ἔχουσιν ἀκόμη ἄλλην σπουδαϊότεραν δύναμιν: τὸ νὰ μετατρέπωσι τὴν χημικὴν σύστασιν πολλῶν σωμάτων. Τὸ ὕδωρ τῶν διαλύσεων τοῦ χλωριούχου ραδίου ἀναλύεται εἰς τὰ δύο συστατικά αὐτοῦ μέρη, τὸ ὕδρογόνον καὶ τὸ ὀξυγόνον, ὅπως συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν ἠλεκτρολύσιν. Πρὸ ἐπὶ ἡδὴ ἑτῶν ἀνεκοίνωσεν ὁ Ramsay, ὅτι ἐὰν ἀφήσῃ τις ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ραδιακῆς ἀκτινοβολίας νιτρικὸν χαλκόν, μετατρέπεται οὗτος εἰς διάφορα σώματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναγνωρίζεται φασματοσκοπικῶς τὸ λίθιον. Φαντάζεσθε τὴν συγκίνησιν τῶν ἐπιστημόνων τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠνοιγέτο μία τόσον μεγάλη ὁπὴ εἰς τὸ οἰκοδόμημα τῆς Χημείας καὶ τῆς χημικῆς κατασκευῆς τοῦ κόσμου. Ἠγεῖρετο τότε ἡ ἀπορία: ἀφοῦ ὁ χαλκὸς δὲν εἶναι στοιχεῖον, ἄραγε τὰ ἄλλα στοιχεῖα εἶναι πραγματικὰ ἀπλᾶ σώματα ἢ ὁ κόσμος ἀποτελεῖται ἀπὸ πράγματα διάφορα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα τόσοι ἐπιστημονικοὶ κολοσσοὶ ἐθεμελίωσαν; Ἀλλὰ ἡ Sklodowska Curie ἀποτιχοῦσα ἴσως εἰς τὰ πειράματά της ἀντέτεινεν εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ μεγάλου Ἀγγλου χημικοῦ καὶ ἐμετρίασε τὴν συγκίνησιν τοῦ κόσμου.—Τί συνέβη ἐν τούτοις; Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἡ ἰδίᾳ Sklodowska Curie πειραματιζομένη διὰ πολωνίου, ἀσυγκρίτως ἀσθενεστέρου τοῦ ραδίου καὶ παρέχοντος ἐν μόνον ὀρισμένον εἶδος ἀκτίνων, ἀνεκοίνωσεν, ὅτι πολλὰ σώματα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ εἰρημένου μετάλλου καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πολώνιον σὺν τῷ χρόνῳ μεταβάλλουσι χημικὴν σύστασιν. Ὅμως ἡ συγκίνησις τοῦ κόσμου τότε δὲν εἶναι τόσον μεγάλη, διότι γνωρίζομεν ἐκ τῆς παρατηρήσεως τοῦ Soddy ὅτι τὸ οὐράνιον γίνεται βαθμυδὸν ράδιον, καὶ διότι ἔχομεν χωνεύσῃ τὴν θεωρίαν τοῦ Walter, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ σώματα μεταβάλλονται διαρκῶς.

Ε'. *Φωτογραφικὴ δύναμις τοῦ ραδίου*.—Εἰς τὴν προλεχθεῖσαν ιδιότητα τῶν ἀκτίνων τοῦ

ραδίου ὀφείλεται καὶ ἡ φωτογραφικὴ τούτων δύναμις. Ὅταν δέσωμεν φωτογραφικὴν πλάκα ἐντὸς κυτίου, ἀφ' οὗ προηγουμένως περιτυλίξωμεν αὐτὴν διὰ μέλανος χάρτου, ὅσονδήποτε χρόνον καὶ ἂν τὴν ἐκθέσωμεν εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς, δὲν ἀλλοιοῦται. Ἄν ὅμως οὕτως ἔχουσιν τὴν ἐκθέσωμεν εἰς τὰς ἀκτίνες Becquerel ἡ πλάξ αὕτη μετ' ὀλίγον καταστρέφεται. Ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν ραδιογραφίαν, ἢτοι φωτογραφίαν διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ραδίου, θέτομεν τὴν φωτογραφικὴν πλάκα περιτυλιγμένην ἐντὸς μέλανος χάρτου εἰς κυτίον ἐκ ναστοχάρτου ἢ ἐκ λεπτοτάτου μετάλλου, ἐπὶ τοῦ κυτίου τοποθετοῦμεν τὰ ραδιογραφητέα σώματα καὶ ἄνωθεν τούτων ἀφήνομεν νὰ προσπέσωσιν αἱ βεκερέλαι ἀκτίνες. Τὰ σώματα ἅτινα εὐχερέστερον καὶ εὐδιακριτότερον ραδιογραφοῦνται εἶναι τὰ μεταλλικά¹. Ἡ εἰκὼν

¹ Ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ radiographie τῶν Γάλλων εἶναι ἡ παρ' ἡμῶν ἀκτινογραφία, δηλαδὴ φωτογραφία διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ Röntgen· ἐνῶ τὴν ραδιογραφίαν οἱ Γάλλοι καλοῦσι radiumgraphie.

ΜΑΡΗ-ΚΛΑΙΡ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Πολὺ πρὶν ξημερώσῃ, σηκώθηκα γιὰ ν' ἀρχίσω τὴ δουλειά μου στὸ μαγειρεῖο.

Ἡ Μελανία μου ἔδειξε πὼς νὰ σηκώνω τὶς πελώριες κατσαρόλες.

Ἐπρεπε νὰ βάλω νέα τέχνη καὶ δύναμη. Χρειάστηκα περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα γιὰ νὰ μπορέσω μονάχα νὰ τὶς μεταποίσω.

Ἡ Μελανία μου ἔμαθε ἀκόμα νὰ χτυπῶ τὴ μεγάλη καμπάνα γιὰ τὸ ἐγερτήριο: μου ἔδειξε πὼς νὰ λυγίζω τὴ μέση γιὰ νὰ τραβήξω τὸ σκοινί. Γλήγορα κατάλαβα τὸ ρυθμὸ τοῦ ἤχου, καὶ κάθε πρωί, μὲ ὅλο τὸ κρῦο ἢ τὴ βροχή, ἐνοιωθα μεγάλη χαρὰ νὰ σημάνω τὸ ἐγερτήριο.

Ἡ καμπάνα ἔδινε ἕναν ἤχο καθαρὸ, ποῦ μεγάλωνε ἢ μίκραινε μὲ τὸν ἄνεμο· καὶ πάντα μ' εὐχαρίστησι τὸν ἄκουα.

Κάποτε χτυποῦσα τόσην ὥρα, ὅπου ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ ἄνοιγε τὸ παρὰθυρο καὶ μου ἔλεγε μὲ ὄψι παρακλητικῇ:

— Φθάνει! Φθάνει!

Ἀπὸ τότε ποῦ μ' ἔβαλαν στὸ μαγειρεῖο, ἡ Βερονίκη ἡ λεπτούτσικη πάντα κίταζε πλάι, μιῶντας μου, καὶ ἂν τὴ ρωτοῦσα ποῦ εἶναι τὸ τάδε πράγμα, μου τὸ ἔδειχνε μονάχα μὲ τὸ χέρι.

Ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ, ποῦ τὴν κύταζε, ἔκαμνε ἓνα κίνημα μὲ τὴν ἄκρη τοῦ χεῖλους.

* Τέλος. Ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τὰς 15 Δεκεμβρίου 1910.

αὕτη προέρχεται ἐκ ραδιογραφίας ἐνὸς χρημαθιλάκου (porte-monnaie) περιέχοντος ἡμίσειαν ἀργυρᾶν δραχμὴν καὶ μικρὰν κλεῖδα. Ἡ ἐπομένη εἶναι ἐπίσης ραδιογραφία ἐνὸς ξυλίνου κυτίου περιέχοντος διάφορα μέταλλα ἀντικείμενα. Ὅφειλω δὲ νὰ σὰς εἶπω ὅτι κατὰ τὴν ραδιογραφίαν ταύτην εἶχε παρεντεθῇ μεταξὺ τοῦ ξυλίνου κυτίου καὶ τοῦ ραδίου μαρμαρίνη πλάξ πάχους μικροῦ δακτύλου. Ἐκ τούτου καὶ μάλιστα, ὅταν σὰς εἶπω ὅτι ὁ Bucher ἐπέτυχε ραδιογραφίαν διὰ μέσου πέτρας μιᾶς σπιθαμῆς, θὰ λάβητε ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς δυσπιστεῦτου διαπερατικότητος ἐνὸς μέρους τῶν ἀκτίνων τοῦ ραδίου. Λέγω δὲ ἐνὸς μέρους διότι ὄντως αἱ ἀκτίνες τοῦ Βεκερέλ δὲν εἶναι ἐνὸς μόνον εἶδους οὔτε ἔχουσι πᾶσαι τὴν αὐτὴν διαπερατικότητα.

[Ἔπεται συνέχεια]

Δ. Π. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ιατρός

τογραφία διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ Röntgen· ἐνῶ τὴν ραδιογραφίαν οἱ Γάλλοι καλοῦσι radiumgraphie.

ἐπαιρνε τὸ κρέας, ὅταν τὸ ἔφερναν ἀπὸ τὴν ἀγορά.

Στεκότανε ἀλύγιστη κοντὰ στὴ ζυγαριά. Συχνὰ ἐμάλωνε γιατί τὸ κρέας ἦταν χωρισμένο σὲ πολὺ μεγάλα ἢ σὲ πολὺ μικρὰ κομμάτια. Τὰ παιδιά στὸ τέλος τὴν ὕβριζαν, καὶ ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ παρήγγειλε σὲ μένα νὰ παίρνω τὸ κρέας.

Τὴν ἐπομένη μέρα ἦρθε πάλι καὶ στάθηκε κοντὰ στὴ ζυγαριά. Ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ μοῦ ἔμαθε πὼς νὰ ζυγίζω.

Μίαν ἡμέρα, ἓνα ἀπὸ τὰ δύο παιδιά, ἔβαλε μιὰ φωνὴ καλῶντας με μὲ τ' ὄνομά μου. Ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ πλησίασε, κ' ἐγὼ κύταζα τὸ παιδί μὲ ἀπορία: ἦταν νεοφερμένο καὶ γλήγορα τὸ γνώρισα: ἦταν ὁ μεγάλος γιὸς τοῦ Γιάννη τοῦ Κόκκινου. Μὲ πλησίασε καταχαρούμενο. Μοῦ μίλησε γιὰ τοὺς γονεῖς του, ποὺ εἶχαν εὔρει καλὴ θέσι στὸ κτῆμα τῆς κυρίας Ντελουά. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἀγαποῦσε τοὺς ἀγροὺς καὶ πῆγε σ' ἓνα κρεοπωλεῖο, στὴ χώρα.

Μοῦ εἶπε πὼς τὸ κτῆμα ἦταν πολὺ κοντὰ στὴν Παλιόπολη καὶ μὲ ρώτησε ἂν τὸ ἤξερα: ἔκαμα ναί, μὲ τὸ κεφάλι.

Τότε ἐξακολούθησε λέγοντας πὼς οἱ γονεῖς του ἦταν ἐκεῖ μῆνες τώρα καὶ πὼς, μιὰ ἑβδομάδα πρίν, εἶχαν γιορτὴ στὸ κτῆμα μὲ τὸ γάμο τοῦ κ. Ἐρρίκου Ντελουά.

Κάτι μοῦ εἶπε ἀκόμα, μὰ δὲν τὸ κατάλαβα: τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ποὺ ἦταν χυμένο ἀπλετο μέσα στὸ μαγειρεῖο, ἔγινε μαύρη νύχτα, καὶ ἔνοιωσα πὼς οἱ πλάκες ἔφηναν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου καὶ πὼς χανόμουνα στὴν ἄβυσσο.

Ἐνοιωσα καὶ πὼς ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ ἦρθε νὰ μὲ βοηθήσῃ, μὰ τὸ στήθος μου τὸ δάγκανε κάτω. Ἐβγαίνε ἀπὸ μέσα μου ἓνας ἥχος, ποὺ μὲ πονοῦσε θλιβερά. Σὰν λυγμός, ποὺ σταματοῦσε σὲ μιὰ στιγμή, ρυθμικά. Ἐπειτα ἔγινε πάλι φῶς καὶ εἶδα ἀποπάνω μου τὸ πρόσωπο τῆς ἀδελφῆς Ποθητῆς καὶ τῆς Μελανίας. Εἶχαν καὶ οἱ δυὸ τὸ ἴδιο ἀνήσυχο χαμόγελο: καὶ τὸ πλατὺ πρόσωπο τῆς Μελανίας εἶχε μεγάλη ὁμοιότητα μὲ τὸ λεπτὸ καὶ χλωμὸ πρόσωπο τῆς ἀδελφῆς Ποθητῆς.

Ἀνασηκώθηκα στὸ κρεβάτι καὶ ἀποροῦσα ποὺ ἤμουν πλαγιασμένη μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας: μὰ δὲν σηκώθηκα. Θυμήθηκα τὸ παιδί τοῦ Γιάννη τοῦ Κόκκινου, καὶ ὥρες δλόκληρες προσπάθησα νὰ πνίξω τὸν πόνο μου.

Τὴν ὥρα τοῦ ὕπνου μπῆκε στὸ δωμάτιο ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ καὶ κάθησε στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ μου. Ἐσταύρωσε πάλι τὰ χέρια της σὰν τοὺς ἀγίους καὶ μοῦ εἶπε:

— Μίλησέ μου γιὰ τὸν πόνο σου.

Μίλησα, καὶ νόμισα πὼς κάθε μου λέξη

ἐπαιρνε μαζί της καὶ ἓνα μέρος ἀπὸ τὸν πόνο μου. Ὅταν τὰ εἶπα ὅλα, ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ πῆρε ἓνα βιβλίο θρησκευτικὸ καὶ ἄρχισε νὰ διαβάζῃ.

Ἐδιάβαζε μὲ γαλήνη καὶ ὑποταγή, καὶ μερικὲς λέξεις τὶς ἔλεγε ἄργα σὰν παράπονο, ποὺ σβύνει.

Ξαναεἶδα τὸ μικρὸ Γιάννη τὸν Κόκκينو: μοῦ ξαναμίλησε γιὰ τὸ κτῆμα καὶ τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγε πόσο εὐχαριστημένοι ἦταν οἱ γονεῖς του καὶ πόσο καλὸς ἦταν ὁ κύριός των, ἐγὼ ξανάβλεπα τὸ σπῖτι τοῦ λόφου μὲ τὸν κῆπο τὸν ἀνθισμένο καὶ μὲ τὴν πηγὴ, ποὺ τὸ νερὸ της κατέβαινε ὡς τὸ ποταμάκι ἀνάμεσα στὰ σπάρτα.

Μιλοῦσα συχνὰ γιὰ τὸ σπῖτι τοῦ λόφου στὴν ἀδελφὴ Ποθητὴ, κ' ἐκείνη μὲ ἄκουε μὲ προσοχή. Ἦξερε τώρα τὰ γύρω τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὶς παραμικρὲς πτυχές: καὶ ἓνα βράδυ, ποὺ ἦταν συλλογισμένη καὶ τὴν ρώτησα γιατί, ἀποκρίθηκε κυτᾶζοντας μακριά:

— Ἐρχεται τὸ καλοκαίρι, καὶ βλέπω τὰ δέντρα γεμᾶτα καρπούς!

Ὅλο τὸ Σεπτέμβριο πολλὲς καλόγρηες ἦρθαν νὰ ἰδοῦν τὴν ἡγουμένη.

Ἡ Μορφομάτα χτυποῦσε τὸ κουδοῦνι γιὰ ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν ἐρχομὸ τους. Ἡ Βερονίκη ἔβγαине κάθε φορὰ νὰ ἰδῇ ποῖα ἐρχότανε: γιὰ καθεμιὰ μοναχὴ ἔλεγε καὶ κάτι κακό.

Πρὸς τὸ βράδυ, χτύπησε πάλι τὸ κουδοῦνι: ἡ Βερονίκη, ποὺ στεκότανε στὴν πόρτα, ἐφώναξε:

— Μπά, νὰ καὶ μία, ποὺ δὲν τὴν περιμέναμε.

Καὶ σκύβοντας τὸ κεφάλι μέσα στὸ μαγειρεῖο, μᾶς εἶπε:

— Ἡ ἀδελφὴ Μαρία.

Ἡ κουτάλα, ποὺ κρατοῦσα ἔφυγε ἀπὸ τὸ χέρι μου καὶ ἔπεσε μέσα στὴν κασαρόλα.

Ὁρμησα στὴν πόρτα σπρώχνοντας τὴ Βερονίκη, ποὺ ἤθελε νὰ μ' ἐμποδίσῃ.

Ἡ Μελανία ἔτρεξε κατόπι μου νὰ μὲ σταματήσῃ.

— Ἐλα πίσω, μοῦ εἶπε, σὲ βλέπει ἡ ἡγουμένη.

Μά, ἐγὼ ἤμουν πιά κοντὰ στὴν ἀδελφὴ Μαρία. Τόση ἦταν ἡ ὁρμή μου, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ πέσωμε καὶ οἱ δύο.

Μὲ πῆρε στὴν ἀγκαλιά της. Ἦταν κατασυγκινημένη, ἐνθουσιασμένη.

Μοῦ ἔπιασε τὸ κεφάλι, καὶ σὰν νὰ ἤμουν μικρὸ παιδάκι, μὲ φιλοῦσε σὲ ὅλο τὸ πρόσωπο.

Ἡ Μελανία εἶχε δίκαιο: ἡ ἡγουμένη μ' ἔβλεπε: ἔβγαине ἀπὸ τὸ παρεκκλησι καὶ ἐρχότανε πρὸς τὸ μέρος μας.

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία τὴν εἶδε: σταμάτησε τὰ φιλιά της καὶ ἔβαλε τὸ χέρι της στὸν ὦμο μου: ἐγὼ τὴν ἔπιασα μὲ ὁρμὴ ἀπὸ τὴ μέση, μὴ τυχὼν καὶ φύγῃ.

KATHXOYMENOS E. IOANNIDH

Καὶ οἱ δυὸ μας τώρα κυτᾶμε τὴν ἡγουμένη, ποὺ πλησίαζε. Πέρασε κοντά μας χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια, λὲς καὶ δὲν εἶδε τὸ χαιρετισμὸ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας.

Εὐθὺς ποὺ προσπέρασε, ἔσυρα τὴν ἀδελφὴ Μαρία στὸν παλιὸ ἀγκο. Ἐδίστασε καὶ εἶπε πρὶν καθίσῃ:

— Θαρρεῖς πὼς καθετὶ μᾶς περιμένει.

Ἐκάθησε χωρὶς ν' ἀκουμπήσῃ στὸ δένδρο, κ' ἐγὼ γονάτισα πάνω στὴ γλὴ στὰ πόδια της.

Τὰ μάτια της δὲν ἀκτινοβολοῦσαν πιά. Λὲς καὶ τὰ χρώματα εἶχαν θαμπώσει, καὶ ὅλο της τὸ πρόσωπο, τόσο λεπτὸ, εἶχε μικρύνει καὶ ἦταν τραβηγμένο στὸ βάθος τῆς καλύπτρας. Τὸ φῶρεμά της δὲν ἐτρογγύλαινε, ὅπως πρὶν, πάνω στὸ στήθος, καὶ στὰ χέρια της ἔβλεπες τὶς φλέβες μελανές.

Ἡ ματιά της ἔπεσε μιὰ στιγμή στὸ παράθυρο τῆς κάμαράς της, ἔπειτα στὰ δέντρα καὶ κατόπι στὴ μεγάλη τετράγωνη ἀλὴ: σταμάτησε στὴν κατοικία τῆς ἡγουμένης καὶ τὰ χεῖλη της ψιθύρισαν μόλις:

— Πρέπει νὰ συχωροῦμε τοὺς ἄλλους, ἂν θέλουμε νὰ μᾶς συχωροῦν κ' ἐμᾶς.

Ἐκύταξε ἔπειτα ἔμένα καὶ εἶπε:

— Τὰ μάτια σου εἶναι λυπημένα.

Μοῦ χάιδεψε τὰ μάτια σὰν νὰ ἤθελε νὰ σβύσῃ

κάτι, ποὺ δὲν τῆς ἄρεσε: καὶ κρατῶντας τὸ χέρι πάνω στὰ μάτια μου κλεισμένα, εἶπε σιγανὰ πάντα:

— Πόσες λύπες περνοῦν στὴ ζωὴ μας!

Ἐπιασε τὰ χέρια μου καὶ ὀλοένα κυτᾶντάς με, εἶπε μὲ τόνο προσευχῆς:

— Γλυκεῖά μου κόρη, ἄκουσέ με: μὴ γίνῃς ποτὲ μοναχὴ!

Ἀναστέναξε σὰν μὲ παράπονο:

— Τὸ φῶρεμά μας μαῦρο καὶ ἄσπρο λέγει στοὺς ἄλλους πὼς εἴμαστε πλασμένες μὲ δύναμι καὶ μὲ φῶς, καὶ ὅλα τὰ δάκρυα χύνονται μπροστά μας, καὶ κάθε πόνος ζητᾷ παρηγοριὰ σ' ἐμᾶς: γιὰ μᾶς ὅμως, κανεὶς δὲν συλλογίζεται τὸν πόνο μας.

Μίλησε ἔπειτα γιὰ τὸ μέλλον. Ἐλεγε:

— Πηγαίνω ἐκεῖ, ὅπου πηγαίνουν οἱ ἱεραπόστολοι. Ἐκεῖ θὰ ζήσω σ' ἓνα σπῖτι γεμάτο ἀπὸ τρόμο: θὰ ἔχω ἀδιάκοπα μπροστά μου κάθε ἀσχημιά καὶ κάθε σαπίλα!

Ἀκούα τὴ βαθεῖα φωνή της: εἶχε μέσα της σὰν μιὰ φωτιά: λὲς καὶ μπορούσε νὰ ζήσῃ, μοναχὴ της, ὅλες τὶς δυστυχίες τοῦ κόσμου.

Λύθηκαν τὰ χέρια μας. Μὲ χάιδεψε στὸ πρόσωπο, καὶ ἡ φωνή της μοῦ εἶπε γλυκά:

— Τὸ ἄγνὸ πρόσωπό σου θὰ μείνῃ γιὰ πάντα μέσα στὴ σκέψη μου.

Καὶ κυτάζοντάς με, εἶπε ἀκόμα:

— «Ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε τὴ μνήμη καὶ κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς τὴν πάρῃ.

Σηκώθηκε. Τὴν συνόδευσε ὡς τὴν ἔξοδο, καὶ ὅταν ἡ Μορφομάτα ἔκλεισε τὴ βαρεῖα ἐξώθυρα, ἄκουα γιὰ πολλὴν ὥρα τὸ θόρυβο.

Ξαναῆρθε ὁ χειμῶνας.

Ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ κατάλαβε γρήγορα πόσο μοῦ ἄρεσε τὸ διάβασμα· μοῦ ἔφερνε ἕνα-ἕνα ὅλα τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης τῶν ἀδελφῶν.

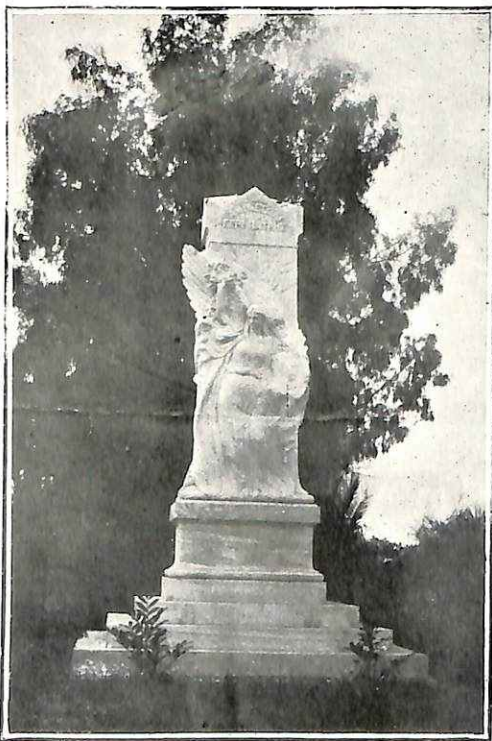
Τὰ περισσότερα ἦταν βιβλία παιδικὰ καὶ τὰ διάβαζα γυρίζοντας πολλὰς σελίδες μαζί. Προτιμοῦσα ἐκεῖνα, ποὺ εἶχαν περιηγήσεις καὶ διάβαζα τὴ νύχτα μὲ τὸ φῶς τῆς καντηλίας.

Ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ μὲ μάλωνε, ὅταν ξυπνοῦσε, μὰ, εὐθὺς ποὺ ξανακοιμώτανε, ἄρχιζε πάλι τὸ διάβασμα.

Σιγὰ-σιγὰ μᾶς ἔνωσε γλυκεῖα φιλία ἡ κουρτίνα δὲν χώριζε πιά τὴ νύκτα τὰ κρεβάτια μας: ἔλειψαν οἱ τύποι, καὶ ὅλες οἱ σκέψεις μας ἦταν κοινὲς καὶ στὶς δύο.

Ἦταν ἐλαφρὰ χαρούμενη καὶ ποτὲ δὲν ἄλλαζε αὐτὴ ἡ χαρὰ τῆς.

Ἐνα μόνον τὴν ἐπείραζε στὴ ζωὴ, τὸ μοναχικὸ φόρεμα. Τὸ θεωροῦσε βαρὺ καὶ ἄβολο· ἔλεγε σὰν ἀηδιασμένη:

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ ΠΑΡΑ ΤΟ ΖΑΠΗΕΙΟΝ
ὑπὸ Α. Σώζων

— «Ὅταν ντύνωμαι, μοῦ φαίνεται πὼς μπαίνω σὲ κανένα σπίτι, ποὺ εἶναι πάντα σκοτεινὸ.

Τὸ πετοῦσε γρήγορα-γρήγορα τὸ βράδυ καὶ ἦταν εὐτυχισμένη ποὺ περπατοῦσε στὸ δωμάτιο μὲ τὰ νυχτικά.

Ἐλεγε:

— Ἀρχίζω νὰ συνειθίζω, μὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἡ καλύπτρα μοῦκοβε τὰ μάγουλα καὶ τὸ φόρεμα μοῦ τραβοῦσε κάτω τοὺς ὤμους.

Τὸ φθινόπωρο ἄρχισε νὰ βῇ.

Μικρὸς καὶ ξερὸς βῆχας, ποὺ ἐρχότανε πότε καὶ πότε.

Τὸ σῶμα τῆς τὸ ψηλὸ καὶ λιγνὸ φάνηκε τότε ἀκόμα λεπτότερο. Ἦταν πάντα χαρούμενη· ἐγρί-νιαζε μονάχα γιὰ τὸ φόρεμά τῆς γινότανε ὁλοένα πιὸ βαρὺ.

Τὸ Μάη, μιὰ νύχτα ὁλόκληρη, ἦταν ἀνήσυχη καὶ ἔβλεπε ὅλο ὄνειρα.

Ἐγὼ εἶχα περάσει ὅλη τὴ νύχτα μὲ τὸ διάβασμα καὶ ἔξαφνα εἶδα πὼς εἶχε ἀρχίσει νὰ ξημερώνῃ. Ἐσβυσα τὸ καντήλι καὶ προσπάθησα νὰ κοιμηθῶ.

Ἦμουν μισοκοιμισμένη· ἄκουσα τὴν ἀδελφὴ Ποθητὴ νὰ λέγῃ:

— Ἀνοῖξε τὸ παράθυρο νὰ μπῇ μέσα!

Ἀνασηκώθηκα καὶ τὴν εἶδα καθισμένη στὸ κρεβάτι τῆς. Εἶχε πετάξει τὰ σκεπάσματα καὶ ἔλυνε τὰ σειρήνια τῆς νυχτικῆς καλύπτρας. Τὴν ἔρριξε στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ· ἔπειτα κούνησε τὸ κεφάλι, στρίφοντας τὰ κοντὰ καὶ κατσαρωμένα μαλλιά τῆς στὸ μέτωπο, καὶ θυμῆθηκα ἀμέσως τὴν Ντεξιρὲ Ζολύ.

Σηκώθηκα λίγο τρομαγμένη· ἔλεγε πάλι:

— Ἀνοῖξε τὸ παράθυρο νὰ μπῇ μέσα!

Ἀνοῖξα πέρα-πέρα τὸ παράθυρο, καὶ ὅταν γύρισα νὰ ἰδῶ, ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ ἄπλωσε τὰ χέρια πρὸς τὸν ἥλιο, ποὺ ἄρχιζε ν' ἀνατέλλῃ καὶ μὲ φωνὴ ἀδυνατισμένη ἔλεγε:

— Πέταξα τὸ φόρεμά μου, δὲν μποροῦσα πιά. Ξάπλωσε ἡσυχᾶ, καὶ τὸ πρόσωπό τῆς ἔμεινε πιά ἀκίνητο.

Κράτησα πολλὴν ὥρα τὴν ἀναπνοή μου ν' ἀκούσω τὴ δική τῆς ἀνάσα· ἔπειτα ἀνάνευσα δυνατὰ σὰν νὰ ἤθελα νὰ τὴν κάμω ν' ἀναπνεύσῃ κ' ἐκεῖνη.

Μὰ, τὴν κύταξα ἀπὸ κοντὰ καὶ κατάλαβα πὼς ἐκεῖνη ἦταν ἡ τελευταία τῆς πνοή. Τὰ μάτια ὁλόανοιχτα νόμιζες πὼς κύταζαν μιὰν ἀχτίδα, ποὺ ἔστελνε ὁ ἥλιος σὰν μακρὸν βέλος.

Μπρὸς τὸ παράθυρο περνοῦσαν καὶ ξαναπερνοῦσαν γελιδόνια, φωνάζοντας σὰν μικρὰ κορίτσια· καὶ γέμιζαν τ' αὐτιά μου ἡχοι, ποὺ ποτὲ δὲν τοὺς εἶχα ἀκούσει.

Κύταξα πρὸς τοὺς κοιτῶνες μὲ τὴν ἐλπίδα

κάποιον νὰ ἰδῶ, ν' ἀκούσῃ ὅ,τι εἶχα νὰ εἰπῶ.

Μὰ ἡ ματιὰ μου ἔπεσε μονάχα στὴν πλάκα τοῦ ρολοιοῦ, ποὺ θαρροῦσε πὼς κύταζε πάνω ἀπὸ τὰ δέντρα μέσα στὴν κάμαρα. Ἐδειχνε πέντε ἢ ὥρα. Τότε ἔρριξα πάλι πάνω τῆς τὸ σκέπασμα καὶ βγῆκα νὰ σημιάνω τὸ ἐγερτήριο.

Χτύπησα πολλὴν ὥρα ὁ ἦχος ἔφερνε μακρὰ, πολὺ μακρὰ! Ἐφηνε πρὸς ἐκεῖ, ὅπου εἶχε φύγει ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ.

Χτυποῦσα, γιὰ τὸ μοῦ φαινότανε πὼς ἡ καμπάνα ἔλεγε στὸν κόσμον πὼς ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ πέθανε.

Χτυποῦσα, γιὰ τὸ περίμενα νὰ βγῇ πάλι στὸ παράθυρο τὸ ἑμορφο πρόσωπό τῆς νὰ μοῦ εἰπῇ: «Φθάνει! φθάνει!»

Ἡ Μελανία μοῦ πῆρε ξαφνικὰ τὸ σκονί. Ἡ καμπάνα ἔδωσε ἀκόμα μιὰ φορὰ ἕνα ἦχο ἄλλοιότικο, καὶ σὰν παράπονο.

Ἡ Μελανία μοῦ εἶπε:

— Τρελλάθηκες! πάνω ἀπὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας σημαίνει!

Ἀποκρίθηκα:

— Πέθανε ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ.

Ἡ Βερονίκη μπῆκε μαζί μας στὴν κάμαρα· παρετήρησε πὼς ἡ κουρτίνα δὲν ἔχωριζε τὰ κρεβάτια μας. Καὶ εἶπε περιφρονητικὰ πὼς ἦταν ντροπὴ γιὰ μιὰ μοναχὴ νὰ ἔχῃ τὸ κεφάλι ξέσκεπο.

Ἡ Μελανία σκούπιζε μὲ τὸ χέρι τῆς τὰ δάκρυα. Τὸ κεφάλι τῆς ἔγερνε στὸ πλάϊ, περισσότερο τώρα καὶ μοῦ εἶπε σιγανά:

— Εἶναι ἀκόμα πιὸ νόστιμη παρὰ πρὶν. Ὁ ἥλιος ἀπλωνότανε τώρα στὸ κρεβάτι καὶ σκέπαζε τέλεια τὴν πεθαμένη.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἔμεινα μαζί τῆς.

Μερικὲς μοναχὲς ἦρθαν νὰ τὴν ἰδοῦν. Μία τῆς σκέπασε τὸ πρόσωπο μὲ πανὶ λευκὸ. Μὰ εὐθὺς ποὺ βγῆκε, τράβηξα τὸ πανί.

Ἡ Μελανία κ' ἐγὼ ξενυχτίσαμε στὸ πλάϊ τῆς.

Ὅταν ἡ Μελανία ἔκλεισε τὸ παράθυρο, ἄναψε τὴ μεγάλη λάμπα γιὰ νὰ μὴν εἶναι στὰ σκοτεινὰ ἡ ἀδελφὴ Ποθητὴ.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀχτὼ ἡμέρες μπῆκε ἡ Μορφομάτα στὸ μαγειρεῖο. Ἦρθε νὰ μοῦ πῇ νὰ ἐτοιμασθῶ νὰ φύγω τὴν ἴδια ἡμέρα. Κρατοῦσε στὴ φούχτα τῆς δύο χρυσὰ νομίσματα· τὰ ἔβαλε πάνω στὸ τζάκι τὸ ἕνα δίπλα στὸ ἄλλο καὶ δείχνοντάς μου τα, εἶπε:

— Ἡ μητέρα ἡγουμένη σοῦ δίνει σαράντα φράγκα.

Δὲν ἤθελα νὰ φύγω χωρὶς ν' ἀποχαιρέσω τὴν Κολέττη καὶ τὴν Ἰσιμηρία, ποὺ πολλὰς φορὰς τὶς ἔβλεπα ἀπὸ μακρὰ.

Μὰ ἡ Μελανία μοῦ εἶπε πὼς μὲ περιφρονοῦσαν.

Ἡ Κολέττη δὲν καταλάβαινε γιὰ τὴν νὰ μὴν ἔχω ἀκόμα πανδρευνῇ, καὶ ἡ Ἰσιμηρία δὲν μοῦ συγχωροῦσε τὴν ἀγάπη, ποὺ εἶχα στὴν ἀδελφὴ Μαρία.

Ἡ Μελανία μὲ προβόδιζε ἕως τὴν ἔξωπορτα.

Περνώντας μπροστὰ στὸν παλὴρὸ πάγκο εἶδα πὼς τὸ ἕνα τοῦ πόδι, εἶχε σπάσει καὶ ἔγειρε πάνω στὴ χλόη.

Στὴ θύρα εἶδα μιὰ γυναῖκα, ποὺ εἶχε κατὰ μάτια σκληρά. Μοῦ εἶπε αὐστηρά:

— Εἶμαι ἡ ἀδελφὴ σου.

Δὲν τὴ γνώρισα.

Δώδεκα χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ χωρισθήκαμε.

Μόλις βγῆκα μέπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ φωνὴ σκληρὴ σὰν τὴ ματιὰ τῆς, μὲ ρώτησε πόσα χοήματα εἶχα.

Τῆς ἔδειξα τὰ δύο χρυσὰ νομίσματα, ποὺ μοῦ εἶχαν δώσει.

— Τότε καλὰ θὰ κάνης, εἶπε, νὰ μείνης στὴ χώρα, ὅπου θὰ βρῆς εὐκολώτερα θέσι.

Πηγαίνοντας μοῦ εἶπε πὼς ἦταν πανδρεμένη μὲ ἕνα κολλῆγο στὰ περίχωρα καὶ πὼς δὲν ἤθελε νὰ ἔχῃ σκοτοῦρες ἔξ' αἰτίας μου.

Ἐφθάσαμε στὸ σταθμό.

Μὲ πῆρε ὡς τὸ τραῖνο νὰ τὴν βοηθήσω νὰ σηκώσῃ τὰ πράματά τῆς· μὲ ἀποχαιρέτησε, ὅταν κινήθηκε νὰ φύγῃ τὸ τραῖνο καὶ στάθηκα βλέποντάς το νὰ φεύγῃ.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἔφθασε ἕνα ἄλλο τραῖνο. Οἱ ὑπάλληλοι ἔτρεχαν φωνάζοντας:

— Ὅσοι εἶναι γιὰ τὸ Παρίσι ἄς περάσουν.

Εἶδα μονομᾶς τὸ Παρίσι μὲ τὰ ψιλὰ του σπῖτια, ὅμοια μὲ παλάτια, ὅπου οἱ στέγες ἦταν τόσο ψηλές, ποὺ χανόντανε μέσα στὰ σύννεφα.

Ἐνας ὑπάλληλος, νέος, μὲ σκούντησε. Στάθηκε μπροστὰ μου καὶ μοῦ εἶπε:

— Στὸ Παρίσι πάτε;

Ἐδίστασα ν' ἀπαντήσω καὶ εἶπα μὸλις:

— Naί, μὰ δὲν πῆρα εἰσιτήριο.

— Ἐγὼ σὰς παίρνω.

Τοῦ ἔδωσα τὸ ἕνα νόμισμα καὶ ἔφηνε τρεχάτος.

Ἐβαλα ὅπως-ὅπως στὴν τσέπη μου τὸ εἰσιτήριο καὶ τὰ χοήματα, ποὺ μοῦ ἔφερε πίσω καὶ ἀνέβηκα βιαστικὰ στὸ βαγόνι, ποὺ μοῦ ἔδειξε.

Ὁ ὑπάλληλος σταμάτησε μιὰ στιγμὴ μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ βαγονιοῦ, ἔπειτα ἔφηνε γυρίζοντας νὰ ἰδῇ. Τὰ μάτια του, ὅπως τοῦ Ἐρρίκου Ντελονά, ἦταν γεμάτα γλῶσσα καὶ σοβαρά.

Σφύριξε τὸ τραῖνο σὰν νὰ μὲ εἰδοποιούσε· καὶ ὅταν ξεκίνησε, τὸ δεύτερο σφύριγμα μάκρανε σὰν φωνή.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Ἀπολογία τῆς αὐτοκτονίας

Ὁ ΜΑΘΗΤΗΣ. — Δὲν ἐπέρασαν δεκαπέντε ἡμέρες, πού μιλούσαμε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, πού σκοτώνουν τὸν ἑαυτὸν τους, καὶ δεκαπέντε αὐτοκτονίες ἀκολούθησαν ἢ μία τὴν ἄλλην.

Ὁ κ. ΑΣΟΦΟΣ. — Ἡ Ἄνοιξις! Δὲν τὸ εἶχαμε προμαντεύσει; Καὶ ὅλοι νέοι, ἀκμαῖοι, ἐρωτευμένοι, ὑποφέροντες ἀπὸ τὴν ἔντασιν τῆς ἰδίας τῶν ζωῆς. Ἡ πράξις ἦλθεν ἀκόμη μίαν φορὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν θεωρίαν μας.

Ὁ ΜΑΘ. — Ὅλοι ὁμως δυστυχισμένοι, γιὰ τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλον λόγον.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Εἴπαμεν ὅτι ἡ δυστυχία, ὅταν βροῖσῃ τὸν τόνον τῆς ζωῆς χαμηλωμένον, εἶναι ἀνίκανη νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν, πού ὁδηγεῖ εἰς τὴν αὐτοκτονίαν. Ἀπαράλλακτα ὁ ἡρωϊσμός εἶναι μία ἀντίδρασις, πού ἀπαιτεῖ ὑψωμένον τὸν τόνον τῆς ζωῆς.

Ὁ ΜΑΘ. — Εἶναι λοιπὸν ἡ αὐτοκτονία ἡρωϊσμός;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Εἶναι μέθῃ.

Ὁ ΜΑΘ. — Δηλαδῆ;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Κάθε ἡρωϊσμός εἶναι προὐδὸν μέθης. Καὶ ἡ αὐτοκτονία εἶναι μία πράξις ἡρωϊκή, ὅσον καὶ ἂν θέλουν νὰ τὴν παραστήσουν γελοίαν, ὅσοι φοβοῦνται μήπως δώσουν τὸ κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ ὅταν πρόκειται νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ὀφείλει νὰ εἶναι εὐλαβὴς πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τὰς συνεπείας. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος πηγαίνει εἰς τὴν μάχην, δὲν πηγαίνει γιὰ νὰ σκοτωθῇ;

Ὁ ΜΑΘ. — Ἡ διαφορὰ...

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ἀφήστε κατὰ μέρος τὰς διαφορὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἀπαντήσατέ μου ξερά.

Ὁ ΜΑΘ. — Ναί.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ὅταν πέφτῃ στὸ ποτάμι γιὰ νὰ σώσῃ ἕναν, πού κινδυνεύει, δὲν πέφτει μὲ τὸν κίνδυνον νὰ πνιγῇ καὶ ὁ ἴδιος;

Ὁ ΜΑΘ. — Φυσικά.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ὅταν ὁ γιατρός χώνεται μέσα στὴν ἐπιδημίαν μὲ τὸν κίνδυνον, ἕναν βέβαιον σχεδὸν κίνδυνον, νὰ προσβληθῇ καὶ ὁ ἴδιος, δὲν πηγαίνει ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν θάνατον;

Ὁ ΜΑΘ. — Βέβαια.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν αὐτοκτονοῦν λοιπὸν, μ' ἕνα ξεχωριστὸν τρόπον;

Ὁ ΜΑΘ. — Αὐτοκτονοῦν ὁμως γιὰ ἕνα σκοπὸν, γιὰ μιὰν ἰδέαν! Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἡρώες.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Σταθῆτε μιὰ στιγμὴ. Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸν ἡρωϊσμόν, ἂς ἐξετάσωμεν προτύτερα τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἰδέαν. Οἱ ἡρώες σας σκοτώνονται οἱ ἴδιοι, μὲ τὸν σκοπὸν τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Ὁ ἡρωϊσμός τῶν ὁμῶς ἐγκτεῖται εἰς τὸ ὅτι σκοτώνονται, ὅτι θυσιάζουν δηλαδῆ, ὅτι ἔχουν πολυτιμότερον, τὴν ζωὴν. Ἐὰν ἔσῳζαν τοὺς ἄλλους, χωρὶς νὰ θυσιάζωνται οἱ ἴδιοι, θὰ ἦσαν ἀπλῶς εὐεργετὰς τῆς ἀνθρωπότητος, χωρὶς νὰ εἶναι ἡρώες. Ἡ ὅχι;

Ὁ ΜΑΘ. — Ποιὸς λέγει τὸ ἐναντίον;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ἐνας ἄνθρωπος λοιπὸν, πού θυσιάζει τὴν ζωὴν του εἰς ἡρώον.

Ὁ ΜΑΘ. — Ὅταν τὴν θυσιάζῃ διὰ μιάν ἰδέαν.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Κανεὶς ὁμως δὲν θυσιάζει τὴν ζωὴν του διὰ μιάν χυδαίαν ἰδέαν ἢ ἕνα εὐτελὲς σκοπὸν. Κανεὶς δὲν αὐτοκτονεῖ διὰ νὰ πλουτίσῃ παρανόμως, νὰδικήσῃ τὸν πλησίον του ἢ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἕν γένει ποταπὰς ἀπολαύσεις. Διότι ὅλα αὐτὰ τὰ τυχαῖα καὶ βάνανσα ὠφελήματα δὲν χρησιμεύουν εἰς ἕνα νεκρόν. Ἄρα ὁ ἄνθρωπος, πού αὐτοκτονεῖ, κινεῖται πάντοτε ἀπὸ εὐγενῆ ἐλατήρια.

Ὁ ΜΑΘ. — Διατί νὰ μὴν παραδεχθῶμεν ὅτι παρακινεῖται ἀπὸ τὴν δειλίαν του ἐμπρὸς εἰς τὰ ἐμπόδια τῆς ζωῆς;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ἡ θεωρία αὕτη ἀποτελεῖ ἕναν οἰκτρὸν παραλογισμόν. Ἡ δειλία ἐγκτεῖται ἀκριβῶς εἰς τὸν φόβον τοῦ κινδύνου καὶ εἶναι ἕνα ἐνστικτὸν, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπροικίσθησαν τὰ ζῶα, ἀκριβῶς διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ζωῆς τους. Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ ὀνομάζεται δειλὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὑψώνεται ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς συντηρητικῆς καὶ περιφρονεῖ ἀκριβῶς ἐκείνους, διὰ τοῦ ὁποῖου τὴν συντήρησιν κυρίως οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα γίνονται δειλοί;

Ὁ ΜΑΘ. — Κατατάσσετε λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον, πού σκοτώνεται εἰς τὸν πόλεμον εἰς τὴν ἰδίαν μοῖραν μ' ἐκεῖνον, πού σκοτώνεται κάτω ἀπὸ μιὰν τριανταφυλλίαν;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Διατί ὅχι; Ὁ πρῶτος μάλιστα δὲν ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ σκοτωθῇ, ἐνῶ ὁ δεύτερος εἶναι βεβαιότατος. Ὁ πρῶτος περιμένει νὰ στεφανωθῇ μὲ δάφνας καὶ νὰ γυρίσῃ νικητὴς εἰς τὴν ἐστίαν του, ἐνῶ ὁ δεύτερος δὲν ἔχει καμμίαν παρρησίαν ἐλπίδα. Ἡ αὐτοκτονία εἶναι τὸ ἄκρον ἄκρον τοῦ ἡρωϊσμοῦ.

Ὁ ΜΑΘ. — Ἀλλὰ τότε διατί δὲν ὑψώνομεν ἀνδριάντας εἰς τοὺς αὐτόχειρας;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Ἀπλούστατα, διότι ἀπὸ τοὺς αὐτόχειρας δὲν κερδίζομεν τίποτε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἡρώες σκοτώνονται διὰ νὰ εὐτυχήσωμεν ἑμεῖς. Αἱ τιμαὶ πρὸς τοὺς ἡρώας τῶν πολέμων ἔχουν βᾶσιν ἐντελῶς συμπεροντολογικὴν. Ἐμεῖς ὁμως τὴν στιγμὴν αὕτην ἐξετάζομεν τὰ πράγματα ἀπὸ περιοπῆς καὶ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ γνηθῶμεν ἕνα στέφανον, ὅπου δικαιοδικῶς ἀνήκει.

Ὁ ΜΑΘ. — Οἱ δύο νέοι λοιπὸν, πού ἐσκοτώθηκαν προχθὲς εἰς τὸ νεκροταφεῖον, κάτω ἀπὸ τὰ νέα ρόδα μιᾶς τριανταφυλλιάς, εἶναι ἡρώες;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Αὐτοὶ πρὸ πάντων, διότι ἐσκοτώθηκαν εἰς ἕνα ἄγωνα καὶ διὰ μιάν ἰδέαν.

Ὁ ΜΑΘ. — Ποῖον ἄγωνα καὶ ποῖαν ἰδέαν;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Εἰς τὸν ἄγωνα κατὰ τῆς μωρᾶς καὶ προληπτικῆς Κοινωνίας καὶ διὰ τὴν ἰδέαν τοῦ ἔρωτός των.

Ὁ ΜΑΘ. — Ἀλλὰ διατί δὲν ἐπερίμεναν τότε νὰ τοὺς φρονέσῃ ἡ Κοινωνία, πού ἦτον ὁ ἐχθρὸς, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξεστράτευσαν, καὶ ἐσπευσαν νὰ φρονεθῶν μόνον τοὺς; Ὅταν πηγαίνει κανεὶς εἰς τὸν πόλεμον, περιμένει τὸ βόλι τοῦ ἐχθροῦ καὶ δὲν στρέφει τὸ ἰδὸν του ὅπλον κατὰ τοῦ στήθους του. Ὅταν τὸ κάμνει, θεωρεῖται δειλὸς καὶ δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα ἐπὶ τῆς δάφνης τοῦ ἡρώος.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἡ Κοινωνία φρονεῖ μ' ἕνα πολὺ ἀνάξιον καὶ βάνανσον τρόπον τοὺς ἐρωτευμένους. Καὶ ὁ ἔρως δὲν καταδέχεται νὰ πέσῃ ὑπὸ τὰ βέλη τῆς κακολογίας, τῆς περι-

φρονήσεως, τῶν πονηρῶν μειδιαιμάτων, τῶν σαρκασμῶν καὶ ὅλα τὰ βαμμένα εἰς δυσόνομα δηλητήρια βέλη, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Κοινωνία πληγώνει συνήθως ἐκείνους, τοὺς ὁποῖους θεωρεῖ ὡς ἐχθροὺς τῆς. Ἐὰν οἱ δύο αὐτοὶ νέοι εἶχαν τὴν ἐλευθερίαν νάγαπηθῶν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν, πού προϋποθέτει ὁ ἔρως, εἰς τὴν ἐλευθερίαν αὕτην, ἡ ὁποία εἶναι ἀναφαίρετον δικαίωμα κάθε ζωῆς εἰς τὸν κόσμον αὐτόν — ἴσως τὸ ὑψηλότερον τῶν δικαιωμάτων — δὲν θὰ ἐσκοτώναν βέβαια τὸν ἑαυτὸν τους. Ἀγαπηθέντες ὁμῶς ἐβάδισαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν, εἰς τὴν μάχην. Ὁ ἐχθρὸς παρουσιάσθη ἐμπρὸς τοὺς ὡς γονεὺς, ὡς συγγενῆς, ὡς γείτονας, ὡς διαβήτη, ὡς καφετεῖον, ὡς πλυστήριο, μὲ ὅλα ἀτιμωτικά. Οἱ Σουλῶτισσες τοῦ Ζαλόγγου ἔπασαν ἀπὸ τὸν κρημνὸν καὶ ἐσκοτώθηκαν διὰ νὰ μὴν ἀτιμωθῶν ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Κάθε ἥρως, πού θὰ ἐβλεπεν ὅτι εἰς τὸν πόλεμον ὁ ἐχθρὸς τὸν ἀντιμετωπίζει ὅχι μὲ πῦρ καὶ μὲ σίδηρον, ἀλλὰ μὲ ὅπλα ἀτιμωτικά, θὰ ἔκαμνε τὸ ἴδιον. Αὐτὸ ἔκαμαν καὶ οἱ αὐτόχειρες τοῦ Νεκροταφεῖου. Ἡ εὐτυχία ἐξαγορεύσεν ἐμπρὸς τοὺς, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἐξαγοράσουν μὲ τὴν ἀτίμωσιν τοῦ ἔρωτός των. Ἐπροτίμησαν νὰ θυσιάσουν τὴν εὐτυχίαν των καὶ τὴν ζωὴν των, παρὰ νὰ ἀναγκάσουν τὸν ἔρωτα, νὰ γονατίσῃ ἐμπρὸς εἰς τὸν προστάτην καὶ νὰ κολαφισθῇ ἀπὸ τὸν γείτονα. Νομίζετε ὅτι μιὰ τέτοια ἀντίληψις τοῦ ἔρωτος, σχεδὸν θρησκευτικὴ, εἶναι ἀνάξια θαυμασμοῦ;

Ὁ ΜΑΘ. — Δὲν τὸ νομίζω. Φοβοῦμαι ὁμως τὸ παράδειγμα. Φοβοῦμαι μήπως οἱ ἡρώες τοῦ εἶδους αὐτοῦ γίνωνται περισσότεροι τοῦ δέοντος.

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Μὴ φοβείσθε τὰ παραδείγματα καὶ πρὸ πάντων τὰ εὐγενικά παραδείγματα. Ὑπάρχουν τόσα παραδείγματα ἀθλιότητων καὶ χαμερπειῶν καὶ κανεὶς δὲν τὰ φοβεῖται. Μία ἐφημερίς ἐπρότεινε νὰ μὴν ἀναγγέλλωνται καὶ αἱ αὐτοκτονίαι τῶν ἐρωτευμένων ἀπὸ τὸν Τύπον. Καὶ ὁμως αἱ ἐφημερίδες ἀναγγέλλουν καθημερινῶς κλοπὰς, καταχρήσεις, ἀτιμίας καὶ βδελυρότητας παντὸς εἶδους καὶ δὲν φοβοῦνται τὸν παραδειγματισμόν. Μὴ φοβεῖσθε! Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἐρημωθῇ ἀπὸ τὰς αὐτοκτονίας. Οἱ ἡρώες εἶναι μετρημένοι εἰς τὸν κόσμον. Καὶ χρησιμεύουν διὰ τὴν ἀπολογίαν μερικῶν ἰδανικῶν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, χωρὶς τὰ ὁποῖα ἡ Ἀνθρωπότης θὰ ἔσπευε τὴν ζωὴν τῆς μὲ τὴν κουλίαν ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα. Χρησιμεύουν ἀκόμη ὡς μιὰ ζωταντὴ διαμαρτυρία κατὰ τῶν δεσμῶν τῆς δουλείας, πού τυραννεῖ τὸν κόσμον. Καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ δουλεῖται ἀκόμη εἰς τὸν αἰῶνά μας.

Ὁ ΜΑΘ. — Ποῖαι;

Ὁ κ. ΑΣΟΦ. — Πολλοί. Ἡ δουλεία τοῦ ἔρωτος εἶναι ἀπὸ τὰς βαρβαρωτέρας.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ

ἸΣΩΣ περισσότερον τοῦ δέοντος ἐκουράσαμεν τοὺς ἀναγνώστας μας, εἰς τὴν στήλην αὕτην, μὲ τὸν κ. Μιστριώτην. Ἀλλὰ ὁ κ. Μιστριώτης δὲν εἶναι ἄτομον. Εἶναι σύμβολον. Σύμβολον μιᾶς καταστάσεως πνευματικῶν, σύμβολον δεισιδαιμονίας, προλήψεως, ἀμαθίας, φανατισμοῦ. Σύμβολον μιᾶς ἐποχῆς, πού ὅσον καὶ ἂν πνέῃ τὰ λείσθια, τυραννεῖ ἀκόμη τὴν νέαν συνειδήσιν τοῦ ἔθνους μὲ τοὺς σπασμούς τῆς. Ὁ κ. Μιστριώτης μετὰ τὴν ποινὴν τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως, πού τοῦ ἐπέβαλε τὸ Κράτος διὰ τὴν ἀπέναντί του ἀνάρμοστον στάσιν καὶ μετὰ τὴν μοῖραν τῆς αἰωνίας ἀπολύσεως, πού τοῦ ἐπιφύλασσε ὁ Νόμος περὶ Ὀρίου Ἡλικίας, ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς μῆνας — ἀνῆκει πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν, ὡς Καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Ἀλλὰ ὁ γηραιὸς διδάσκαλος θὰ στρέξῃ ἄρ' ἀγε νάνα-παυθῇ ἐπὶ τῶν δαφνῶν του καὶ τοῦ νέου Συνταγματικοῦ

Χάρτου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀπετύπωσε φεῦ! τὴν ἐνδοξὴν διάβασιν του, ἢ, λυόμενος τῶν δεσμῶν τῆς πειθαρχίας, θὰ ὁδηγήσῃ μὲ νέαν μανίαν κραιπαλὴν τὸν ἐξυλινον ξίφος του κατὰ τῶν αἰωνίων Ἀνεμομύλων; Αὐτὸ κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ προῖδῃ. Ὅπως ὅποτε ἕνα εἶναι τὸ εὐχάριστον. Ὅτι ὁ κόρος ἐπέρχεται ταχὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὰ καλὰ καὶ διὰ τὰ κακά. Καὶ ὅπως οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ἀριστείδου, ὑπάρχει ἐλπίς καὶ νὰ κορσεθῶν ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν τοῦ κ. Μιστριώτη.

ΚΑΠΟΙΑ ἐφημερίς, κατόπιν συνετεύσεως μὲ τὸν γηραιὸν Γλωσσοφύλακα, κωδικοποιεῖ τοὺς κινδύνους, πού διαβλέπει ὁ κ. Μιστριώτης εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν νέων γλωσσικῶν δαιμονίων. Τὰ κυριώτερα ἄρθρα εἶναι τὰ δύο αὐτά. Πρῶτον ὅτι θὰ στερηθῶμεν τῆς ἀπολαύσεως τῶν μεγάλων ἔργων τῶν προγόνων μας καὶ δεύτερον ὅτι οἱ ξένοι, βλέποντες ἡμᾶς ἀπομακρυνόμενους ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων μας, θὰ πεισθῶν ὅτι δὲν εἴμεθα ἀπόγονοι των καὶ θὰ παύσουν νὰ μᾶς συμπαθοῦν. Ἡ σοβαρότης τῶν προαιωνίων ἐπιχειρημάτων τοῦ τέως καθηγητοῦ κτλ. ἡμπορεῖ νὰ σηκώσῃ ἀπὸ φρίκην καὶ τὰς τρεῖς ἀγριοχοῖρου ἀόμην. Ἄν ἀπέλαυσαν ποτε οἱ Νεοέλληνες τὰ προγονικά ἀριστουργήματα, τὰ ἀπέλαυσαν πραγματικῶς ὁσάκις ὁ παλμὸς τῆς ζωντανῆς γλώσσης τὰ ἐνεπύχωνεν. Ὁ Γουλάρης, ὁ Μενάρδος, ὁ Μάνος, τόσο ἄλλοι ἀκόμη ἐμπνευσμένοι μεταφρασταί, ἔκαμαν εἰς μιάν δεκαετίαν, ὅτι δὲν ἔκαμαν μέσα εἰς ἕνα αἰῶνα οἱ διδάσκαλοι τοῦ εἶδους τοῦ κ. Μιστριώτη καὶ τὰ σχολεῖα, ὅπου οἱ μαθηταὶ μαζί μὲ τὰ γράμματα τοῦ Πτωχοπρόδρομου, ἀνεθεμάτισαν ἐπὶ γενεὰς ὀλοκήλους Ὀμήρους καὶ Πλάτωνας καὶ Σοφοκλεῖς. Ἀλλὰ ὁ κ. Μιστριώτης προσποιεῖται τὸν ἡλίθιον. Θέλει νὰ πείσῃ τὸν κόσμον ὅτι οἱ δημοτικιστὰς ζητοῦν νὰ καταργήσουν τὰς ἑλληνικὰς σπουδὰς, οἱ δημοτικιστὰς, πού ἀριθμοῦν σήμερα εἰς τὰς τάξεις των Ἑλληνιστῶν, τῶν ποῦν ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι ἀνίκανος νὰ λύσῃ καὶ τοὺς ἱμάντας τῶν υποδημάτων. Καὶ ὑπάρχουν μωρότεροί του, πού τὸν πιστεύουν. Τὸ δεύτερον ἄρθρον τῆς πίστεως τοῦ κ. Μιστριώτου εἶναι ἄξιον τὸν πρώτου. Οἱ ξένοι — οἱ ξένοι αὐτοὶ, τοὺς ὁποῖους ὑπολογίζει τόσον πολὺ ὁ κ. Μιστριώτης — θὰ πεισθῶν ὅτι δὲν εἴμεθα ἀπόγονοι κτλ. Φαντασθῆτε τί μᾶς πρὸς τὴν ἑλπίδα θὰ προσκολλήσων καὶ ἀπὸ ἕνα Γλωσσικὸν Ἀκόλουθον, μαζί μὲ τοὺς στρατιωτικούς καὶ τοὺς ναυτικούς, εἰς τὰς πρεσβείας τῶν Ἀθηνῶν. Ἰσως νὰ τοὺς ἔχουν καὶ ἀπὸ τώρα μυστικά. Καὶ αἱ κυβερνήσεις θὰ ἐρωτοῦν κρυπτογραφικῶς: «Τί γίνεται ἡ Γλῶσσα;» Καὶ αἱ πρεσβεῖαι θὰ ἀπαντοῦν πάλιν κρυπτογραφικῶς: «Εἰς τὰ καφετεῖα τοῦ Πειραιῶς οἱ βαρκάρηδες ὁμιλοῦν τὴν γλῶσσαν τοῦ Πλάτωνος». Καὶ τὰ Ἀνακτοβούλια, ὑπὸ τὸ κράτος ἱερὰς συγκινήσεως, θάποφασίσουν: «Ἄς τὸς δώσωμεν τὴν Κορίνθον, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν!» Ὁ πλανόδιος ἐροχόρῃς Βδελλόπουλος δὲν ἔχει διὰ τοὺς ἀκροατὰς του ὠραιότερα ἐπιχειρήματα διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν!

Ὁ «Παρνασσός» προσεκήρυξεν ἕνα διαγωνισμόν διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Βύρωνος. Ἀνθρώποι ἐκάθισαν, ἐξενύχισαν, ἴδρωσαν καὶ παρουσίασαν ἐμπροθέσμως τὴν ἐργασίαν τους εἰς τὸν σὺλλογον. Ἡ προθεσμία ἔληξεν, οἱ μεταφρασταὶ ἐρωτοῦν τί γίνεται καὶ ὁ «Παρνασσός» σιωπᾷ. Ἐχει ὁμως τὸ δικαίωμα νὰ σιωπᾷ, χωρὶς ἐλάττωσιν τῆς ὑπολήψεώς του, ὡς σοβαρὸν σωματεῖον; Ἐὰν τὸν διαγωνισμόν προσκηρυσσεν ὁ ἀγνώστος σὺλλογος «Αἱ Τρεῖς Χάριτες» κανεὶς βέβαια δὲν θάφινε τὴν δουλείαν του νὰ διαγωνισθῇ εἰς ἕνα διαγωνισμόν, κυριολεκτικῶς ξεθεωτικόν. Ἀλλὰ τὸν προσεκήρυξεν ὁ «Παρνασσός». Καὶ ἡ προσκήρυξις ἀπο-

τελεί ένα συμβόλαιον προς τους διαγωνιζομένους. Διακρίνεται να το καταπατήσει ο «Παρνασσός»; Έρωτώμεν. Εάν πρόκειται περί αναβολής, ως δηλώση την αναβολήν. Η σιωπή δεν αποτελεί πάντοτε απάντησιν. Υπάρχουν και περιπτώσεις, κατά τας οποίας η σιωπή δεν είναι επιτετραμένη και μία από τας περιπτώσεις αὐτὰς εἶναι ἡ περίστασις τοῦ «Παρνασσού».

ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΙΟΥ

Η εκτελεστική επιτροπή υπό την επίτιμον Προεδρίαν του Διαδόχου απαρτίζεται εκ των κ. κ. Άλεξ. Ζαΐμη, Ι. Βαλαωρίτου, Γ. Στρέϊτ, Ι. Άθανασάκη και Δ. Αιγινήτου.

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην παρέχεται ὑπὸ τοῦ διαδόχου τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαθήκης καὶ τῆς λύσεως πάσης προκυπτούσης ἀπορίας ἐν ταῖς λεπτομερείαις.

Τὰ κληροδοτούμενα ποσὰ εἶναι: Δύο ἑκατομμύρια φράγκα πρὸς ἴδρυσιν ἐν Ἀθήναις «Κοργιαλενίου Νοσοκομείου», ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ διατεθῶν ἐκ τοῦ ποσοῦ 750 χιλ. πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου ἐπὶ οἰκοπέδου δωρουμένου, εἰ δυνατόν, ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ Δήμου, τὸ δὲ λοιπὸν ποσὸν νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ.

625 χιλ. φρ. ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου τῶν Παίδων «Ἁγία Σοφία».

250 χιλ. φρ. ὑπὲρ τῆς Πολυκλινικῆς.

250 χιλ. φρ. ὑπὲρ τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ».

Ἐν ἑκατομμύριον φρ. ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

375 χιλ. φράγκα πρὸς ἴδρυσιν ἐκ τῶν τόκων αὐτῶν «Κοργιαλενίου ἐπάθλου», ἥτοι ἀποστολῆς εἰς Εὐρώπην, κατόπιν διαγωνισμοῦ, ἀριστούχων διδασκτῶν τοῦ Πανεπιστημίου πάσης ἐπιστήμης, ἐκτὸς τῆς ἰατρικῆς καὶ νομικῆς. Οἱ νέοι οὗτοι θὰ τελειοποιῶνται ἐπὶ τετραετίαν εἰς Εὐρώπην, ὑποχρεωμένοι διὰ ποιτικῆς ρήτηρας νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ δρᾶσωσιν ὡς ἐπιστήμονες ἐν Ἑλλάδι.

Ἐν ἑκατομμύριον πρὸς ἴδρυσιν Σχολῆς εἰς τὰ περίχωρα Ἀθηνῶν κατὰ τὸ πρότυπον τῶν περιωνύμων Ἀγγλικῶν Σχολῶν τοῦ Ἦτον καὶ τοῦ Χάρρου, πρὸς δημιουργίαν καὶ μόρφωσιν χαρακτήρων, ὧν στερεῖται ἡ σημερινὴ Ἑλλάς, παρατηρεῖ δὲ δωρητὴς.

375 χιλ. φράγκα, ὧν οἱ τόκοι μόνον θὰ διατίθενται ἔσσει ὑπὲρ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου.

250 χιλ. φράγκα ὑπὲρ τῆς Γεωργικῆς Ἐταιρείας.

250 χιλ. φράγκα ὑπὲρ ἀνεγέρσεως Στρατῶνων.

200 χιλ. φράγκα ὑπὲρ τοῦ Ἀστεροσκοπείου πρὸς ἀγορὰν τελειοτάτου τηλεσκοπίου ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστή τὸ ἴδρυμα τοῦτο ἐν τῶν πρώτων τοῦ κόσμου μὲ τὸ πλεονέκτημα, πού ἔχει, τῆς ἐξαισίας διανυγίας τοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ.

375 χιλ. φράγκα πρὸς οἰκοδομὴν νέου κτιρίου τοῦ Ὁδείου.

250 χιλ. φράγκα ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἀθλητικῶν Σωματείων.

250 χιλ. φράγκα ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων.

625 χιλ. φράγκα πρὸς ἴδρυσιν Ἀναμορφωτικῶν φυλακῶν, κατεδαφισμένου τοῦ Παλαιοῦ Στρατῶνος πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν καὶ τέλος:

100 χιλ. φράγκα ὑπὲρ τῆς Φιλοπτόχου Ἐταιρείας.

Ὅλαι αὗται αἱ δωρεαί, περιλαμβανομένων καὶ 50 χιλ. φράγκων ὑπὲρ τοῦ Ὁφανατοροφείου Κερκύρας, ἀνέρχονται εἰς τὸ ποσὸν 8,125,000 φράγκα.

Ἐάν δ' εἰς ταῦτα προστεθῶσι καὶ αἱ δύο δωρεαί, τὰς οποίας ἐσχάτως ζῶν εἶχε κάμει ὁ Κοργιαλένιος, τὴν μὲν ἐκ 500 χιλ. πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ὑπὲρ

ἐθνικῆς ὀργανώσεως ἐν ἀρχῇ καὶ εἶτα, ὡς ἐκ τοῦ σχετικῶς μικροῦ τοῦ ποσοῦ, ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Νοσοκομείων, τὴν δ' ἐκ 300 χιλ. διὰ τὴν Πινakoθήκην, ἔχομεν σύνολον 8,925,000 φράγκων.

Διὰ τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Κεφαλληνίαν ἀφίνει τὰ ἑξῆς ποσά:

Ἐν ἑκατομμύριον ὑπὲρ ἰδρύσεως Ἑπαγγελματικῆς Σχολῆς ἐν Ἀργοστολίῳ. Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει συντελεσθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ὁμοία Σχολὴ Βαλλιάνου, τότε τὸ ποσὸν νὰ διατεθῇ πρὸς ἴδρυσιν Φρενοκομείου.

250 χιλ. φράγκα πρὸς ἴδρυσιν Παρθενωαγωγείου, ὑπὲρ οὗ δίδει καὶ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν.

250 χιλ. φράγκα πρὸς οἰκοδομὴν κτιρίου Σχολαρχείου καὶ Γυμνασίου.

150 χιλ. φράγκα πρὸς ἴδρυσιν Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

400 χιλ. φράγκα πρὸς ἀποξήρανσιν τοῦ ἔλους Κούταβος. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἔλος τοῦτο ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπεξηράνθη καὶ δὲν ἀπαιτοῦνται εἰμὴ μόνον 100 - 150 χιλ. φράγκα, εἶναι πιθανόν ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ποσοῦ, δυνάμει ἐπιστολῆς τοῦ διαδόχου πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Βενιζέλον, θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρῶτος ἔξανος ὑπὲρ τοῦ σχεδιαζομένου ἐπὶ τοῦ Λυκαβηττοῦ Ἡρώου τῆς Παλιγγενεσίας.

Εἰς τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον, παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῇ τὸ βάρος τῆς ἐπιτίμου Προεδρίας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς, ἀφίνει δὲ διαθέτης βαρυντικότητας ὠρολόγιον κατασκευῆς Coteau, τοῦ ὁλοῦ ἡ ἀξία λέγεται 7 χιλ. λιρῶν.

Οὕτω πως τὸ σύνολον τῶν κληροδοτουμένων ποσῶν ἀνέρχεται εἰς τὸ στρογγύλον ποσὸν τῶν 11,225,000 φρ., ἔξ ὧν 8,925,000 διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ 2,300,000 διὰ τὴν Κεφαλληνίαν.

Κατὰ ποῖον αἱ δωρεαὶ ταξινομοῦνται γενικῶς, αἱ ὑπὲρ τῶν Νοσοκομείων ἀνέρχονται εἰς 4,625,000, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου διὰ τὸ ἐν Ἀργοστολίῳ Φρενοκομεῖον, αἱ δὲ ὑπὲρ ἄλλων διαφόρων σκοπῶν ἀνέρχονται εἰς 6,600,000.

Γενικῶς ὅμως τὰ συμπλεγόμενα ποσὰ παρέχονται ὑπὲρ νοσοκομειακῶν σκοπῶν, τὰ δὲ ὑπὲρ τῶν ἄλλων σκοπῶν κατατέμνονται εἰς μικρὰς σχετικῶς δόσεις. Εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα παρὰ τοῖς διαθέσιμας ἰδέαι τῆς ἀνακουφίσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τοῖς νοσοκομείοις, οὐχὶ δὲ τῆς ἐκτὸς τῶν νοσοκομείων εὐεξίας καὶ προαγωγῆς αὐτῶν, ἡ τῆς δι' ἐνισχύσεως τῶν προληπτικῶν μέτρων ἀποφυγῆς τῶν νοσοκομείων.

Τὸ ἀγγλικὸν δημόσιον θὰ λάβῃ ὡς φόρον τοῦλάχιστον 50 - 60 χιλ. λίρας, δηλαδὴ φρ. μεταξὺ 1,250,000 καὶ 1,500,000.

Ὁ Κοργιαλένιος διὰ τῆς διαθήκης του ἐπιβάλλει — ὡς εἴπωμεν οὕτω — οὐκ ὀλίγας φροντίδας εἰς διάφορα μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Α. Υ. τὴν Πριγκίπισσαν Σοφίαν, ἥς ἐξαίτεται τὴν προστασίαν διὰ πολλὰς ἐκ τῶν δωρεῶν του.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ πλεῖστα τῶν κληροδοτημάτων ἀπαιτεῖ νὰ τεθῇ τὸ ὄνομα «Κοργιαλένιον», ἐν τέλει, οἰονεὶ δικαιολογούμενος, γράφει ὅτι ἔπραξε τοῦτο «ὅχι χάριν ὑστεροφημίας ματαιοδόξου, ἀλλὰ διὰ νὰ φιλοτιμηθῶν καὶ ἄλλοι, ὅπως ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα του ἐπ' ἀγαθῇ τῆς φιλάτης Πατρίδος».

Ἡ κηδεὶα του

Τὴν 18ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ἡ κηδεὶα τοῦ γενναίου δωρητοῦ σεμνῇ καὶ ἐπιβλητικῇ, καθ' ἣν ἐπιθυμίαν εἶχεν ἐκφράσει ὁ ἴδιος. Ὁ νεκρὸς μετεφέρθη ἐκ τοῦ οἴκου εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας ναόν, ὅπου ἐνήλη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία.

Εἰς τὸν ναὸν παρήσαν ὁ κ. πρέσβυς, ὁ κ. πρόξενος

καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς πρεσβείας, οἱ ἐξέχοντες τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας καὶ ἄλλοι τινές. Οὐδεὶς λόγος ἐξεφωνήθη, ἐνῷ στέφανοι ἱκανοὶ εἶχον κατατεθῇ — τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ τῶν πλείστον ἐκ τῶν εὐεργετούμενων συλλόγων καὶ σωματείων.

Ὁ νεκρὸς μετὰ τὴν ἀκολουθίαν μετεφέρθη εἰς τὸ ἐν Norwood Ἀγγλικὸν Νεκροταφεῖον, ὅπου, ὡς γνωστόν, ὑπάρχει Ἑλληνικὸν παρεκκλήσιον καὶ διαμέρισμα ἰδιαιτέρον πρὸς ταφὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἐκεῖ δὲ θὰ παραμένῃ ἐπὶ 3 - 4 ἑβδομάδας ἴσως, μέχρι οὗ συντελεσθῶσιν αἱ ἀπαιτούμεναι ὑγειονομικαὶ διατυπώσεις πρὸς μεταφορὰν αὐτοῦ εἰς Κεφαλληνίαν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ο κ. Δ. Καλλιμάχος, διάκονος, γράφει εἰς τὸν «Ἐκκλησιαστικὸν Φάρον» τῆς Ἀλεξανδρείας μελέτην, διὰ τῆς οποίας ἀντικρούει με ἐπιχειρήματα, βασιζόμενα εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν λογικὴν, τὴν γνώμην τοῦ Ἀγγλοῦ καθηγητοῦ Albred Butler ὅτι ὁ Γεώργιος υἱὸς Μηνᾶ ὁ Μακρουκάς εἶναι ὁ Πατριάρχης Κύρος. Ὁ κ. Καλλιμάχος παραθέτει ὅλας τὰς πηγάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὴν μελέτην του, μελέτην ἀξίαν πολλῆς προσοχῆς, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Κόπτης ἑπαρχος, ὁ ὁποῖος ἐπρόδωκεν εἰς τοὺς Ἀραβας τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν τῆς Αἰγύπτου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ὁ Ἑλλήν Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας.

Ὁ Edmond Villey, μέλος τοῦ γαλλικοῦ ἰνστιτούτου, ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀξιολογώτατον σύγγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Les périls de la Démocratie Française», ἥτοι: οἱ κίνδυνοι τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐκ τῶν διαζυγίων. Ὡς γνωστόν, ἡ Δυτικὴ Ἑκκλησία, ἀκολουθοῦσα αὐστηρότερον τὰς περὶ ἀδιαλύτου τοῦ γάμου διατάξεις τοῦ Εὐαγγελίου, ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπει τὸ διαζύγιον. Δέχεται δὲ μόνον τὸν σωματικὸν χωρισμόν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη διάταξις ἴσχυεν ἅμα καὶ ὡς πολιτικὸς νόμος ἐν Γαλλίᾳ. Ἀλλ' οἱ νόμοι τῆς 27ης Ἰουλίου 1844 καὶ 18 Ἀπριλίου 1886 εἰσήγαγον καὶ ἄλλας αἰτίας διαζεύξεως. Καὶ αὐτὸς δ' ὁ χωρισμός ἀπὸ τραπεζῆς καὶ κοίτης δύναται μετὰ τριετῆ ἀνευ συνδιαλλαγῆς παράτασιν νὰ μετатраπῇ εἰς διαζύγιον τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.

Ἐπὶ πλεόν, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 298 τοῦ ἁστικῶν κώδικος, τροποποιηθὲν διὰ τοῦ νόμου τῆς 27ης Ἰουλίου τοῦ 1884, ἐν περιπτώσει διαζυγίου ἐπὶ παραβίασει τῆς συζυγικῆς πίστεως, δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὸν ἑνοχον συζυγον (ἄνδρα ἢ γυναῖκα) νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον μετὰ τοῦ συνενόχου του, νεώτερος νόμος κατήργησε καὶ τὸ κώλυμα τοῦτο διανοίξας οὕτω πλατυτέραν τὴν ὁδὸν πρὸς τὰς τοιαύτας παραβάσεις.

Ἡ κατωτέρω στατιστικὴ δεικνύει τὴν ἀναλογίαν τῶν διαζυγίων εἰς διάστημα μίας εικοσαετίας, ἥτοι ἀπὸ τοῦ 1885 ἕως 1905.

Τῷ 1885 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 14, τῷ 1888 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 20, τῷ 1890 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 23, τῷ 1895 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 24, τῷ 1900 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 27, τῷ 1905 ἐπὶ χιλίων γάμων διαζύγια 33.

Ἡ ἥκιστα δ' εὐχάριστος καὶ τιμητικὴ προοδευτικότης αὕτη ἐξηκολούθησεν ἐκτοτε σταθερῶς αὐξάνουσα. Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῆς δημιουργηθείσης ἐν τῇ γαλλικῇ οἰκογενεῇ καταστάσεως δύναται νὰ λάβῃ ὅπ' ὅπιν του ὁ ἀναγνώστης ὅτι τῷ 1886 ἡριθμοῦντο διαζύγια 2.950.

Τῷ 1904 ἀνῆρχοντο εἰς 9.860, τῷ 1905 ἀνέβαινον εἰς 10.019, τῷ 1906 εἰς 10.537, τῷ 1907 εἰς 10.938, τῷ 1908 εἰς 11.515, καὶ τῷ 1909 εἰς 12.874.

Ὁφειλομένον ὡσαύτως νὰ μὴ λησμονήσωμεν καὶ τὰ

ἑξῆς: α') ὅτι, παρὰ τὴν αὐξησιν ταύτην τῶν διαζυγίων, ἡῦξησε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν χωρισμῶν ἀπὸ τραπεζῆς καὶ κοίτης· β') ὅτι αἱ ἀνωτέρω χιλιάδες δέον νὰ καταλογισθῶσι μόνον εἰς τοὺς πληθυσμούς τοὺς διατηροῦντας στάσις ἀνυπότακτον ἀπέναντι τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἐκκλησίας· γ') ὅτι πρόκειται ἀποκλειστικῶς περὶ τῶν νομίμων γάμων, χωρὶς νὰ συμπεριλαμβάνωνται αἱ ἐκτὸς πάσης στατιστικῆς διαλύσεις τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐνώσεων, ἀριθμουμένων εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων. Ὑπὸ τοιαύτην κατάστασιν ὁ Edmond Villey διακηρύττει μελαγχολικώτατα ὅτι ἡ νεωτέρα ἐν Γαλλίᾳ οἰκογένεια, ἀποβάσα τοῦτ' αὐτὸ ἐφήμερος, ὑπέστη θανάσιμον πλῆγμα.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΝΕΑ

10 Ἀπριλίου. — Χθὲς ἀφίκοντο οἱ Βούλγαροι φοιτηταὶ γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ ζωηρῶν φιλικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐνθουσιασμοῦ παρὰ τῶν ἡμετέρων καὶ τοῦ λαοῦ.

11 Ἀπριλίου. — Ἀφίχθη σήμερον ἡ ὀργανωτικὴ τοῦ ναυτικοῦ ἀγγλικῆ ἀποστολή. — Ἦται τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ εἰς Ἀλβανίαν ἀγγέλλονται. — Διχνοῖαι σοβαραὶ μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Νεοτουρκικοῦ κομιτάτου.

12 Ἀπριλίου. — Ἐγκυμονεῖται ῥῆξις μεταξὺ τῶν δυσηρεστημένων τοῦ Νεοτουρκικοῦ κομιτάτου καὶ τῆς δρώσης μερίδος. — Τουρκικαὶ τροφοδοσίαι διηρησάσθαι ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐπαναστατῶν.

13 Ἀπριλίου. — Οἱ Βούλγαροι δημοσιογράφοι ἐπεσκέφθησαν τὸν κ. Βενιζέλον, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι ἐλπίζει ἡ ἐκδρομὴ τῶν εἰς Ἑλλάδα νὰ γίνῃ εὐόωτος ἀπαρχῇ στενωτέρας προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν δύο ἔθνων.

14 Ἀπριλίου. — Ὁ Ἰσά - Μπολετινάς ἠνώθη μετὰ τῶν Ἀλβανῶν ἐπαναστατῶν ἠγούμενος 300 ἐνόπλων. — 160 Βούλγαροι ὑπῆκοοι Ὁθωμανοὶ ἐλιποτάκτησαν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ λόφῳ τῶν κακώσεων, ὡς ὑφίσταντο. — Νεὸς Σουλτάνος ἀνεκρύχθη εἰς τὸ Μαρόκον ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν. — Ἡ Ἰταλία καὶ Αὐστρία εὐρίσκονται ἀπολύτως σύμφωνοι εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἀλβανίας.

15 Ἀπριλίου. — Ὁ ἀποθανὼν χθὲς ἐν Λονδίῳ ὁμογενὴς Μαρίνος Κοργιαλένιος ἐκκληροδότησεν εἰς τὸ ἔθνος περὶ τὰ 15 ἑκατὸμ. φρ. — Χθὲς ἀνεχώρησαν οἱ Βούλγαροι προπεμφθέντες μετὰ θερμῆς ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων οἱ «Τάιμς» σχολιάζοντες ὅλην τὴν γενομένην ὑποδοχὴν θεωροῦσιν αὕτην σπουδαῖον βῆμα εἰς τὴν συμφιλίωσιν τῶν δύο ἔθνων.

16 Ἀπριλίου. — Ἡ πολιτικὴ κρίσις εἰς τὴν Τουρκίαν ἀνεκαίεσθη προσωρινῶς. — Οἱ Ἀλβανοὶ ἐπαναστάται ἀπεκρούσαν τὴν συνένοιήσιν μετὰ τοῦ Πρένκ πασά, ἐνεργούντος ἐξ ὀνόματος τῆς Πύλης· οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν φυλῶν ὠρκίσθησαν μεταξὺ τῶν μετέσσαν.

17 Ἀπριλίου. — Αἱ σημεριναὶ ἐφημερίδες δημοσιεύουσι καταγγέλλαν τὸ ἀντιστρατήγου Σμολένσκη πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, καθ' ἣν παρατηροῦνται ἀνωμαλίας εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀπῶνης. — Ἐντὸς τῆς προσεχούσης ἑβδομάδος κατέρχονται εἰς Ἑλλάδα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὀργανωτικῆς ἀποστολῆς τρεῖς ἐπὶ Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοί.

18 Ἀπριλίου. — Ἀνεχώρησε σήμερον εἰς Λάρισα σιδηροδρομικῶς ὁ στρατηγὸς Ἐντοῦ, ὅπως ἐνεργήσῃ ἐπιθεώρησιν τῆς α' Μεραρχίας. — Αἱ δηλώσεις τοῦ Βενιζέλου πρὸς τοὺς Βουλγάρους δημοσιογράφους σχολιάζονται ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ τύπου μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

19 Ἀπριλίου. — Κατὰ τὴν χθεσινὴν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγόρευσιν τοῦ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀπέδειξεν ὅτι τὰ καταγγελλόμενα ὑπὸ τοῦ Σμολένσκη ἦσαν φαντασιώδη,

ἐν ἐπιλόγῳ δὲ ἄφησε νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ὁ κ. ἀντιστράτηγος, ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ ἐν πολέμῳ, ἐμελλε νὰ τιμωρηθῇ πειθαρχικῶς διὰ τὰς δηλώσεις του πρὸς τὰς ἐφημερίδας.

20 Ἀπριλίου. — Ὁ κ. Μιστριώτης ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ταξιδίου του, ὅπου μετέβη, ἵνα διαφωτίσῃ τὸν λαὸν διὰ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διατρέχει ἡ γλῶσσα καὶ τὸ ἔθνος. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν λαοσωτήριον αὐτὴν δρᾶσιν του ὕβρισε θεοὺς καὶ δαίμονας ἐλπίζεται ὅτι θὰ τιμωρηθῇ. — Εἰς τὴν Τουρκίαν γίνονται δοκιμαὶ ταχείας ἐπιστρατείας. — Δολοφονία ἐν Μακεδονίᾳ δύο Ἑλλήνων ὑπὸ Νεοτούρκων. — Ὁ γερομικρὸς τύπος συζητεῖ μετὰ σφοδρότητος τὸ δικαίωμα τῆς Γαλλίας, ὅπως ἐπιχειρήσῃ ἐκστρατείας εἰς τὸ Μαρόκον. — Τὸ ἀλβανικὸν κίνημα ἐπεκτείνεται. — Νέα μὴνυσις ὑπεβλήθη χθὲς ὑπὸ τοῦ ἀντιστρατήγου Σμολένσκη κατὰ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου κ. Πίσσα ἐπὶ πλαστογραφίᾳ πρακτικῶν κτλ. τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἀμύνης· διετάχθησαν ἀνακρίσεις.

21 Ἀπριλίου. — Οἱ Τούρκοι Καδῆδες, οἱ διαταχθέντες ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως κατέλθωσιν εἰς Κρήτην, ἐτοιμάζονται πρὸς ἀναχώρησιν. — Αἱ ἐκλογαὶ ἐν Βουλγαρίᾳ διὰ τὴν μέλλουσαν νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ βουλγαρικὸν Σύνταγμα Μεγάλῃν Σοβράνις ὠρίσθησαν διὰ τὴν 18ην προσεχοῦς Ἰουνίου. — Οἱ Τούρκοι ἀπέκρουσαν ἐπιθέσεις τῶν Μαλισόρων καὶ Μαυροβουνίων εἰς διάφορα σημεῖα. — Ὁ Μιστριώτης ἐκλήθη εἰς ἀπολογία. — Τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῶν προνομίων τῶν λόρδων ἐψηφίσθη εἰς τρίτην ἀνάγνωσιν. — Οἱ Μαυροβούνιοι κατέλαβον τὴν θέσιν Μπούλε, διαφιλονικιομένην ὑπὸ τῶν Τούρκων· κατὰ τὴν λαβοῦσαν χώραν ἐπίθεσιν ἐφρονεύθησαν ἕξ ἐκ τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς. — Διετάχθησαν ἀνακρίσεις κατὰ τοῦ κ. Σμολένσκη διὰ τὰς συνεντεύξεις αὐτοῦ πρὸς τὰς ἐφημερίδας· ἡ κατηγορία του ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ἀπεδείχθη ἀβάσιμος.

22 Ἀπριλίου. — Οἱ Ἀλβανοὶ ἐπαναστάται ἀπεκρούσθησαν εἰς τὸ σημεῖον Λασνοῦ καὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ὄρη καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. — Οἱ Βούλγαροι πρίγκηπες, οἱ περιοδεύοντες ἀνὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, θὰ γίνωσι δεκτοὶ μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ταξιδίου των παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. — Ὁ ἔντοῦ ἐπιθεωρῶν τὸν στρατὸν Λαρίσης ἐξεφράσθη ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνθουσιωδῶς. — Ὑπεβλήθη παραίτησις ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Τουρκίας Τζαβὴτ βέη, χαρακτηριζομένη ὡς ἀπαρχὴ τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ ὑπουργείου ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ κορυφαίων τοῦ Κομιτάτου καθ' ἃ ἀπήτησαν οἱ δυσηρεστημένοι τῶν Νεοτούρκων. — Ἡ κατάστασις μολαταῦτα παραμένει ἐπισηφαιλὴ καὶ ἀνησυχητικὴ· ὁ ἀρχηγὸς τῶν δυσηρεστημένων Σαδῆκ βέης, ὅστις εἶχε πεισθῇ νὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλονίκην, ἐπανερχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν.

23 Ἀπριλίου. — Ἐλήξεν ἐντελῶς ἡ συνεννόησις μετὰ τῶν διαφόρων ἐν Τουρκίᾳ ἐθνότητων πρὸς κοινὴν ἐνέργειαν, ἀποφασισθείσης τῆς ἀντιπάσης θυσίας ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς προασπίσεως τῶν προνομίων καὶ συμφερόντων τῶν ἐθνότητων. — Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ἐκστρατείας Τουρκοῦτ πασσᾶς ζητεῖ ἐνισχύσεις.

24 Ἀπριλίου. — Ἐκκονοποιήθη ἡ παῦσις τοῦ Μιστριώτου ἐπὶ τρίμηνον, ἐπίσης χθὲς διὰ Βασιλικὸν Διατάγματος ἐτέθη εἰς διαθεσιμότητα ὁ ἀντιστράτηγος Σμολένσκης. Ἡ σήμερον γενομένη ἀπόπειρα συλλαλητηρίου ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπέτυγεν οἰκτρῶς. — Ὁ ἔντοῦ μετέβη εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν μεθοριακῶν σταθμῶν

τῶν συνόρων. — Τὸ τουρκικὸν θωρηκτὸν Μεσσουδιὲ ἐξερχόμενον τοῦ Κερατίου κόλπου πρὸς ἐκτέλεσιν γυμνασίων διερχομένη παρὰ τὴν τρύπιδαν. — Ἡ ἐπαναστάσις ἐν Ἀραβίᾳ εἰσέτι δὲν κατεστάλη.

25 Ἀπριλίου. — Ἡ ὑπουργικὴ κρίσις ἐν Τουρκίᾳ ἐξακολούθει. — Ἡ εἰς Πρισρένην ἀγούσα ὁδὸς ἀπεκλείσθη τελείως ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν Ἀλβανῶν. Ἀποστέλλονται νέα στρατεύματα εἰς Ἀλβανίαν ἐπίσης ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀποσταλῶν στρατεύματα καὶ εἰς Μαυροβούνιον. — Ὁ ναύαρχος Τῶφνελ ἐπιθεωρήσας τὴν θωρηκτὴν μοῖραν τοῦ ναυτικοῦ ἔμεινεν εὐχαριστήριος.

26 Ἀπριλίου. — Σκέψις ὑπάρχει παρὰ τῇ Κυβερνήσει, ὅπως ἀνατεθῇ εἰς τὸν Διάδοχον ἢ Γενικὴν Ἐπιθεώρησις τοῦ στρατεύματος ἀπληλαγμένη παντὸς διοικητικοῦ χαρακτῆρος καὶ χωρὶς νὰ σχετίζεται πρὸς τοὺς προβιβασμοὺς τῶν ἀξιωματικῶν. — Τούρκος στρατιώτης ἐφόνευσεν Ἑλληνα πολίτην παρὰ τὰ σύνορα. — Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸ Νεοτουρκικὸν Κομιτᾶτον εὐρίσκεται ἐν ἀποσυνθέσει καὶ ὁ Σαφκὲτ ἀπεφάσισεν, ὅπως κηρύξῃ τὴν στρατιωτικὴν δικτατορίαν. — Ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ παραίτησις τῶν Τούρκων ὑπουργῶν Τζαβὴτ καὶ Μπαμπάν Ζαδέ.

27 Ἀπριλίου. — Ἡρξάντο ἀνακρίσεις διὰ τὴν ἐξαφάνισιν μέρους τοῦ ἀρχείου τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἐλεγκτηρίου, γενομένην ὑπὸ ἀξιωματικῶν τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ ἄλλων πρὸς κάλυψιν τῶν ὑπ' αὐτῶν γενομένων καταρτίσεων· διετάχθη ἡ προφυλάξις τριῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν. — Οἱ Βούλγαροι Πρίγκηπες ἐπεσκέφθησαν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον· εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἀποδίδεται σημασία ἐν σχέσει μὲ τὴν ἑλληνοβουλγαρικὴν συνεννόησιν. — Ὁ Βασιλεὺς ἀνέχωρησεν ἐκ Κερκύρας ἐπανερχόμενος ἐνταῦθα.

28 Ἀπριλίου. — Χθὲς περὶ τὴν μεσημβρίαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν γυμνασίων ἐπῆλθε σύγκρουσις μετὰ τῶν ἀντιτορπιλικῶν «Δόξης» καὶ «Νίκης», καθ' ἣν τὸ τελευταῖον ἔπαθε σοβαρωτάτης βλάβας. — Ἐξέγευσις ἐν Κρήτῃ διὰ τὸ ζήτημα τῶν διορισθέντων Καδῆδων, τῶν ὁποίων ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ ἐμποδίσουν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀποβίβασιν. — Κατ' ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς οἱ ἐπαναστάται ἐν Ἀλβανίᾳ ἀνέρχονται εἰς 20 χιλ. πολεμοῦντες πρὸς ἰσάριθμον σχεδὸν τουρκικὸν στρατὸν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στὴ Φοιτητικὴ Συντροφιά. Φώτιος Φωτιάδης, Ἀθήναι 1911.

Τραγούδια Δινομέταξα Γεωργ. Τζανετάνη, Ἀθῆναι, τυπογρ. Εὐστρατίου καὶ Δελῆ 1911.

Τὸ Ἡρῶν τοῦ Ἀγῶνος. Τεύχος β' ἐν Ἀθήναις, Ἑλλην. Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία. Περιεχόμενα: Θανάσις Ἀγραφιῶτης, ἡ καταστροφὴ τῶν Λαλαίων, Ἀντώνιος Οἰκονόμου καὶ ὁ Πετρόμπεης ἐπαναστατῶν τὴν Μεσηνίαν.

Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Ἀριθμὸς Β' Ἀπριλίου 1911. Ἀθῆναι, τυπογρ. Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη. Τιμὴ καθε ἀριθμοῦ δραχμὴ 1,50.

Στοχασμοὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας, Π. Σ. Δέλτα (ἀνατύπωμα ἀπὸ τὸ Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου). Ἀθῆναι, τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη 1911. Τιμὴ λεπτὰ 50.

FILTRE CHAMBERLAND

SYSTEME PASTEUR

Le seul autorisé par Pasteur à porter son nom.

Le seul s'opposant à la transmission de la fièvre typhoïde par les eaux d'alimentation.

Représentat Cénéral J. B. RODIER 56 rue Charilaou Tricoupi — ATHÈNES

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ £ 600.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Κερκύρα, Κεφαλληνίᾳ, Ζακύνθῳ, Πάτραις, Πειραιεῖ, Τριπόλει, Ναυπλίῳ.

Καταθέσεις. Ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα Limited ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1910 μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τόκῳ ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

3% ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς ἂ' ζήτησιν διὰ ποσὰ μέχρι 100,000 Δρ. — 1% ἐτησίως εἰς ἂ' ζήτησιν διὰ ποσὰ πέραν τῶν 100,000 Δρ. — 3 1/2% ἐτησίως μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4% ἐτησίως μετὰ 2 ἐτῶν μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2% ἐτησίως πέραν τῶν 4 ἐτῶν.

Ἡ Τράπεζα δέχεται ἐπίσης καταθέσεις εἰς chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ὡς ἑξῆς: 3% ἐτησίως εἰς ἂ' ζήτησιν. — 3 1/2% ἐτησίως μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4% ἐτησίως μετὰ 2 ἐτῶν μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2% ἐτησίως μετὰ 4 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὁ εἶδος ἐγένετο ἡ κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 50,000,000, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 10,480,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ. Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρω, Κάλαμῳ, Τριπόλει, Βόλῳ καὶ Λαρίσῃ. ΕΝ ΚΡΗΤῃ. Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ. ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, (ὑποκαταστήματα ἐν Γαλιὰ μετὰ πρακτορείῳ ἐν Σαμπούλ), Ἀμισῷ, Τραπεζοῦντι, Κερασσοῦντι, Σμύρῃ, Χίῳ, Λιμένι-Βαθῆος (Σάμου), Μερσίνη, Ἀδάνοις, Θεσσαλονίκῃ, Σέρραϊς, Καβάλλᾳ, Σάνθῃ καὶ Ἰωαννίνοις. ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (μετὰ παραστήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μιδάν), Κάϊρω (μετὰ παραστήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μονού), Ζαχαζῇ καὶ Μανσούρα. ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ. (No 22 Fenchurch Street), ΕΝ ΛΕΜΕΣῳ (Κύπρον) καὶ ἐν ΧΑΡΤΟΥΜ (Σουδάν).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Σ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΗΣ, Πρόεδρος ἸΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΤΑΣΗΣ, Ἀντιπρόεδρος
Κ. ΒΕΡΟΥΤΚ Ε. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ Ι. ΗΛΙΑΣΚΟΣ ΒΑΡΩΝΟΣ ΔΕ ΝΕΦΑΙΖ
Δ. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ Δ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΔΕ ΡΕΒΕΡΣΩ
Α. ΖΑΡΙΦΗΣ ΕΜΜ. Α. ΜΠΕΝΑΚΗΣ ΜΙΧ. ΣΑΛΒΑΓΟΣ
ΔΙΟΝ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Γενικὸς Διευθυντὴς ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: «ΑΘΗΝΑΪΚΗΝ», — «ATHENOCLES».

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζικὴν ἐργασίαν ἥτοι: Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, εἰσπράξεις τοκομεριδίων, παντὸς εἶδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, ἐκτελεῖ χρηματικὰς ἐντολὰς, ἐκδίδει ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολὰς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολὰς πληρωμῶν, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ ἐξωτερικῇ, ἀνοίγει τρέχοντας λογαριασμοὺς ἡγυγιμένους, δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφόρων διαστάσεων ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκοῦ διὰ τὸ κοινόν. Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς χρυσόν, εἰς ἐπιταγὰς (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ εἰς τραπεζογραμμάτια ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκοῦ.

Αἱ εἰς ΧΡΥΣΟΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ εἰνε ἀποδοτέαι εἰς ὁ νόμισμα ἐνηργηθῆσαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèque) ὁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιταγῶν (chèque) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἀνταποκριτῶν τῆς. Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ μὲ ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν, λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.

ΜΕΓΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

ΚΑΙ ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

“ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΒΟΥΣΤΑΣΙΩΝ,,

ΛΕΜΠΕΣΗ, ΓΕΩΡΓΑΝΤΗ & ΣΙΑ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 48

ΑΘΗΝΑΙ, Τηλέφωνον 597.

Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

- 6.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.
 7.05 » Διὰ Κόρινθον, Καλάβρυτα, Πάτρας, Κυλλήνην, Πύργον, Ὀλύμπια.
 8.30 » Τοπικὴ διὰ Κόρινθον.
 11.30 » Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Πάτρας.
 1.20 μ.μ. Ταχεῖα διὰ Πάτρας κατὰ Δευτέραν καὶ Τετάρτην.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν

- 7.10 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Ἀθήνας.
 8.15 » Ταχεῖα δι' Ἀθήνας, κατὰ Τρίτην καὶ Παρασκευὴν.
 11.35 » Διὰ Καλάβρυτα, Κόρινθον, Ἀθήνας.
 6.30 » Δι' Ὀλύμπια, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.
 3.45 μ.μ. Διὰ Πύργον, Ὀλύμπια.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Καλαμῶν

- 7.00 π.μ. Διὰ Κυπαρισσίαν, Ὀλύμπια, Πάτρας, Μεγαλόπολιν, Ἀθήνας.
 12.05 » Διὰ Κυπαρισσίαν, Πύργον, Τρίπολιν.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

- 2.45 μ.μ. Ταχεῖα ἐκ Πατρῶν (δις ὥς ἄνω).
 4.45 » Ἐκ Πατρῶν, Τριπόλεως, Ναυπλίου.
 6.15 » Τοπικὴ ἐκ Κορίνθου.
 7.00 » Ἐξ Ὀλυμπίων, Πατρῶν, Καλαβρύτων.
 8.00 » Ἐκ Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Μεγαλόπολεως, Τριπόλεως, Ναυπλίου.

ΧΙΛΙΟΜ. ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

1000 χιλιόμ. ἐκπτώσις 25 ^ο / ₁₀	Α'	Θ.	Δρ.	90	διαρκείας 6 μηνῶν
	Β'	»	»	75	
	Γ'	»	»	45	
2500 χιλιόμ. ἐκπτώσις 30 ^ο / ₁₀	Α'	Θ.	Δρ.	210	διαρκείας 12 μηνῶν
	Β'	»	»	175	
	Γ'	»	»	105	

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου 67. Κολώνια

Κομμώδεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, Πλατεῖα Συντάγματος.

Νικόλαος Α. Γ. Σκρέκης, ὁδὸς Σόλωνος 139.
(Πλατεῖα Κάνιγγος)

Ἑδωδιμοπωλεῖα

Β. Ἀπότσουν πρὸφην Γουλιέλμου, ὁδὸς Σταδίου 9.

Π. Κ. Ἐξαρχόπουλος καὶ Ἀδελφός, Σταδίου 58.

Φαρμακεῖα

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Καταστήματα ἀποικιακῶν

Δημ. Ἀγγλου, ὁδὸς Ἀγίου Μάρκου, 22.

Φηλιξ Ράνιος, ὁδὸς Σταδίου 8 Ὀπτικά
(Εἶδη ὀπτικά, φωτογραφικά, ἐπιστημονικά).

Βιβλιοδετεῖα

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Β. Κοντομανώλη, ὁδὸς Ἱπποκράτους 3.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ

Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως

Φράγκα 20

ἀποστελλόμενα μαζί με τὴν παραγγελίαν
εἰς τὰ “ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ,,